

Handwritten text on the spine, including the word "LIBRIS" and other illegible characters.

LIBRIS

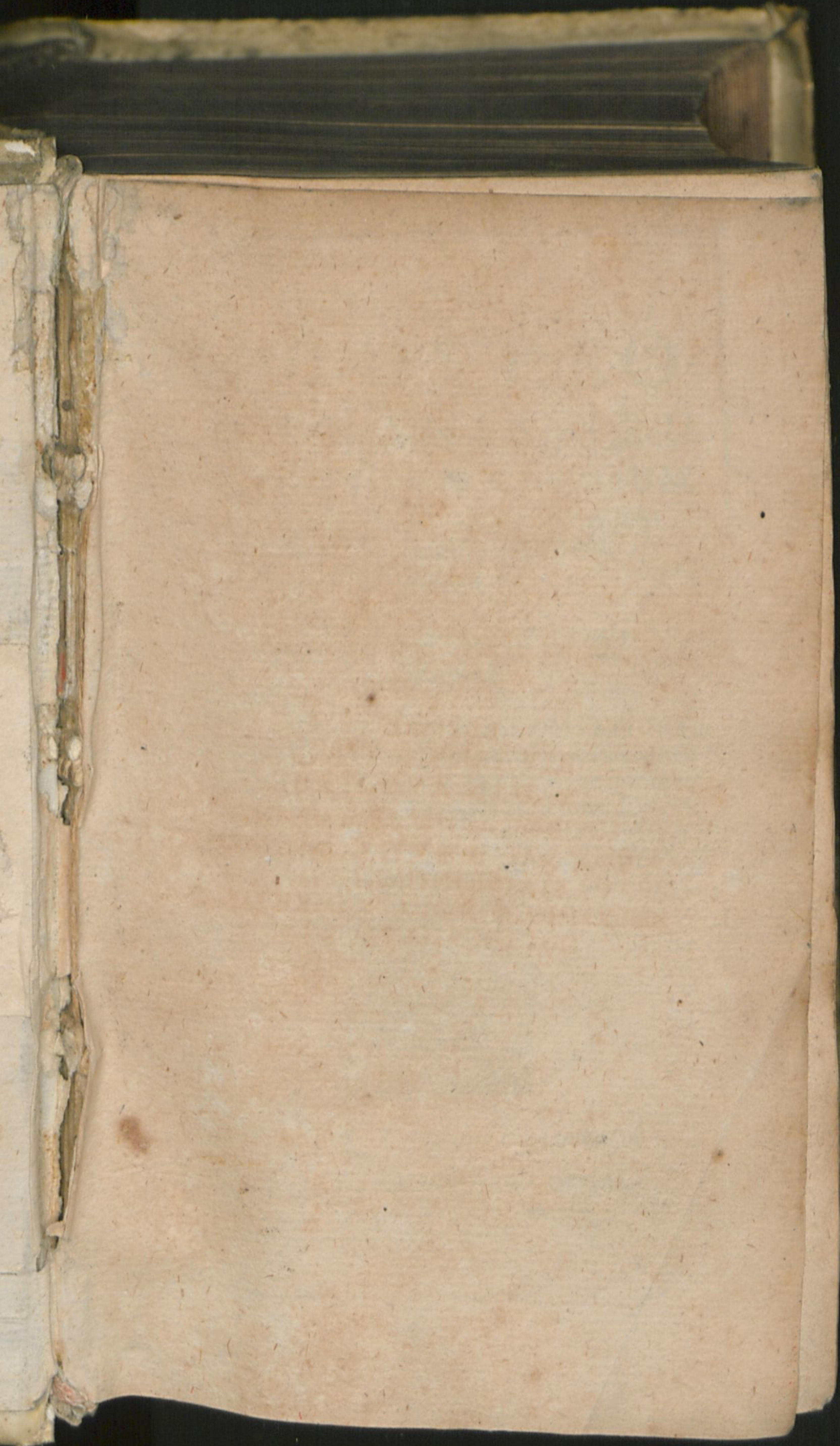
1570

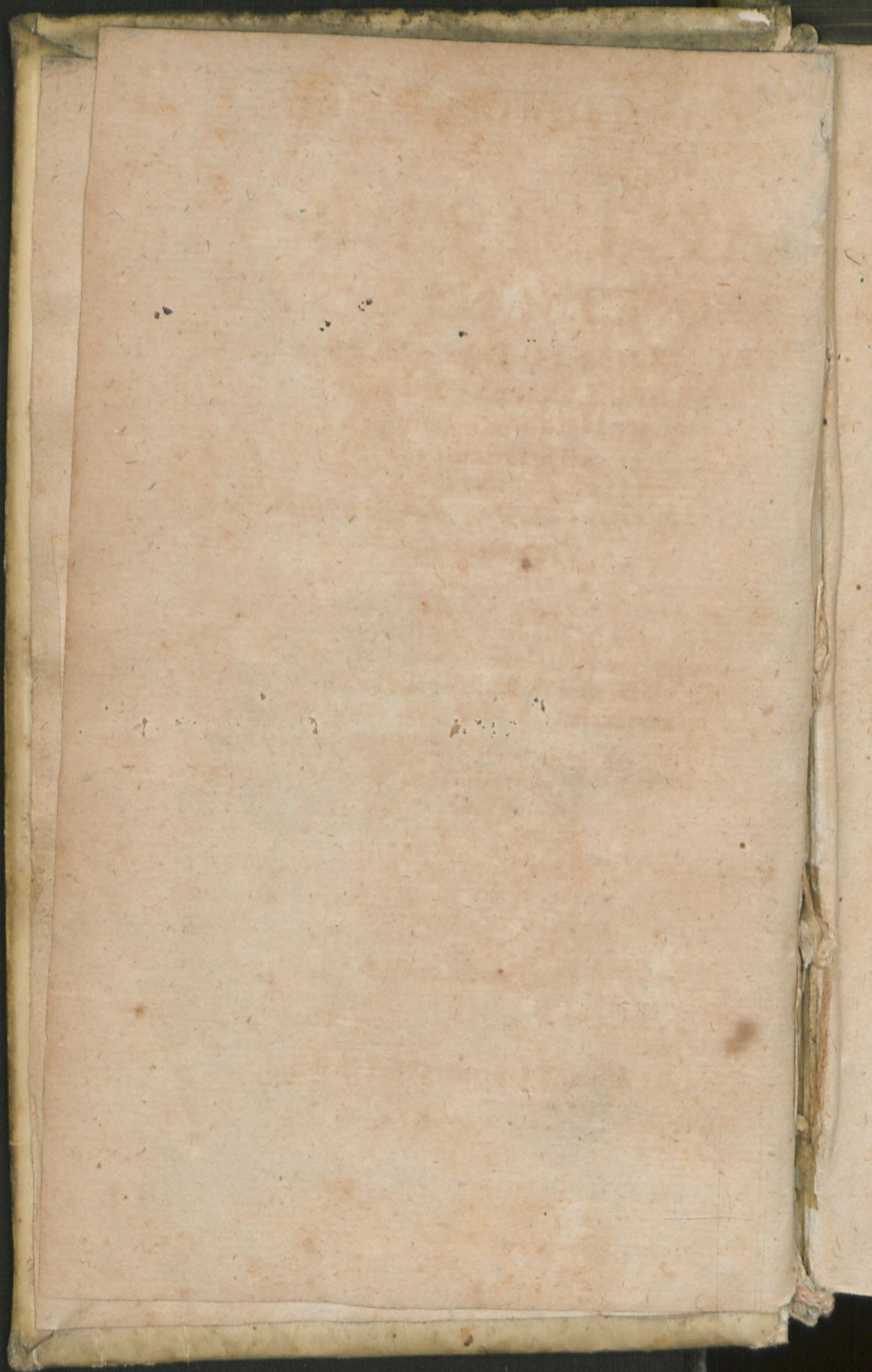
Small white label with handwritten text, possibly a library or inventory number.

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

De 18

8/3343

ΟΙΚΕΙΩΝ

ΔΙΑΔΟΓΩΝ ΒΙ-

ΒΛΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ

καὶ ῥωμαϊστὶ.

FAMILIARIVM COLLO-

QVIORVM LIBELLVS

GRAECE ET LATINE.

auctus & recognitus.

Accessit & utilis Dialogus de ratione studio-
rum recte instituenda.

Item Oratio de ratione discendæ ac docen-
dæ linguæ Latinæ & Græcæ.

Autore

IOHANNES POSSELIUS.

VVITEBERGAE

Excudebat Zacharias Lehman, M. D. XCIII.

ma.
a. l.
2. l.
in-
pro
ens.
eg-
l. 7.
l. 3.
us-

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΠΟΣΣΕΛΙΟΣ

ΤΟΙΣ ΑΝΔΡΑΣΙ

ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΩ

ΟΙΣ, ΤΙΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ὙΣΕΒΕΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ὩΝ ΝΕΑΝΙ-

ΣΚΕΣ Τὰ ῥωμαϊκὰ καὶ ἑλληνικὰ γράμ-

ματα διδάσκουσιν, εὐπρέατα

τῆν.

ρθῶς καὶ συνεχόντως ὑπὸ πινθ-
τῶν σοφῶν εἴρηται.

ὅς μὴ ῥωμαϊκοῖς ἑλληνικὰ γράμ-
ματα μίξεν,

ἢ διώατη λογικῆ τένομα ἀνδρὸς ἔχῃν.

Ὁμολογεῖται μὲν γὰρ ὑπὸ πάντων τῶν πε-
παιδευμένων καὶ ἀφρονούντων ἀνδρῶν, ὧν
ῥωμαϊκὸς λογογράφος, καὶ ποιητὴς, πᾶσαν
τιὴν ἑαυτῶν παιδείαν καὶ σοφίαν, καὶ τιὴν ἐν
τοῖς λόγοις δεινότητα, παρὰ τῶν ἑλλείων εἰς
ληφέναι, καὶ πλείστα ὅσα ἄλλαις, πλείον ἑλα-
λεικαῖς λέξεσιν, ἐκφρασεῖσθαι διώαται,
μᾶλλον δὲ τὸν λόγον ῥωμαϊκὸν ὅσα ὀρθῶς
γνωθῆναι, ἢ δὲ γραφῆναι, ἢ δὲ ἐμηνευθῆναι,
ἀνευ τῆς ἑλληνικῆς γλώττης οἰοῦν εἶναι. πλεί-
στα πικρῶν ὠφελῶνται πάντες. ὅσοι ἐν ταῖς
ἑαυτῶν πρὸς τὰ γράμματα σπουδαῖς, τὰ ῥο-

A 2

μαϊκὰ

μαίκα τοῖς ἐλλεινοῖς σιωπῆσιν, ὅπως ἐν
ἀμφοτέροις ὁμοίως ἰσχύοντες τυχαίωσιν.
ἐγὼ δὴ ἴνα καὶ ἐμαυτῆς μέρθ ἐν τῷ τῶς
ἀμφοτέρας γλώττιαις ὀρθῶς καὶ ῥαδίως μαρ
θεῖν, τοῖς φιλομαθέσι των νεανίσκων βοηθή
σῶ, τέττες οὗτ' ἀκαλόγως ἐξέδωκα, αὐτοῦ
τῆ ἐκείνων ψυχῆ καὶ χρήσῃ σιωαρμῶσας.
τέττες εἰ σπευδαίως ἀναγνώσονται καὶ ἀμα
χρήσονται πρὸς τὸν βίον, ἀσθήσονται τέττα τῆ
παντ' πλεῖστον ὀνησόμενοι. ἐρῶσθε, καὶ μετ'
ἐμῆ πλὴν πρὸς τὰς τέχνας καὶ γλώττιαις σπε
δει εἰς τὸν Θεόν, τὸν πάντων των ἀγαθῶν
των ἐν τῷ βίῳ αἴτιον, δωξάζειν, καὶ πλὴν ἀλη
θινῶν πρὸς αὐτῆ, καὶ τῆ ἡῆ αὐτῆ ἀγαπητῆ,
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆ κυρίῃ ἡμῶν, διδαχῆν μη
κεινόνην, καὶ πατίθεσθε, μερμηδῶσι τὸ ἔ Δανιῆ
λθ. οἱ σαιέντες ἐκλάμψουσιν ὡς ἡ λαμ
πρότης τῆ σερρώματθ, καὶ δὲ τὸ των δια
κρίων των πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τὸν αἰῶνα
καὶ ἐπὶ. ἐκ τῆς Ροδοπόλεως, ἐτῆ δὲ τὸ
τῆς θεογονίας α. φ. π. η.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΩΣ ΧΡΗΑΣΠΑΖΕΣΘΑΙ

καὶ εὐεπίτευχας.

Ἄϊρε διδάσκαλε ἀδέσμιε.

Χαῖρε ἀνερ περὶφανέσαιτε.

Χαῖρε κύριε ἐνδοξότατε.

Χαῖρε πλείστον ἀδελφέ.

Χαῖρε συμμαθητῶ.

Χαῖρετε συμμαθηταί.

Ἀπὸκρισις.

Χαῖρε καὶ σὺ.

Χαῖρε ὁμοίως.

σὼθ' ὅτι ἔπιλθεσ, ἡδομαι.

ἡδῶνα ἐμοὶ ἔστιν ἢ ^{ παρρησία } _{ ἀφιξίς } σου.

χάρην σοι ἔχω.

δέομαι τῶ θεῷ, ἵνα δαίμωνά σοι ποιῆσαι τιμὴν ἡμερῶν ταύτων.

Ἀπὸκρισις.

ταυτὸ καὶ σοι δέχομαι.

δέχομαί σοι νύκτα δότυχῆ.

ἐπιύχομαί σοι ὑπνον ἡσυχον.

Ἀπὸ-

A
SALVTANDI
ET BENE PRE-
candi formulæ

Salve Doctor colendissime.

Salve vir ornatissime.

Salve Domine clarissime.

Salve plurimum frater.

Salve condiscipule.

Salvete condiscipuli.

Responsio.

Salve & tu.

Salve similiter.

Salvum te advenisse gaudeo.

Incundus est mihi tuus ^{adventus.}
recitus.

Habeo tibi gratiam.

Precor Deum, ut tibi hanc diem felicem
reddat.

Responsio.

Idem & tibi precor.

Precor tibi felicem noctem.

Precor tibi placidam quietem.

A 4

Respon

CO LLO Q V I A.

κύριός τις αἰτεῖ παρὰ σε, [ἄριστόν]
[δειπνόν]
συμβιῶναι αὐτῷ ἐν τῷ
Πατρὶ.

Βάδιζε } [προσάγειν] } [σου] κεκλημηδύας.
[καλέσαι]
Παιδάριον.

Βαδίζω πάτερ.
σπρευόμεθα κύριε.
ἐκτελέσω τὰ προσευταγμένα.

Χαῖρε } [κύριε] } [φιλαυθροπία]
[καθηγητῶν]

ἀποκρίσις.
χαῖρε καὶ σὺ, παιδάριον φίλον.
Παιδάριον.

πατὴρ }
κυριός } [μετὰ πρὸς τὴν φιλαυθροπία σου]

αὐτῇ, ὅταν ἐθέλη ἵπτι τὸ [ἄριστον] } [εἰλθέτω]
[δειπνον]

Διδάσκαλε λαμπρότατε, πάντες οἱ κεκλημηδύοι ἤδη πάρες, μόνον σε ἀναμύοντες, καὶ εἰ μὴ σε προσδοκῶσι, νῦν αὖ ἀνέκφιντο, διὰ

τῆς δέοντάς σου, ἵπτι τὸ [ἄριστον] } [εἰλθεῖν]
[δειπνον]

ἵπτι

FAMILIARIA.

Dominus meus petit à te, ut sis saus conviva
va in { prandio.
 { cœna.

P A T E R.

Abi { aduocatum } convivas.
 { adductum }

P V E R.

Abeo Pater.

Vado domine,

Fiet, Curabitur.

Sis saluus { Domine } humanissime.
 { Preceptor }

Responsio.

Saluus sis tu quoq, mi puer.

P V E R.

Pater }
Herus } meus expectat humanitatem tuam

ea, ubi volet, ad { prandium }
 { cœnam } veniat.

Eximie domine Doctor, omnes conviva
jam adsunt, unum te expectant, & nisi te
expectarent, jam accumberent, ideo te ro-

gant, ut ad { prandium }
 { cœnam } accedas.

Immi-

COLLOQUIA.

Πίπτα } ὥρα { πέμπτη.
 Πικρέματα } { ἕκτη.
 { δεκάτη.
 { ενδεκάτη.

ὅτε { ἀριστῶν } χρόνον παρέσι.
 { δειπνῶν }

πάρεσιν οἱ κεκλημένοι ἐπὶ τῷ θύρῳ.
 εἰσαγε τοὺς κεκλημένους,
 ὑποδέχου τοὺς σιωδέπνους.
 ἕως.

Χαῖρε διδάσκαλε αἰδέσιμε:
 κεχαρισμένως ἡμῖν ποιῆς, ἀξιῶσαι ἡμέτε-
 ρα εἶναι συμπότης,
 Πατήρ.

ἐπίμασον τ' { ἄριστον } παιδάριον.
 { δειπνον }

περισκεύζε } τῷ τράπεζαν.
 ἑνώσον }

{ ἄριστον } { ἀργυρεῖα.
 περιλίθη } κοχλιάρια } { ξυλικὰ.

{ κάρδοπον.
 φέρε } ὀδόντιον.
 { ποτήρια.

ἐκλεβ

FAMILIARIA.

Imminet } hora } quinta.
Instat } } sexta.
 } } decima.
 } } undecima.

Prædendi }
Cœnandi. } tempus adest.

Adsunt invitati pro foribus.

Duc intro convivias.

Excipito convivias.

FILIVS.

Salve Præceptor observande.

Gratam rem nobis facis, quod non dedigna-
ris noster esse convivias.

PATER.

Para } prandium } puer
 } cœnam } }

Adorna }
Sterne } mensam.

Appone } panem } argentea.
 } cochlearia } lignea.

Adfer } panarium.
 } mappam.
 } pocula.

Elue

COLLOQUIA.

ἔκλεξε ἢ τὴν κύλικα.
ἢ τὸ ἀργυρεὺν πιθήριον.
ἐν κύκλον ἐν μέσῳ τῆς τραπέζης τίθει.
τίθει κατὰ τὴν τάξιν τὰς ἑδρας, καὶ προσκαί

φάλαγα ἑπιτίθει.

Φέρε ὕδωρ πρὸς τὸ νίπην τὰς χεῖρας.
νίπτε σὺ πρῶτον.
νίπτε τὰς χεῖρας.
νίψωμεν ὁμῶς.

ἑπίθου μοι ἢ χερσόμεκτρον.
ἢ ἀλόδοχον.

ἔκμασσε τὰς χεῖρας.

τί ἐσήκατι; ἢ καθέζεσθε.
ἢ κατακλίθετε.

ἢ ἄριστον ἢ ἀψόσιον.
ἢ δεῖπνον ἢ ἀμφιθέρεται ἢ ἀναβολιῶν.
ἢ συμπίσιον ἢ ἀγὶ τὴν σὺν ἢ βραδύτητα.

τὸ σίλιον παρετίθει, καθέζεσθε ἐν.
ποδ καλεῖται με καθέζεσθε.

ἐν πρώτῳ τῷ τόπῳ ἢ κατακλίνα.
ἢ ἀνάπεσε.

αἰετίπασιν οἱ κέκλημαί σοι.

παυδάριον, ὁλόγητον τὴν τραπέζαν,

Παιδάριον

FAMILIARIA

Elue } calicem.
 } argenteum poculum.

Circum in medium mense ponito.

Colloca ex ordine sellas, & pulvinaria superpone.

Adfer aquam ad lavandas manus.

Leva tu prior.

Lava manus.

Lavemus una.

Porrige mihi } Mantile.
 } Salinum.

Absterge manus.

Quid statis? } sedete.
 } accumbite.

Prandium } absentia.
Cæna } corrumpitur tua } mora.
Convivium } tarditate.

Cibus appositus est, accumbite igitur.

Vbi jubes me sedere?

In primo loco } accumbe.
 } discumbe.

Accubuerunt conviva.

Puer consecra mensam.

Puer

egous

us.
ad lio.
nca.

Idem.

COLLO QVIA.

Παιδάριον.

οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σε βλέπουσι κύ-
ριε, καὶ τὰ λοιπὰ.

πρωτότης καὶ γνώσεως ἐξιομνημόνευσ-
τον, ἢ νεωστὶ ἐκ τῆς δημογραφίας ἱεράς ἐμαθες.

Πᾶν κτήμα καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπὸ λητῶν,
μετὰ ἄχαιρήσεως λαμβανόμενον. ἀγιάζει
ταὶ γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐπιτύξεως. α. Τι-
μοθ. κυφ, δ.

Φέρε { σιλία, τροφίω. ὄξ. Θ.
 { κρέα { ὀπία.
 { ἐφθία.

 { λιχθύας. { ἀγορᾶ ἐκπώματα.
δός μοι τὸ { ἐκπώμα }
 { ποτήριον } { ὑαλῶν.

 { καθήρερον.
Ἰπίδ' Θ μοι τὸν { τυρόν.

 { ἄρτον. τὸ μαχαιρίδιον.

Ἀλογεῖτω ὑμῖν { τῆτο τὸ πτόν }
 { τοῦτο τὸν οἶνον } { χριστός.

ἔσω ὑμῖν σωτήρι' Θ οὐτ' Θ ὁ ζυθ' Θ.
γῆροίτο τῆτο, φιλεπήγ, ἀμλιώ.

δός

FAMILIARIA.

P V E R.

Oculi omnium in te sperant Domine, &c.

Adde etiam sententiam memorabilem, quam nuper ex concione sacra didicisti.

Quicquid creavit Deus, bonum est & nihil reiiciendum, si cum gratiarum actione sumatur. Sanctificatur enim per verbum Dei & precationem. 1. Timoth. 4.

Adfer } sepulas. cibum. acetum.
 } carnes } assas.
 } } elixas.
 } pisces

Da mihi poculum vitreum.

Porrige mihi } Cantharum argentea pocula
 } caseum.
 } panem.
 } cultellum.

Sospitet vobis } hunc potum } Christus.
 } hoc vinum }

Sit vobis saluti haec cerevisia.

Id faxit Deus, chare puer. Amen.

B

Da

COLLOQUIA.

[τῆς ὀρνιθῶ.]
 δός μοί τι } τῆς ἀλέκτορος.
 } τῶν ἰχθύων.
 [τῆς ἀρτῆς, [κρέως;] νῆς.
 βούλη τι τῆς ———] κητός; } βελομενῶ.
 } [ἰχθύος;] ἔβελα

[ζύθον]
 εὐχέε } μελίχροτον } ἵνα πίνωμεν.
 } [οἶνον]

οὐ θέλεις πίνειν;
 ἀλλ' ἅ ἔστι πίνεις;
 καλῶς με ἐπαμνήσασαι, πάντι γὰρ διψῶ
 οὐ διψῶ. ἱκανῶς ἐπιόν.

ἐπιπίνω σοι. ὁ θεός ἄλλο γίγνηται.

ἠδέως παρὰ σοὶ λαμβανῶ.

μὴ ὄλον ἐκπινε.

ἱκανόν σοι λείψω.

πλεόν σοι λείψω, ἢ μᾶλλον πίνειν.

ζύθον }
 οἶνον } ὅσα ἐπ' ἔχομεν.
 ὑδρομέλι }

Διότι μὲν μοί τι τῆς κρέως βουκολικῆς,
 τῆς καπνῶ ἐσκληρωθέντῶ.

αἶρε τὴν πίνακα τῆς πύ, καὶ πρᾶξιθα εἰδέσθαι
 αὐτὴν πλήρωσαι } πῶ ὄρεξ' ἔν (ματα ἄλλα.
 πικρῶσαι. } οὐ μὲν

FAMILIARIA

Da mihi aliquid de } Gallina.
 } Gallo.
 } Piscibus.
 } Pane.

Vis aliquid de } carne } etiam
 } anseris } volo.
 } pisce } non volo.

Infunde } cerevisiam }
 } aquam mulsam } ut bibamus.
 } vinum } }

Non vis bibere ? Cur non bibis ?

Recte me mones, omnino enim sitio.

Non sitio. Satis bibi.

Propino tibi. Deus benedicat.

Libenter a te accipio.

Ne totum ebibas. Satis tibi relinquam.

Plus tibi relinquam, quam bibiturus sum.

Nihil } cerevisiae }
 } vini } reliquum est.
 } aqua mulsa }

Abscinde mihi aliquid de carne bovina
fumo indurata.

Tolle hanc patinam, & appone cetera fercula.

Explevi

Scilicet } amem.

R 2

Tro

COLLOQVIA

ὅ μὲν ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος
ὅ μὲν ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος

ὅ μὲν ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος

πίνε, ὅ μὲν ἴσχυρος τῶν πελαγῶν ἑλ-
λευδων: ἢ πῖθι ἢ ἄπῖθι.

ἀλλὰ βέλτερόν ἐστι τὸ τῷ χριστῷ προσέ-
χετε ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ
καρδίαι ἐν κρεπάλῃ καὶ μέθῃ.

παρὲν ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος
παρὲν ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος

ὅ πῃ ἴσχυρος, ὅ πῃ ἴσχυρος, τὸν ἰχθυὸς τῆτον ἐν
ἐχαρίῳ καὶ φυλάτῃ μὴ κατακράηται.

φρόνιζε, ὅ πῃ ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος
φρόνιζε, ὅ πῃ ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος

ταῖ ὡὰ ἐστὶ ἴσχυρος ἴσχυρος

ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος

ἀλλὰ τῆ σφαιρα.

ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος
ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος ἴσχυρος

παρὲν ἴσχυρος λευκῶσιν τῷ χριστῷ ἴσχυρος.

ἐνέγκε τραγήματα, παιδάριον.

πρόμυθε τὸν λύχνον.

φυλάτῃ σβεννύσαι τὸν λύχνον.

Παρεν

FAMILIARIA.

Tu perpauci cibi es.

Non sum edax.

Bibe: Non ignoras veterum Græcorum legem: aut bibe, aut abi.

Sed melior est Christi lex: cavete vobis, ne quando graventur corda vestra crapula & ebrietate.

Præbete vos ^{letos.}
_{hilaris.}

Torre, puer, hunc piscem in craticula,
& cave ne aduretur.

Cura ut ova coquantur ^{molliuscula.}
_{duriuscula.}

Ova ^{sunt mollia}
_{sunt cruda.}
justo molliora sunt.

Muta orbis.

Tolle ^{cibum.}
_{panem.}
_{butyrum}
_{caseum.}

Appone pelvim cum mantili.

Adfer bellaria, puer.

Emunge candelam.

Cave ne lichnum extinguas.

B 13 appone

ΚΟΛΛΟΥΝΙΑ

Ἐμῆλα. ἄπια,
 κούμιλα. κρεάσια. βασιλι
 παρὰ } λεπτοκάρυα. κέρα. } κα.
 Ζῆθος } σαφύλας. ἀμυγδάλας } ὡς σικῶ.
 } σαφίδας, ἄπια ὀπία.

ἐγὼ τῇ ἡμετέρᾳ Φιλανθρωπίᾳ πεπιστευ
 κῶς, ὅτι } ἄριστον } εὐτελεσῆμας ἐκάλεισας,
 } δειπνον }

Οἱ κεκληρωτοί.

τὸ ἄριστον ὑπερβαλλόντως λαμπρὸν γέγονε.
 τὸ δειπνὸν σὺ δὲ κ' ἀτελές, ἀλλὰ πολυτελές
 τὸ δειπνον μεγαλοπρεπέστερον τῷ (εἰς)
 δέοντ' ὅ γέγονε.

ὅτι ἀταλόγια πιεῖς, τῷ μόνον κατηγορη
 τῶν ἐστὶ.

ὡς οἰκεῖοι φίλτατοι, δέουσα ὑμῶν, τῷ τὸ
 δειπνιδιον, καὶ ὡς ἀτελές, σέργην.

ἔχω σοι χάριν ὅτι ὅτι τῷ τὸ δειπνον
 πολὺ ἡδιστὸν με ἐκάλεισας.

οὐδέν ἐστιν εἶπον τῷ ἄχαριστῶν.

ἐγὼ μολογῶ σοι χάριν ὀφείλειν, ὅτι εἰς
 τῷ τὸ δειπνον λεπτιὸν ἐλθῆν ἡξίωσας.

Παροῦ

FAMILIARIA.

Appone

{ poma.	pyra.
{ pruna	cerasa.
{ nuces, avellanas.	juglandes.
{ uvas.	amygdalas.
{ uvas passas.	pyra tosta.

Ego vestra comitate fretus,

ad

{ prandium frugale	} vos invitavi.
{ cenam frugalem	

Convivæ.

Prandium tuum supra modum splendidum
fuit.

Cæna tua non frugalis, sed sumptuosa est.

Cæna tua magnificentior fuit, quam æquum
est.

Quod excusas, id unum habet accusandum.
Amici carissimi, queso ut cænam no-
stram, licet tenuem, æqui bonique consue-
latis.

Habeo tibi gratiam, quod ad hanc cænam
longè suavissimam me vocasti.

Non est quod gratias agas.

Ego agnosco me tibi gratiam debere, quod
ad hanc tenuem cænam venire non ædi-
gnatus es.

B 4

Petero

COLLOQUIA.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΩΣ ΧΡΗ
αἰτήσῃ τι παρὰ διδασκάλου.

Αἰδέσῃ με παιδαγωγὲ δέομαι σε συγχωρήσῃ
μοι τῆς σχολῆς ἀπεῖναι τῆ ὥρᾳ
πρώτῃ, ἵνα λάβω ἐνεκα,

ἀξιῶ σε, δάναί μοι ἐξουσίαν οἴκει μήτι
δα γὰρ με Ἰππιλέσσητε.

ἀναγκασίως ἔχω σὺ τοῖς τοκεῦσιν εἰς ἀ-
γορὴν βαδίζην, τὰτό σε συγχωρήσαντες γὰρ
κεῖθεν ἀξιῶ.

δός μοι ἐξουσίαν ἐξελθεῖν ἔξω, ἕνεκα

κατ'εἶ
| ἀποσκευάζεσθαι
| ἀποπατήσθαι.
| οὐρήσθαι.

δός μοι ἐξουσίαν εἰς οἶκον ἀναδραμεῖν
πρὸς τὸ κερμίζην βιβλίον τι.

ἐξέσω μοι | τῆς σχολῆς | ἐξελθεῖν,
| τὰ διδασκαλεία |

πρὸς τὸ ἀγοράζειν | πύργον.
| πλερόν.
| ἄρτον.

πρὸ τῆς θύρας ἵς εἰς Ἰππιθυμῆ με παρα-
στρεῖν. δέομαι εὖ σου δοῦναι μοι ἐξουσίαν
πρὸς τὰτον ὀξείνου.

κύριε

FAMILIARIA.

PETENDI QVIPPIAM
à Præceptore formulæ.

Observande Præceptor, queso ut liceat
mihi schola abesse, hora prima, lavan-
di causa.

Precor ut facias mihi facultatem man-
nendi domi. Est enim mihi aliquid effuen-
dum.

est mihi abeundum rus cum parentibus
meis, id ut tua pace fiat, oro.

Concedas mihi potes-
tatem exeundi, causa } levandi alvi,
} solvendi ventrem
} reddende urine.

Liceat mihi recurrere domum afferens
di libelli cuiuspiam gratia.

Liceat mihi } ludo literario } exire ad
} schola }

emendum } papyrus,
} pennam,
} panem.

Quispiam me pro foribus conventum
expetit. Queso itaq, ut liceat mihi tua pa-
ce adhuc exire.

B S Pater

ΕΠΙΛΟΓΗ.

καὶ ἰδίᾳ } μακρότερον με ἔκαθε ἐπανελεῖν
 πατήρ } }

τῆ ὥρᾳ } δεκάτη } τῆ ἰδέᾳ μοι ἐξῆ, ποιῆσθε
 } πρώτη } ἀξίω.
 } τρίτη }

ἀλγέω } πῶ κεφαλῶν,
 } οὐ ὀδόντας.
 } πῶ γαστέρας.

ἡρὶς σὺν αἵματι.
 κακῶς ἔχω, τῆτον ἐνεκά δεομαι ἐξῆναί μοι
 ἔκαθε ἀπελεῖν.

Φίλτατε καθηγηταί, Ἰωάννης αἰτεῖ αὐτῶν ἀ-
 πῶντι συγγνώμην ἔχειν.

Ἰωάννης καὶ Παῦλος αἰτεῖσι σφισὶν αὐτοῖς
 ἀποῦσι συγγνώμην ἔχειν.

Φίλτατε διδάσκαλε, χθὲς βιβλίον τι ἀπώ-
 λησα, ὃ οὐκ αἰεταβον. Διὰ τῆτον δεο-
 μή σου, νουθετεῖν οὐκ ἀσυνετητάς, ὅ-
 πως, εἴ τις πῶ αὐτὸ ὄρη, μοι ἀποδῶ.

Ἐνδοξότατε καθηγηταί διδάξον με, ὅν τρόπον
 λέξω ἑλληνιστῶν, Ioannes me verberavit.

διδασκαλός.

κατὰ τῆτον τὸν τρόπον λέξεσθε ἰ. Ἰωάννης ἔτιμα
 πῶν μοι.

ἔτιμα

FAMILIARIA.

Pater { meus iussit me domum re-
Dominus { decima } id ut mihi
dire hora — { prima } liceat face-
{ tertia } re, oro.

Dolet mihi caput.

Dolent mihi dentes.

Dolet mihi ventriculus.

Nasus stillat sanguinem.

Malè habeo, ideo quaeso, ut mihi liceat do-
mum ire.

Amantissime Praceptor, Ioannes petit sibi
absenti veniam dari.

Ioannes & Paulus petunt sibi absentibus
dari veniam.

Carissime Praceptor, heri libellum quena-
dam amisi, quem nondum recepi. Rogo igitur
te, ut admoneas condiscipulos, ut si quis
fortè eum invenerit, mihi restituat.

Clarissime Praceptor, doce me quibus vera-
bis dicam Gracè, Iohannes me verbera-
vit.

Praceptor.

Sic dices: Iohannes &c

200

Ε Ο Λ Λ Ο Υ Ν Ι Α .

Παιδάριον.

Δέομαι σε διδάσκαλε, γράφειν μοι ὅσων
τῶν σοι χείων ἐλληνικῶν χαρακτηριστῶν, οὓς
ἐγράψην αὐτὸ μίμῳμαι.

Διδάσκαλθ.

Ποῦ ἔχεις τὸν ἀρχέτυπον, ὃν περὶ ὀλίγων
ἡμερῶν σοὶ κατέγραψα;

Παιδάριον.

Τῷ τῷ ἀμελείας ἀπώλεσα.

Ἰωάννης αὐτὸν μοι διασπάραξε.

Διδάσκαλθ.

Ἰδὲ ἔχεις ἴνῃ ἄλλον, φρόντιζε ὅπως μὴ
καὶ τῷ τῷ ἀπολέσῃς.

Παιδάριον.

Δέομαι σου διδάσκαλε, περὶ παρασκευάσει
μοι τὸ πῆρὸν τῷ τῷ.

Διδάσκαλθ.

Ποῖον πῆρὸν θέλεις?

Παιδάριον.

Προσάμοζε τῇ χεὶρ σου.

Δίδαξόν με ταῦτα ἀναγνώσκων.

Τίνα τρόπον ταῦτα ἀναγνώσκω;

Πρόσσεξόν μοι ὅσον χρόνον ἐκμαθήσῃς
ἐν τῇ ᾠρᾷ ταυτῇ.

ἀγε

FAMILIARIA.

P V E R.

Orote Præceptor; ut mihi describas figuras elementorum Græcorum, quas scribendo imiter.

Præceptor.

Vbi habes archetypum, quem ante paucos dies tibi prescripsi.

P V E R.

Eum per incuriam amisi.

Iohannes eum mihi descripsit.

Præceptor.

En habes iam alium, cave ne & hunc perdas.

P V E R.

Quæso Præceptor, ut prepares mihi pennam hanc.

Præceptor.

Qualem pennam cupis?

P V E R.

Attempera ad manum tuam.

Doce me hæc legere.

Quomodo hæc legam?

Prescribe mihi quantum ediscam hæc hora.

ΕΟΛΛΟΟΥΙΑ

ἀγα μοι γραμματῶν.

ὅτι ἔχω μέλας γραφικόν.

ὅτι ἐπιμοι { μελαοδοχίον μαχαμείδου
{ γρήματα πέρων γραφικόν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΩΣ ΧΡΗ

παρὰ διδασκάλῳ πρὸ τῶ ἀπῆνας

παιδῶν πρὸς δπολογίας.

Διδάσκαλε

Διὰ τί οὕτω βραδέως ἤκησες?

οἱ ἡμέτεροι βραδύτερόν με ἤγασον.

βραδύτερων αἰετήν παρὰ γνώμην.

βραδύτερον ἔξυς { συμπίσιον } εἰς μεσίην νό

πρίαθην Διὰ τὸ { δείπνον } κτε ἀναβεο

βλημδμόν.

τὸ ὀρολογεῖον ἡμῶν διήμαρτι.

Διὰ ἀμελείας κατέλιπον βιβλόν ὄκθι, εἶνεο

κά τῶ κρημίζην ταύτιω, ἐκ τῆς ὁδῶ οἷο

καθε ἀνέδραμον.

ἐβοήθησα τοῖς ἐν τῶ ὀικῶ, ἐν τῶ δποθεῖναι

τὰ ξύλα.

ὡπὲς ἔλα μέ πι { δεσπότης.

δέσπαινα.

{ πατήρ.

μήτηρ.

ἤνεγα

FAMILIARIA

Duc mihi lineas.

Non habeo atramentum.

Non est mihi ^{atramentarium. Cultellus}
_{pecunia. penna.}

FORMULAE EXCUSAN-
di se apud Praeceptorem ab-
sentiae.

Praeceptor

Cur tam serò venis?

Nostris serius me somno excitaverunt.

Serius surrexi praeter voluntatem.

Serius expergefactus ^{conviuium}
sum propter ^{caenam} _{in mea}
diem noctem prolatam.

Horologium nostrum aberravit.

Per negligentiam reliqueram librum do-
mi, hunc ut asferrem, ex itinere domum
recurri.

Adivi familiam in seponendis lignis.

Miserat me quopiam ^{herus. hera.}
_{pater. mater.}

Attulit

COLLOQVIA.

λέγεγα { οἶνον } τῷ πατρί, τῷ κυρίῳ
 { ζύθου }

καθηγητῆς

τίνα ἔνεκα { ποσῦτον χρόνον } οὐκ ἤλ-
 { διὰ τί } θησεν

θεοὺς { πρὸ σχολῆς }
 { τὸ διδασκαλεῖον;

Διὰ τί παρε { πρώτῃ } τῆ ἀνάγνωσις
 { τεταρτῇ } τῆ δημηγορίας ἱερῆ
 { ἑκτῇ }

τί ἐκώλυσε σε σήμερον ἔπαρξίνεσθαι
 τῆ ἀνάγνωσις;

Μαθητῆς.

πακῶς { εἶχον }
ἀρρώστως

ἤλθου πρὸ { κεφαλῶν }
 { ραστέρων }

ἐπύρετον.

οὐχ ὑπερχόν μοι { σκέλεσσι }
 { ὑποδήματα }

ἐλούμεθα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆ ἡμετέρας.

οἶγι

FAMILIARIA.

Attuli ^{vinum} } patri, hero.
 ^{cerevisiam} }

Præceptor.

Cur
Quam ob causam } tanto tempore non
venisti in ^{Scholam?}
 ^{ludum literarium.}

Cur non interfuisti hora ^{prima} } lectioni?
 ^{quarta} }
 ^{sexta} } concioni?

Quid te impedivit, quò minus hodie in-
terfueris lectioni?

Discipulus.

Malè habui.

Aegrotavi.

Doluit mihi ^{caput.}
 ^{venter.}

Laboravi febrì.

Non } erant mihi tibialia.
 } erant mihi calcei.

Lavimus domi nostræ.

¶ Paren-

COLLOQUIA.

οἰγονῆς οὐκ ἤθελόν με εἰσιέναι εἰς σχολῆν
[ἢ ὑπερβάλλον ψύχῃ.
Διὸς] τὸ περίσσοι θάλαττα.
[τὸν ἕτερον, τὸν ὄμβρον.

Γχοίρους.
Διφάξαμην βῆς. πρέβατα.
γάρμῃ ἐγένετο ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡμεῶν, ὡς οἰγονῆς
νῆς ἤθελόν με παραγινεσθαι.
δέομαί σου διδάσκαλε, συγχνώμιεν μοι
ἐχθρῶν, μετὰ ταῦτα γὰρ σπεύδομαι καὶ συνεχῆς
ἔσομαι ἐν τῇ σχολῇ.

Διδάσκαλῃ.
ἴθι βλεψόμεθα τὴν πρᾶξιν Πέτρῃ, ὅτι
ἐν τῶν νωὶ ἀπεσι ἔδιδασκλεῖοι.
Μαθητῆς.

πιήσω διδάσκαλε, πρεύομα.
Χαῖρε Πέτρε,
Χαῖρε καὶ σύ συμμαθητῶν.
Ἰωάν. ὁ διδάσκαλῃ ἐκέλευσεν ζῶντήσαι,
ἵνα πρᾶξις, τῆς ἀναγνώσεσιν οὐ παραγινε
νόμῃ.

Πετρεῃ.
Γαλαλούμῃ.
ὄρῃς με] κακῶς ἔχοντες.
[νοσῶντες.

Διὸς

FAMILIARIA.

Parentes noluerunt me frequentare scho-
lam propter { intensum frigus.

{ vehementem aestum,
{ pluviam, imbrem.

Mactavimus { porcos.
{ boves. oves.

Nuptia celebrata sunt domi nostra, quibus
parentes me voluerunt interesse.

Rogate Praeceptor, ut mihi veniam des,
posthac enim ero diligens, & assiduus in
schola.

Praeceptor.

Eas visum quid agat Petrus, quod nunc
non sit in schola.

Discipulus.

Faciam Praeceptor. Vado.

Salve Petre.

Salve & tu condiscipule.

Iohan: Praeceptor iussit interrogare, quid
agas, quod lectionibus non intersis.

Petrus.

{ occupatum esse.

Vides me { male habere.

{ Legrotare.

C 2

Ideo

Ε Ο Λ Λ Ο Ο Ν Τ Ι Α .

Διὰ τῆς δέουσός σου, ὑπερ μου δόξας
τῆς, ἀπολογησάτω.

ὅταν βέλτιον ἔχειν ἄρξομαι, ταχέως ἀ-
νασρέψω πρὸς ἡμᾶς εἰς τὴν σχολῆν.

Μαθητῆς.

Διέπραξα, διδάσκαλε, ὅσα προσέταξάς,
ἀσχολησάτω.

Πέτρῳ λέγει } κακῶς ἔχον.
} ἰσχυρῶς.

Ἐπιστολὰς γεγραφέναι.

κεῖται ἐν τῇ κλίνῃ τρεῖς ἡμέρας συνεχῶς.
οἱ γονεῖς Πέτρῳ λέγουσιν αὐτὸν ἀποδημῆσαι.
οἱ γονεῖς Ἰωάννης φασίν, αὐτῷ ἐδεμίαν.
ὑπάρξαι πραγματεῖαν. Διὰ τῆς δεοντῆ-
σός σου ἡκολάσθη } αὐτὸν ὅταν εἰς τὴν σχολῆν
} ἔραβδιζον } ἐπανέλθη.

Π Α Ρ Α Δ Ε Ι Γ Μ Α Τ Α Ω Σ Χ Ρ Η
κατηγορήσαι μαθητῆ παρὰ διδάσκα-
λῶ.

Φίλιππε διδάσκαλε, Ἰωάννης παρέχε μοι
ἐσοχλεῖ με. (πράγμα.

ὅκ εἶ με. ὠθῆ με. θλίβει με.

Ἰωάννης

FAMILIARIA.

Ideo oro, ut me absentem excuses.

Vbi melius habere cœpero, statim reuertar ad vos in scholam.

Discipulus.

Curavi Præceptor, quod mandasti.

occupatum esse.

Petrus dicit se } male } habere.
 } } habuisse.
 } literas scripsisse.

Decumbit in lecto iam tres dies totos.

Parentes Petri dicunt, ei ipsum peregrinè profectum esse.

Parentes Iohannis dicunt, ei nihil fuisse

negotij, ideo } punias }
rogant te, } virgis cadas } ipsum cum in
 } } scholam fuerit
 } } (reversus

FORMULAE DEFERENDI

discipulum apud Præceptorem.

Carissime Præceptor, Iohannes exhibet mihi negotium.

Est mihi molestus.

Non sinit me. Trudit me. Premit me.

C 3

Iohan:

COLLOQUIUM

καταγελασμου.
Ιωάννης } με,
} προσέβαλέ μοι πόδα, ἵνα πίπῃς
} κνίξῃ τὰς τρίχας μου.
} ὅτι εἶ με διβόησαν.

ἔροχλεί με } ἔκμανθάνοντες τι.
} ἀσάγνωστον τὴν ἀνάγνωσιν.
κατέχῃ του τόπον μου.

ἐβάλλει με ἐκ ῥυμου μου.
ἔτυψέ με } βακτηρία,
} μελαιδοχείω. κολλάβω.

ἐβάλεν εἰς ἐμέ } βιβλίον.
} λίθον. χιόνα.
ἐβαλέ με λίθω.

ἐτραυμάτισέ με } ξίφει.
} μαχαίρῃ.
ἐνέπηυσιν εἰς } ἐμένα } μου.
} ἱμάτιόν }

κατηρήσατό με.
ἐλίμωσέ με ὠνόμασται.
ἠπεύλησται

FAMILIARIA

[illudit] [michi.]
[me.]

Johannes } obiecit mihi pedem, ut caderem.
} convellit mihi capillos.
} non sinit me transire.

[scribentem.]
Interturbat me } aliquid ediscentem.
} relegendam lectionem.

Occupat locum meum.

Extrudit me ex meo loco.

[baculo.]
Eercussit me } atramentario. pugno.

Colaphum mihi impexit.

[librum.]
Coniecit in me } lapidem. nervem.

Petijt me lapide.

[gladio.]
Vulneravit me } cultello.

[pallium] }
Conspuit } vestem } meum.
} vestimentum }

Imprecatus est mihi, Maledixit mihi.

Appellavit me ignominioso nomine.

COLLOQUIA

ἠπάλησέ μοι δεινῶς.

ἄσελγῶς με λιοδορεῖ.

εἰσάραζε } πῶ βίβλον μου.
ἐκαυσα }

εἰς ἄρα } τὸ βιβλον }
εἰς ἄρα } τὸ πῶλόν } μου.
εἰς ἄρα } τὸ πλίδιόν. }

ἐφείλημοι } χημάτα.
ἐφείλημοι } δλωάρον.

οὐ βούλεται μοι } ἀπολεῖν.
οὐ βούλεται μοι } ἀποδυναμίσκειν.

ἀλαβάνοντ' } ἰσπάτου }
ἀλαβάνοντ' } βουλευτῶ } ἕκαστὸν ἑξ ἑσθῆν
ἀλαβάνοντ' } ἐκκλησιαστῶ } κεφαλῶν

οὐ παρεσχεν ἑαυτὸν ὀπηθῆ τῆς γονεῦσι.

Απολογία.

οὐχ οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα.

Ἰωάννης ψεύδεται.

Πιτρ' } μισεῖ με.
Πιτρ' } δυσμενῶς ἔχῃ πρὸς με, ἀλλ' ἔπ
ταῦτα πλάττει κατα μου.

ὡς ἐβλάψα αὐτὸν.

ὡς ἠψάμην αὐτὸν δακτύλῳ.

ὡς

FAMILIARIA.

Comminatus est mihi graviter.

Petulanter me calumniatur.

Discerpit }
Adussit } librum meum

Commaculavit }
 } libellum }
 } pileum } meum.
 } pileolum }

Debet mihi }
 } pecuniam.
 } denarium.

Non vult mihi }
 } persolvere.
 } reddere. solvere.

Transeunte }
 } consule }
 } senatore } non aperuit
 } concionatore } caput.

Non praeiuit se obedientem parentibus.

Excusatio.

Non ita se res habet.

Iohannes mentitur.

Petrus }
 } odit me.
 } mihi male vult ideo haec commin
 } niscitur in me.

Non lesi eum.

Non attigi ipsum digito.

C §

Non

COLLOQUIA

θυκ ἐκὼν ἐπρασά.

Διὰ ἀγνοίας ἐπιήσασα.

θυκ ἐγὼ εἰς αὐτὸν, ἀλλ' αὐτὰς εἰς με ἐξήμα
μδρπ.

μεταμέλειμοι τῷ ἔργου.

μεταμέλειμοι ὧν εἰς Πέτρον ἐξήμαρτον.

οὐδὲν ταῖς το μετα ταῦτα πηήσασα.

ἐχ ἠπῆς ξέ μοι χολή ^{γράφην} _{μαρτυρίαν} ταῦτα.

Διὰ τὴν ἀχολίαν σου ἐδωάμην παρῆνα.

ὑποχρῆμα _{βελήονα}
ἐπαγγελίᾳ

πατῆρ _{οὐκ οὐδᾶ}
σου εἰς _{διδάσκαλθ} μητῆρ _{ἄγνοέω}

εἰς τὴν ἐπιτά	μουσειῶ.
	ταμείῶ.
	ὑποκαύσῶ.
	ἀφεδρῶνι.
	κῆπῶ.
	σάθμῶ.
	μαγρεῖῶ.
	βαλανείῶ.
	κραιπνῶ.
	ὑπερώῳ νεὶ αὐωγέῳ.
σανιδώματι.	
ὑπογείῳ, ναῶ νεὶ ἱερῶ.	

οἶκος

FAMILIARIA

Non volens feci.

Per imprudenciam feci.

Non ego in illum, sed ille in me delisquit.

Pœnitet me facti.

Pœnitet me illorum, quæ in Petrum deliqui.

Nihil tale deinceps faciam.

Non fuit mihi otium ^[scribendi] _[ascendi] hæc.

Propter occupationes non potui adesse.

Promitto }
Polliceor } meliora.

Ubi est } ^[pater?] } Non scio.
 } ^[præceptor?] }
 } ^[mater?] } Nescio.

Est in } ^[museo.]
 } ^[penu. vel. promptuario, in der]
 } ^{[estuario. (Speisammer,}
 } ^{[latrina. horto,}
 } ^{[stabulo. culina,}
 } ^{[balneo. cubiculo,}
 } ^{[superiori ædium parte, h. cœnaculo,}
 } ^{[tabulato, seu contignatione ædium,}
 } ^[cellario, templo.]

Domus

COLLOQUIA.

οἰκοὶ οὐκ ἔστι. ἴτ' ἴσθαι.
ἐξεπυρεύετο ἴτ' πόλεως.
ἴτ' οἰκίας

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΩΣΧΡΗ

πῶς συμμαθηταῖς προσμιλεῖν.

προσέρχου ἴω Πέτρε.
προσελθε δεῦρο ἴω Πέτρε.

ἴσα ἴω
μῆτις ἴω ὀλίγον χρόνον.

ἔχω σοί τι εἰπεῖν,
ἔστιν ὅ σε αἰτήσω,
ἔστιν ὅ παρὰ σου αἰτήσω.

δέομά σου, συηγορεῖν μοι παρὰ τῆς διδασκαλίας
σκάλω πρὸς τὸ ἀπεινοῦν, ἀσχολοῦμαι γὰρ πρὸς
ῥητὰ πράγματα. Διὰ τὴν νῦν ἐπιπέδω τῆς διδασκαλίας
σκαλείω εἶναι οὐ δυνάμει.

ἀσμενῶς ποιήσω.

Ἐπιτελέσω μὲν, ἀλλ' ὡς ταῦτα ταῖς
ὁμολογίαις, ὅπως καὶ σὺ τ' αὐτὸ ποιήσης, εἴ
ποτε μοι δινήσῃ.

Ἐρμηνεύε μοι ταῦτα.

πόσον χρόνον ἡμῶν διὰ τὸ σῶμα ἔπειν τῆ
πρώτη, δευτέρῃ

ταῦτα

FAMILIARIA.

Domi non est.

Egressus est { *extra fores.*
 { *urbe.*
 { *ex adibus.*

AGENDI CVM CONDI-
scipulis formulæ.

Accede } *Petre.*
Veni hac }

Resiste } *paulisper.*
Mane }

Habeo quod tibi dicam.

Est quod te rogem.

Est quod à te petam.

*Rogo te, ut me excuses apud Præceptos
rem absentia. Nam sum certis negotijs oc-
cupatus, quo fit, ut nunc in schola esse non
possim.*

Libenter faciam.

*Expediam, sed ea conditione, ut & tu
idem facias, si forte mihi opus erit.*

Interpretare mihi hæc.

*Quantum est nobis pronuntiandum me-
moriter hora prima, secunda.*

Hæc

ταῦτα ὑμᾶς ἀπὸ μνήμης εἰπεῖν δεῖ.
ἀκουσον μου, ἀπὸ στόματός ἀναγνώ-
σκοντός, ὅπως εἶδεναι ὀφείλομεν, μετὰ ταῦτα
ἐναλλάξ σου ἀκούσω.

Διαμαρτάνης τὸ ἀναγνώσκων,
κακῶς ἀναγνώσκεις,
λέγε βραδέως.

μὴ ἀνάγνωθι περὶ πεταῖς.
βέλτιόν ἐστι βραδύτητι, ἢ ταχύτητι ἀμαρ-
τανῆν ἐν τῷ λαλῆν.
τὰ ῥήματα ἐν τῷ στήθει, καὶ οὐκ ἐν τῷ στό-
ματι γνηθῆναι δεῖ.

Ἰαροσὶ ὁ φόβος βλάπτει τὸ μνήμιον.
[τὸ βιβλίον.
πλύξον τὸ βιβλίον.

τῇ μνήμῃ, καὶ μὴ ταῖς βίβλοις, πιστεύειν δεῖ.
τοσῶτον ἕκαστος ἴππισσεται, ὅσον μνημονεύει.
πόθεν ποιήσομεν τὸ ἀρχαῖον;
ἐξ ἄρχου ὅπου ὑστατα ἐληξας.
δρεσκὴ συναγωγὴν ἵσταται μοι ἐν τῷ γραφῆν.
ἢ γραμμάτια;

[παπύρου.
δρεσκὴ μὲν ἄλλο, ἀπορῶν πλείον.
[μέλανος γραφικῆ.
δός

FAMILIARIA.

Hæc nobis memoriter recitanda sunt,

Audi me memoriter pronunciantem quæ
scire debemus, postea vicissim te audiam.

Aberras pronunciendo.

Male legis.

Dic sensim.

Ne precipites verba.

Sarius est tarditate, quam celeritate pecca-
care in loquendo.

Verba in pectore, non in ore, nasci de-
bent.

Sis præsentis animo: Metus officit me-
moriam.

Claude ^{librum,}
^{libellum.}

Fidendum est memoriam, non libris.

Tantum quisque scit, quantum memoria
tenet.

Vnde faciam initium.

Incipe ubi proximè desisti.

Placet ne mecū certare pingendis literis?

Placet quidem, sed deest mihi ^{atramentū.}
^{charta}
^{penna.}

Da mi-

ΚΟΛΛΟQΥΝΙΑ.

δος μοι ὀλίγον ^{τῆς παπύρου.} _{τῆς μελανῆς γραφικῆς.}

ἵν' ἴσῃ βιβλῶν; ^{ἡ γὰρ ἐστίν.} _{ἡ ἐστὶ Πέτρα.}

ὑπόδ' μοί ποτε τὴν βιβλον μου, ἄλλοις αὐτῇ χρησάμενοι.

λήγε λαλῶν ^{ὁ διδάσκαλος} _{ὁ παρέρχεται.}
πῶς γελῶν ^{ὁ διδάσκαλος} _{ὁ παρέρχεται.}

ἵνα βιβλον ἔχῃς; ^{γραμματικὴ ἐστίν.}

συγχώρησόν μοι ὀλίγον τὴν βιβλον σου εἰσοσίγα, καὶ τὰ προσηγορεύματα περὶ τῆς. ^{ἡ γὰρ} οὐχ ἔγωγε τοῖς διδασκάλοις, ὡς αὐτῶν τῶν θεῶν προσκρούεις, μὴ πηδάρχων.

καὶ ὡς ὁ διδάσκαλος ἄπειται, ὁμοίως ὁ θεὸς ὑπάρεστιν, ὁ πάντα εἰδὼς καὶ εἰσορῶν.

σημῶσε ^{τῆς ὀρθῆς λέξεως.} _{ἡ ὀρθογραφία. ἡ βαρβαρισμῶς.}

λάλησον ^{ῥωμαϊστὶ.} _{ἡ ἑλληνιστὶ.}

ἡ γὰρ λόγῳ ῥωμαϊκῶ, ἡ ἑλληνικῶ.

ἡ γὰρ ^{ῥωμαϊκόν} _{ἡ ἑλληνικόν} λόγον τῶν ^{ῥωμαϊστὶ} _{ἡ ἑλληνιστὶ}

λαλῶν κτηθῆναι;
μάτῳ

ΚΟΛΛΟΥΡΙΑ.

μάτιν μανθάνομεν πολλά, εἰ μὴ τὰ
αὐτὰ τῷ γράφῃ καὶ τῷ λαλῆν γράμματα
πρὸς τὸν βίον.

ἄπτε μοι τῶτον τὸν λύχνον.
ἔνεγκε λυχνεῖον, λύχνῳχον.
ἄπομυπτε ἱ τὸν λύχνον.
καθάρξε ἱ τὸν λύχνον.

συσκευάζε πῦρ ἐν ἱ τῇ θερμάστῃ.
ἱ τῇ ἐστῆ, τῷ καμίνῳ
συνίθει ἱ τὸν δαλὸν ἐν τῷ βαύνω.
διώθει ἱ τὸν δαλὸν ἐν τῷ βαύνω.
πλείους σχίδακας ἱ παραίθει.
πλείω ζύλα ἱ παραίθει.

ἌΛΛΟΣ ΛΙΑΛΟΓΟΣ.

Τίς κέπει τὴν θύραν;
ἐγὼ εἰμι, τίς ὁ ἐγώ;
Φθέγε τὸ ὄνομά σου.
ὄνομα σοι τί ἐστίν,
ἐστίν μοι ὄνομά Ιωάννης.
εἰσδέχου με, ἀνοίγε τὴν θύραν,
ἡ θύρα ἀνεωγμένη ἐστίν.
ἐζητήσέ σε τις.
τίς πρὸς θυρῶν ἐστὼς σε προσερεῖν Ἰησοῦ
θυμῆ.

ἄκουε

FAMILIARIA.

*Frustra discimus multa, nisi eadem
scribendo & loquendo ad usum transferia-
mus.*

Accende mihi hanc candelam.

Adfer candelabrum, laternam.

*Emunge }
Purga } candelam.*

*Strue ignem in } fornace.
 } foco. camino.*

*Compone }
Protrude } titiones in fornace.*

*Plus assularum }
Plus lignorum } appone.*

ALIVS DIALOGVS.

Quis pulsat ostium?

Ego sum. Quis ego?

Ede nomen tuum.

Quod est tibi nomen?

Est mihi nomen Ioanni.

Intromite me. Aperi januam.

Janua aperta est.

Quaerit te quispiam.

*Quidam pro foribus stans te conven-
tum expetit.*

FAMILIARIA.

Serio nē, an joco istud dicis?

Extra iocum dico.

Non iocor, sed seria ago.

Cur

Quam ob causam } fles?

Quid mali tibi accidit? Casus sum.

Dedi pœnas præptori.

Quid mali feceras? Nihil.

Hæc communis est omnium puerorum
responsio, etiam cum merito vapularunt.

Quid controversia est inter vos?

Referamus de hac controversia ad hypo-
podidascalum.

Affers ne libellum, quem tibi commo-
dato deæeram?

Vah, istud mihi omnino exciderat.

Non incidit mihi cum domo exirem.

Certò afferam } hodie.
} cras.

Cuius est nunc ministrare nobis candelam.

Quem oportet nunc emere ligna?

Cuius est } verrere } museum?
} purgare }

D 3 Meura

FAMILIARIA.

meum }
Tuum } est. Desunt mihi scopæ.
Iohannis } Non sunt mihi scopæ.

Sterne } lectum.
 } lectulum.

Accende lichnum.

Libros in suum locum repone.

ALIVS.

Quid tristior es solito?

Salva ne res est?

Perdidi libellum meum.

Graviter cecidi, Petrus minatus est
mihi verbera.

Quid tam letus es?

Quia facta est nobis abeundi domum.

Data est nobis ludendi venia (copia.

Ad quotam horam sumus iussi redire in
scholam?

Ad horam } sextam, septimam.
 } octavam, nonam,
 } decimam, undecimam,
 } duodecimam, primam,
 } secundam, tertiam,
 } quartam, quintam.

Quo nunc vadis? Eo domum.

D 4

Abeo

Ε Ο Λ Λ Ο Ξ Ν Ι Α .

ἡμὶ ἀγοράσων [πάπυρον. μέλαν γραφικόν] πλεον. ἄρτον πύρρον
[πλεον.] ἄρτον πύρρον
πῦ εἶν Ιωάννης;

[ἐξῆλθε] [ἐξω. τ' χολῆς.]
[προς τὸ δότο πατεῖν.]
ἐξεπρέυετο δ' διδασκαλεία, δ' εἶν ἕνεκα

πίσου [ἡγόρασας] [παυτῶ τῶ βίβλον]
[ἐπείω]

[τρίων δηναρίων]
ἡγόραζον [πασάρων χρυσῶν] [παρὰ βί-
[πέντε δραχμῶν] βλιοπώλα.

ὀλίγου [ἡγόρασας].
πολλοῦ

εὐδαίς [πιπράσκει] [ἄλλης τιμῆς].
[πωλεῖ]

Τ Ο Υ Χ Ρ Η Σ Α Ι Π Α Ρ Α
δείγματα.

[πλεον. γραφικόν.]
χρησόν μοι [γραφίδα συνήματι]
[τῶ βίβλον.]

δύο εἶν ἤδη εὐδιώαμα.
αὐτὸς νῦν ἐκείνη χρωμα.

χρησῶ

FAMILIARIA.

Adeo emptum { papyrum, atramentum
pennas, panem triticeum.

Vbi est Iohannes?

Exiit { foras, schola.
ad requisita natura.

Egressus est è ludo literario, reddenda
urina causa.

Quanti { semesti
mercatus es } hunc libellum?

Emi { tribus denarijs }
quatuor aureis } à bibliopola.
{ quinque drachmis }

Parvo precio { emisti.

Nimio.

Nemo { divendit } alio precio,
{ vendit }

COMMUNDA NDI

formulae.

Communda { pennam,
acum cum filo.
librum.

Carere nunc non possum,

Ipse eo nunc vtor.

D §

Coma

COΛΛΟΥΝΙΑ.

χρήσω, ἀλλ' ἵπ' ταύτης παῖς ὁμολογί-
αις, ὡς ἐσὼν ἐμοὶ ὑποδώσης, καὶ ἐν κείρῳ,
ἵνα μὴ αὐτὸς χρεῖαν ἔχω, ὅτι χρεῖσέον ἐστίν.

ἴδ' ἔχης, ἀλλ' ὀλίγα βῆμα ^{ῥυπαίνης.}
καταρτυπαίνης.

ὁ διδάσκαλος ὁ ἐμὸς δεῖπαι σου, πέμπει
αὐτῷ χρήσασθαι, ἐπ' ὀλιγον χρόνον, πλὴν Διὰ
θήκην ἐλληνικῶν.

οὐ δυνάμην ἐν τῷ παρόντι αὐτῷ χρήσασθαι.

Τὴ δανείζην.

αἰαγκάζομαι παρὰ διδασκάλου χρεῖ-
μάτα δανείζεσθαι.

ἐδανισάμην χρήματα εἰς τὸ ἀγοράζειν
ἱμάτια.

δέομαι σε ^{ῥυπαίνης} ^{δανείζην} ^{μοι} ^{δηνάριον.}
^{χρήσασθαι} ^{λύχνον.}
^{χάρτην παπύρου}

αὐτὴ παρ' ἄλλου πινός, ἐμοὶ αὐτῷ γὰρ μόγις
ἀπόχρη.

ΑΛΛΟΣ.

πίση ἐστὶν ἡ ὥρα: ^{ῥυπαίνης}
^{πρώτη.}
^{δευτέρα.}
^{τρίτη.}
^{τετάρτη.}
^{πέμπτη.}

ἵπ'

FAMILIARIA.

Commodabo, sed ea lege, ut saluum mihi restitutas & mature, ne ipse egeam cum mihi utendum erit.

En habes, sed uide ne ^{commacules.} labeculis aspergas.

Preceptor meus rogat, ut sibi mittas utendum, in breue tempus Testamentum Græcum.

Non possum in presentia ei commodare.

Mutuari.

Cogor à Preceptore pecuniam mutuari.

Mutuatus sum pecuniam ad emendas vestes.

Oro te ut mihi mutuo des ^{denarium.} candelam. _{charta papyri.}

Pete ab alio quodam, mihi ipsi enim uix sufficit.

ALIUS.

Quota est hora ^{prima.} _{secunda.} _{tertia.} _{quarta.} _{quinta.}

Immita

FAMILIARIA.

Ἐπιγράμματα ἡ ὥρα δεκάτη.
ἐξερρύσον] ἡ ὥρα] βδόμη.
παρήλθεν]] ὀκτῶ.

ὅτι ἠελίθησα τὰς ὥρας.
τὸ ὠρολογεῖον Διαμετράνης.
Διαμετράνης ἔαριθμεῖν.
τὸ κλέψαμμον ἴσαται.
κίνη τὸ κλέψαμμον.

τὴν Ἐπισολιῶ]
ἐπανόρθου] τὴν γραφίῶ] μου.
] τῆς σίχου]

δέομαι σε ἀναγνώσκην τὴν γραφίῶ
τὴν ἐμὴν, καὶ ἐὰν σφαλμά τι εὐρησῶ αἰρεῖν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΟΥ Αἰ-
τησῶ τὸν διδάσκαλον,

Εὐδία ἤδη ἐστὶ.

ὁ οὐρανὸς παρακαλεῖ πρὸς τὸ πάζην
ἐξέλθωμεν πάζην,

ὅτι ἔξει πάζην αὐτοῦ ἐξουσίας.

χρὴ πεμπῆν ἵνα, ὅς τῆς τῆς πάζην ἐξουσίας
ἡμῶν τυγχάνοι.

πρὸς τὸν Πάυλῳ πολυλόγῳ γὰρ
ἐστὶ καὶ πολμηρὸς.

ἔδει πρὸς ταύτῃ τὴν πρεσβείαν ἵκα
ὑπὲρ ἐστὶ τῆς Πέτρῳ, ιδε

FAMILIARIA.

Imminet hora decima.

Effluxit { hora } septima.

Præterijt { hora } octava.

Non dinumeravi horas.

Horologium aberrat.

Aberras numerando.

Clepsammon subsistit.

Moue clepsammon.

{ epistolam meam.

Emenda { scriptum meum,

{ versus meos.

Rogo te, ut relegas scriptum meum, &
si quid errati deprehenderit, tollas.

ROGANDI PRÆ

ceptorem formulæ.

Nunc aër serenus est.

Cælum invitat ad ludendum.

Exeamus lusum, vel, ad ludendum.

Non licet ludere absq; venia.

Mittendus est quispiam, qui ludendi
veniam nobis impetret. (dax.

Eat Paulus, nam benè linguax est & au-

Nemo ad hanc legationem magis ido-
neus, quam Petrus.

Petrè

Plu
gēiv
I-
1910
dy 24
scias
D
ixas
idi

ΚΟΛΛΟQVIA.

Ἰθι Πέτρε αἰτῆσαι ἡμῖν τῷ πάζῃ ἐξουσίαν.
πρευέστω ὅστις βούλεται, ἐγὼ βέλομαι
μᾶλλον ἀπορήσαι, ἢ αἰτῆσαι.
πρεύς ὦ φίλτατε, πιλῆς, χαῖρις πᾶσι
ἐν πάντων ἡμῶν τεύξομαι.
ἐπεὶ ποτῶν αἰτῆτε, χαρίσομαι τῆς δεήσε-
σι τῆς ὑμετέρας.

χαῖρε κύριε διδάσκαλε,

χαῖρε καὶ σὺ Πέτρε.

οἱ μαθηταί σου αἰτῆσι φιλανθρωπῆσαι σὺ
τῷ πάζῃ ἐξουσίαν.

Διδάσκαλε.

παζέτωσαν, ἀλλὰ ἀγελαθὸν ἐν τόπῳ τι-
ταγμῶ, καὶ ἐν κρηρῶ ὅκαδε αἰελ-
ζέτωσαν.

ἀμφὶ ὄρει περὶ πῆλιν ἐπανελθέτωσαν εἰς
πῆλιν.

Παιδάριον.

Ἐφραϊνώμεθα, ἐτύχασον ἐξουσίας, καὶ
ὡς δυσχερῶς.

ἀλλὰ ἐν πᾶσι μετὰ χρόνον φύλακτιον ἐστὶ,
μήτι ἀμαρτάνωμεν.

ὡεὶ τῷ τῆς παιδίας γένους ἐν τῇ πεδίῳ
βουλευσόμεθα.

FAMILIARIA.

*I Petre oratum nobis ludendi veniam.
Eat qui volet, ego carere malo, quam
rogare.*

*I quaeso, ab omnibus nobis magnam ini-
turus gratiam.*

*Quandoquidem tantopere id contendis
eis, obsequar precibus vestris.*

Salve Domine Praeceptor.

Salve & tu Petre.

*Discipuli tui orant tuam humanita-
tem ludendi veniam.*

Praeceptor.

*Ludant, sed gregatim in loco ad id cona-
stituto, & maturè se domum recipiant.*

*Sub horam quintam redeant in ur-
bem.*

Puer.

*Simus hilares. Impetravi veniam
quanquam agrè.*

*Sed interim cavendum est, ne quid
peccemus.*

*De lusus genere in campo consultabi-
mus.*

COL

COLLOQUIA

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΟΥΤΟΙΣ

συμμαθηταῖς συλλαβῆν.

Πόθεν ἔρχῃ οὕτω πρὸς;

ἐκ τῶν κειμένων ἡμῶν.

πότε αἰέσεως?

μικρὸν πρὸ τῆς ὥρας ἑκτης.

τίς ἐξήγαγέ σε;

πατήρ. μήτηρ. ἀδελφός. ἀδελφή.

παιδικῆς πρὸ θεῶ;

παιδικῆς πρὸ θεῶ;

ὅτε πρῶτον ἐκτίνας τὰς τρεῖς χεῖρας, καὶ εἰς
ψάμην τὰς χεῖρας, καὶ τὴν ὄψιν; καὶ τὸ
σῶμα. πρὸς τὸν ἄλλον;

πῶς πρὸς τὸν ἄλλον;

καὶ μὲν τὰς χεῖρας, καὶ συνθεῖς τὰς χεῖ-
ρας, διεξήλθον τὸν δεκάλογον, καὶ τὸ σῶμα
βολὸν ἀποσταλῆναι, καὶ τὴν πρὸς τὸν ἄλλον
ριανκίαν, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον πρὸς τὸν ἄλλον
γνώριμον, μὲν τῆς ἄκαρσίας.

ποιῶν ἀφ' ἑαυτοῦ εἰσὶν πρὸς τὸν ἄλλον;

τὸ τε μὲν τῆ πατρικῆς. τὸ τε δὲ τῆ ῥωμαϊκῆς
καὶ, εἴ ποτε δὲ ἐλληνικῆς.

ἄσεβως αἰμα καὶ καλῶς ποιῆς. ὦ φίλος
λεπτοῦ. φρόντισον ὅπως ἔστω τὸ ἔργον σου μέν
ἐπὶ τὸν ἄλλον πρὸς τὸν ἄλλον.

φρόν-

FAMILIARIA.
COLLOQVENDI CVM
condiscipulis formulæ.

Vnde venis tam manè?

Ex cubiculo nostro.

Quando surrexisti?

Paulò ante horam sextam.

Quis excitavit te?

Pater. Mater. Frater. Soror.

Adorasti Deum?

Precatus es Deum?

*Cum primùm pexui crines, & manus,
faciem ac os lavi, precatus sum.*

Quomodo precatus es?

*Flexis genibus & conjunctis manibus
recitavi Decalogum, Symbolum Apostolicum,
Orationem Dominicam & addidi
notam precatationem, cum gratiarum a-
ctione.*

Qua lingua soles precari?

*Aliàs vernacula, aliàs Latina, non-
nunquam etiam Græca.*

*Piè & rectè facis chare puer. Tu cura
ut hanc officij tui partem nunquam negligas.*

E Dab.

COLLOQUIA.

Φροντίσω ἡδὲ ἀκριβῶς θεῶ διδόντες, μετ
 μνημόνους τῶ λόγους τῶ Χριστοῦ: χωρεῖς ἐν
 μᾶς ἔδιδάσκου ποιῆν ὅθεν. ἐπι δε, δεῖ πάντοτε
 προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐγκακεῖν.

πῶ πορεύη? οἶκα δε πορεύομαι.

οὐχὶ ἐτοιμὸς εἶ λόγον διῶσαι τῆς πεί
 τῶ χράματα πειθῆς σου?

ἐτοιμὸς εἰμί, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

δὸς ἐν λόγον, καὶ θάρσος.

[ἕκτη]	[Κικέρωνος,]
τῆ ὥρα] ἐβδόμη] ἠκρότατον]	Τερτυλλίου.
[Λογδοῦ]	[Ισοκράτους,]

ἀκηκόαμεν ἐξηγηθῆναι ἵεν τῆς Ἰταλικῆς.
 τῆ ὥρα ἐνάτη ἠσκήσαμεν πῶ χραφικῶ
 διῶαμιν.

Δεί μνήμης φέρει πῶ ἀνάγνωσιν?

μικρῶ δειν, ὀλίγους δειν, σχεδόν.

ἄρ' ἐν ἐθέλεις, ὅπως ἀαλάβωμεν μετ'
 ἀλλήλων?

μάλιστα ἐθέλω [ἄρχου ἐν,]
 [ποιῶ πῶ ἀρχικῶ.

ποιήσομαι ἀσμενός, ἀλλὰ σὺ προσέχε
 πῶν ἵεν, ἵνα ἐπανορθώσης, εἴ τι ἀμαρτήσ
 σω.

ἔδω

FAMILIARIA.

Dabo operam sedulo Deo dante, meo
mor dicti Christi: Sine me nihil potestis
facere, Item: Oportet semper orare, & non
defatigari.

Quo vadis? Domum eo.

Es ne paratus ad reddendam ratio-
nem studiorum tuorum?

Paratus sum, ut mihi videor.

Redde igitur rationem, & sis presenti
animo.

Hora	{ sexta	} audivimus	{ Ciceronē.
	{ septima		{ Terentiū.
	{ octava		{ Isocratē.

Audivimus aliquid explicari in Epistolis.

Hora nona exercuimus stylum.

Tenes memoria prælectionem.

Propemodum. Ferè. Propè.

Vis ne repetamus unà?

Maximè velim, { incipe igitur.
ordire tu.

Faciam libenter, sed tu attentè auscul-
ta ut corrigas, si quid peccavero.

E a Iam

COΛΛΟQVIA.

	Γ'άπαξ,	δῖς	} ἡμαρτίς.
ἤδη	τρεῖς,	τετρακίς	
	πεντάκις,	ἑξάκις	
	ἐπτάκις,	ὀκτάκις	
	ἐνάκις,	δεκάκις	

ἄτάλας ἐγὼ, ἐνόμιζον καλῶς εἰδέναι.
 τὸ αὐτὸ καὶ ἐμοὶ εἴωθε συμβαίνειν, ὅτε ἡ μνήμη
 οὐχ ἄλις ἐσθέρκεται.
 μακάριον, ὅστις μνήμῳ ἀγαθῶν ἔχει
 μέγα ὡς ἀληθῶς δρεργέτημα.
 ἀλλ' ὁ χρόνος διέρχεται, ἄκυσ ἐν μὲ νῦν
 ἀκούω, ἀναγόμενος.

Μαθητής.

αἰδέσιμε γράμματο διδάσκαλε, αἰάγκητις
 αἰαγκάζει με (πῶ πατρίδα)
 Ἰπποκρίτου } τοὺς γονεῖς } ὅ ἵνα μοι
 (ὅν συγγενῆς) } συγχωρήσῃς }
 δέομαι σε.

Διδάσκαλε αἰδέσιμε, ἐγὼ ἔτη πῦρα ὑπὸ
 τῆ ῥάβδῳ σε ἐν τοῖς γράμμασι Δρακί-
 ψας; Φιλικῶς ἢ πτωῶς ὑπὸ σου ἐδιδάχα
 θλω. νῦν ἢ τοῖς γονεῦσι, τοῖς φίλοις, τοῖς Ἰππο-
 κριτοῖς ἀρέσκει, ἐμὲ ἐντυδενεῖς ἀκαδημαῖ-
 αινὰ ἀπελθεῖν, ὅπως πλείω μαθητέωμαι, καὶ
 ὑστερον

FAMILIARIA.

Iam { semel, bis }
{ ter, quater }
{ quinquies, sexies } errasti,
{ septies, octies }
{ novies, decies }

Me miserum, putabam me præclarè
tenere.

Idem & mihi solet accidere, cum me-
moriam non satis confirmata est.

Felix qui memoria bona præditus est.

Magnum revera beneficium.

Sed tempus abit, audi igitur & nunc
me, audio, recita.

Discipulus.

Observande Ludimagister, necessitas quæ-
dam cogit { patriam }

me invisere { parentes } quod ut mihi per
{ cognatos } te liceat, oro.

Præceptor venerabilis, Ego aliquot
jam annis sub tua ferula bonis literis ope-
ram navans, diligenter & fideliter à te ins-
titutus sum: Nunc verò parentibus, ami-
cis, tutoribus meis visum est, ut hinc
me ad Academiam aliquam conferam,

E 3 ubi

COLLOQUIA.

ὑστερον τῷ θεῷ ἐκ κλήσεως τινὶ καλῇ φρεσὶ καὶ
 περὶ δὲ λυφῆ, καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις λεσι-
 τελὲν διωάμεν. διὸ πολλὰ σοὶ ἔχω χάριν,
 αὐτὶ πολλῶν εἰς με' ὄφρα γένοιτο σε. Ἐπι-
 χυρῶν ἔμεν μὴ μόνον ἐκείνων εἰς τὸν ἅπαντα
 χρόνον μνημονεύσειν, ἀλλὰ καὶ περὶ πᾶσιν
 ἀγαθοῖς ἀνθρώποις ἄχαριστῶ ψυχῇ καὶ
 γλώσσῃ ἐγκωμιάσει μέλλειν.

ῥαμματο διδάσκαλθ.

Κεχαρισμένη μοί ἐστι, ὦ φίλτατε νεαν-
 νίσκε, ἡ δὴλωσις τῆς σωφροσύνης καὶ ἄ-
 χαριστίας σου, ἡ τούτῳ τῷ λόγῳ σου ἴσως
 δεικνύεις. εἶθε δὲ ἐν τούτῳ τῷ διεφθαρμένῳ
 νῶ αἰῶνι, καὶ τοῖς βλαβεροῖς τῆς νεότητ^θ
 τρόποις πλείους ποιῶσαι εἶεν, τῷ σὺν ἐν τῷ
 μαθηταίῳ τῶ ῥαμματα, καὶ τῷ διοική-
 σαι τῶν τρόπων, ἀπερὶ μίμητροι. Ε-
 γὼ δὲ εἰ μόνον ἀσμεῖως σοὶ τῶ ἀπελθῶν
 εἰς τῷ πατρίδα ἐξέσιαν δίδωμι, ἀλλὰ καὶ
 θεὸν αὐτῶν, ὑστερόν σε κυβερνήσει καὶ ὁθύς
 νειν, ἵνα, ὡσπερ καλῶς ἤρξω, ἔτι καὶ ποιῶν
 ἀτελείης, εἰδὲ σε αὐτῶν τοῖς τῶν φαύλων
 ἀνθρώπων, πολλῶν μὲν παταχῶ ὄντων, περ-
 ραδείγμασι καὶ ὁμιλίαι διαφθαζήναντες
 ἵνα

FAMILIARIA.

ubi ampliore ingenij cultū capere, & Deo postea in functione aliqua honesta utilius servire, & alijs hominibus prodesse possim. Quare tibi gratias ago maximas, pro plurimis tuis in me beneficijs, & polliceor, me illa non solum perpetuo meminisse, sed etiam apud omnes bonos grata mente & lingua predicare velle.

Ludimagister.

Grata mihi est, Carissime adolescens, significatio modestiae & gratitudinis tuae, quam hac tua oratione declaras: Utinam verò hoc corrupto seculo, & his perditis juventutis moribus, plures tales essent, qui tuam diligentiam, in discendis literis, & regendis moribus, imitarentur. Ego verò non solum libenter tibi abeundi in patriam veniam do, sed etiam Deum oro, ut deus incepte te regat & gubernet, ut sicut pulchre incepisti, ita pergas, nec te pravorum hominum, quorum ubiq; magna copia est, exemplis & sodalitia corrumpi si-

COLLOQVIA.

ἵνα μικρῶ ὑπερον τῆ μὲν ἐκκλησία, καὶ τῆ
πολιτεία ὠφέλεια, τῆ δὲ πατριδοκατοίς φιλο-
λοις δόξα, τοῖς δὲ γονεῦσιν ἡδονὴ καὶ παρα-
μυθία ὡν τυχεαίης.

ὑπαγε εἰς εἰρήνην.

ΑΛΛΟΣ.

Ὑπέραιης? ἤ μὲν
οὐδὲν πέραιω.

ὄρω. ἀλλὰ πῶς ἔχει τὰ πέραιματὰ σου;
οὐχ ἄλις ὠδαιμένως. κακιστὰ ἔχει.
ἴσως σοι παρὶ σπυδαία ἀχολουμνίῳ ἐν-
τυχεαίω.

μᾶλλον δὲ χολάζοντι. ἤδη γὰρ ἔλαβε με ὁ
τῆς χολῆς κόρος, καὶ στωομίλις ἠπιθύ-
μησσε.

ἴσως ἔμποδίζω
ταρσίτω τὰ πέραιματὰ σε.

μᾶλλον δὲ τῆ χολῆς κόρον ἀφαιρεῖς.
σύγνωθι, εἰ οὐκ ἐν κρηρῶ σοι ἐσέτυχον.
ἐν αὐτῶ τῶ κρηρῶ παροσέρχῃ.
ἢ ἀφίξις σου πάνυ μοι ἡδυσία ἔστι.

ἴσως

FAMILIARIA.

nas, ut paulò post Ecclesie & Republica
emolumento, patrie & amicis honori, pa-
rentibus verò voluptati & solatio esse
possis.

Vade in pace.

ALIVS.

Quid agis? ^{Sedeo.}
^{Nihil ago.}

Video. Sed quomodo se habent res tua?

Non satis feliciter. Pessime habent.

Fortassis te occupatum serijs negotijs
interpello.

Imò maximè vacuum. Iam enim me
caperat otij tedium, congerronem deside-
rabam.

Fortassis ^{interturbo}
^{impedio} } tua negotia.

Imò tedium otij discutis.

Da veniam, si te parum in tempore in-
terpellarim.

Imò in ipso tempore advenis.

Adventus tuus est mihi vehemen-
ter gratus.

E s For

COLLOQUIA.

ἴσως ἀπεδάκοντι μετ' ἀλλήλων πρᾶξιαι,
ὅ μιν ἐγὼ ἔβουλομην ἐμποδίσθην.

ἀλλὰ πρὸς σου ἐπιέμεθα σὺν λόγῳ.

ραδίως πεισῶ καὶ γὰρ μοι δέδρα βαδία
ζῶντι ὑπερβαλλόντως ἤχη τ' ἔς.

πάτερρον; τὸ ἀριστερον, ἀφ' ἧς ἐσχαζομένη

ἔδεν καλὸν πρὸς μὲς ἐρῶμεν εἶναι.

μᾶλλον δὲ πάντα καλλίστα.

ἀλλὰ τί τῶτο ἐστίν;

Φασισε κωμηγέτην γεγνημῶν.

καὶ ἤδη ἐπὶ δικτύων μὲς ἐστὶν ἡλεία, ἣν
ἐθήρευον.

Τίς ἄρα;

Χαρίεσσα κόρη, ἣν μεταύμενον γαμήσω
διὸ δέομαι ἡμῶν, τότε τῇ ὑμετέρῃ παρυσίᾳ
τὸν γάμον μὲς κοσμήσω.

Τίς δὲ ἐστὶν νύμφη;

Δωροθεα, ἣ ἔστι ἡμετέρη ἐκκλησιαστὴς θυγατρὸς.

πρώτης σοι εἰκότως συγχάρομαι, ἔ μόνος
γὰρ καλή ἐστιν, ἀλλὰ καὶ εὐπρεπὴς καὶ καὶ
πρὸς τὸ οἰκονομῆσαι, ἄριστα πεπαυδευμένη.

Οἰκιστὴς Διαλογισμὸς.

ὦ παῖδάρον, οὐδεὶς ἐκπορεύεται;

ὅτι

FAMILIARIA.

Fortassis aliquid seriae rei inter vos agitur,
cui ego nolim esse impedimento.

Imò de te locuti sumus.

Facile credo, nam mihi huc venientem
mirè tinniebat auris.

Vtra? Sinistra. Vnde conijcio, nihil magnificè
de me fuisse dictum.

Imò nihil non honorificum.

Sed quid est bonae rei?

Aunt te venatorem factum esse.

Imò jam intra casses meos est praeda,
quam venabar.

Quae nam?

Lepida puella, quam perendie ducturus
sum. Ideò oro vos, ut tunc vestra praesentia
nuptias cohonestetis.

Quenam est sponsa?

Dorothea, Concionatoris nostri filia.

De hac merito tibi gratulamur: nam
non solum pulchra est, sed etiam bene edu-
cata, & ad domi manendum, ac curanda
negotia domestica, optimè instituta.

Domestica confabulatio.

Heus puer, nemo huc prodit?

Hic

COLLOQVIA.

ἔτις οἶμα Δαζζήξη πῶ θύρα. εἶθε
οἰκείον ἵνα εἶναι.

ὦ φίλε. ἴ κομίξης φίλε Πέτρε;
ἐμαυτὸν.

σύ δήπου πρᾶγμα οὐ πολλᾶ ἄξιον δεῦρο
ἐκόμισας.

καίτοι πολλὰ αἰήλωσεν εἰς με ὁ πατήρ μου.
πιστεύω αὐτὸν πλείω εἰς σε δαπανήσαι,
ἢ κατὰ πῶ ἄξιον.

ἀλλ' ἔχι Ἰωάννης οἶκοι εἶσι;
ὅκ ἀκριβῶς οἶδα. ἀλλὰ εἶμι βλεψόμενα
ἢ ἢ μᾶλλον ἴθι συ ἐρωτήσων εἰ
ἢ οἶκοι εἶσι.
ἢ εἰθέλη ἡδη
(οἶκοι εἶναι.)

ὦ Πέτρε, οἶκοι εἶσι; ὅκ εἶμι.
ἀνάγκωτε, οὐχὶ ἀκέρως λαλῶντες;
μᾶλλον δὲ σὺ ἀναγκωτότερος νεωστὶ γῶ
τῆ ση θερραπάνη Ἰπίστευσά, σε οἶκοι ὅκ
εἶναι, καὶ σὺ ἐπιστεύης ἐμοί αὐτῶ.

δίκαιον λέγεις ἴσον γῶ ἴσω Ἰπιφέρης.
ἀλλὰ σὺ μοι δικαίς κοχλίς βίου ζῆν.

Διὰ τί;

ὅτι Διὰ παντὸς τῶ χρόνῳ οἶκοι καθίζη, καὶ
μηδαμῶσε ἔρπης.

ἔστιν

COLLOQUIA.

ἔστι μὲν, ὃ πρᾶττω ὄμοι ἐξω τῆς οἰκίας ἐξ
 ὅθεν μοι ἔστι πρᾶγμα, ἢ εἴ τι αὐτὸν ὅμως αὐτῆ
 ἢ αὐτῶν με ἡμέρας ἰνὰς τῆς δημοσίας αὐτῶν
 πείρωσι.

ἀλλ' ἐν τῷ παρόντι ἴδιον ὁ ἔργον ἐστὶ,
 καὶ παρακαλᾷ ἵπτι τὸ πείρωσι.
 εἰ πείρωσι ἀρῆσκη, ὅτι ἀνάνομη.
 ἀθάλαπῶς παρακαθίζης τοῖς βιβλίοις.
 ἀμέτρῳ ἀσπῆ σαυτὸν ἐκτήκεις.
 βούλομαι τῆ ἀσπῆ ἐκτήκωσαι μᾶλλον,
 ἢ τῷ ἔρωτι.

οὐχὶ ἔτι ὁ πείρωσι σοι ἡδὺς ἐγύρετο?
 ἐγὼ μὲν κατ' ὑπερβολῶν αὐτῶν ἡδύω.

ἌΛΛΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Ἰσομοῖ σοι πολλῶν ἄτυχίαν.

καὶ ἐγὼ σοι διωλῆν Ἰσομοῖ πᾶν ὅ, τῶ
 Ἰσομοῖ.

τί πρᾶτεις ; σπομιλέω.

τί ; σπομιλέω μόνον ;

ναὶ, ἡδύω σπομιλέω σπομιλέων τυχαίω.

Ἰσομοῖ? τῷ Ἰσομοῖ Παύλω.
 Ἰσομοῖ? τῷ Ἰσομοῖ Κικέρωνι.

τοῦτο μὲν πολλὰς πρᾶτεις.

ἀλλὰ τὸ ποικίλον ἡδύω.

σὺ μὲν

FAMILIARIA.

Est quod agam domi, foris nihil mihi est
negotij: Et si quid esset, tamen hac cura me
dies aliquot à publico cohibuisset.

Sed nunc serenum est cælum, & invi-
tat ad deambulandum.

Si prodeambulare lubet, non recuso.

Nimum assides libris.

Immodico studio te maceras.

Malo studio marcescere quàm amore.

Ecquid voluptati fuit hac deambulatio?

Ego quidem vehementer ea delecta-
tus sum.

ALIVS DIALOGVS.

Opto tibi multam felicitatem.

Et ego tibi conduplicatum opto, quicquid
optas mihi.

Quid agis? confabulor.

Quia? Confabulare solus?

Certe cum lepidissimo congerrone con-
fabulor.

Quo? cum { Divo Paulo.
 { Cicerone.

Istud quidem sepè facis.

Sed varietas grata est.

T

COLLOQUIA.

σὺ μὲν ἀδιαλείπτως ἢ ἐν πῆσι γράμμασι
 σὺ μὲν νύκτας καὶ ἡμέρας ἢ σὺ διατριβῆς.
 ὅσα ἔστιν οὐδεὶς πᾶν γραμμάτων κόρη.
 ἀληθές μὲν, ἀλλὰ μέτρον ἵπτι πᾶσιν αἰσῶν
 οὐδὲν ἢ δὲ τὸ ἀδιαλείπτον ὄν.
 κατὰ τὸ εἰωθός σοι, ποιῆς.
 καταγελάς μου, ὡς εἰώθης.
 αὐτὰ αἱ βίβλοι, κωνιορτῆ κεκαλυμμένα.
 μδρτυρῆσι πλὴν ἐμῶν ἢ ἐν γράμμασι διατρι
 βῆσι τὰ γράμματα (βλέν
 ματα σπυδῶν.

μετὰ σπυδῆς ἢ
 σπυδῆ ἢ λαλῶ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣ

ἐπίκουρου καὶ ὑποχνεῖσθαι.

δέομαι σου, τῆτο τὸ πρᾶγμα σοι μελῆν,
 ἀξιώ σε ὡς δυνάμει μάλισσα, πύττα τῆ
 πρᾶγμα τῶ φροντίζῃν.

εἴμε ἀγαπᾶς, τῆτο ἵπτιτελέσης πρῶτ
 καὶ ἵπτιμελῶς.

ἐγὼ σοι τῆτο ἐξεργάσομαι, καὶ μὲν ὡς
 ὅτι πάρισα.

τὸ ἐκβαλὲ δυνάμει καπεργάζεσθαι
 τῆτο ὑποχνεῖσθαι, εἴμε οἶδῃ πῆσιν ἐδῆ σπυδῆ
 δῶ ἵπτιλείψῃν.

τῆ

FAMILIARIA.

Tu perpetuò }
Tu noctes & dies } literis incumbis.

Non est vlla studiorum satietas.
Verum, sed modus in omnibus rebus
optimus est.

Nihil suave, quod perpetuum.

Tuo more facis.

Rides me, ut soles.

Ipsi libri pulvere obducti testan-
tur } meam in studijs diligentiam.
} de mea in studijs diligentia.

Seriò }
Ex animo } loquor.

MANDANDI AC POL-
licendi formulæ.

Quæso, ut hæc res tibi cordi sit.

Etiã atq; etiã rogo, ut hoc negoti-
um tibi cura sit.

Si me amas, hoc efficies fideliter & dis-
ligenter.

Ego tibi hoc effectum reddam, & quic-
dem propediem.

Eventum præstare non possum, illud
polliceor, mihi nec fidem, nec studium des-
futurum.

F

Orac

COLLOQVIA

πῶ λόγῳ ἐδὲν ὑπαχυνῆμαι, ἀλλὰ πῶ
ἔργῳ διαπράξομαι πάντ' ὅ, τι ἐπὶ φιλαγνη-
σίᾳ, καὶ παντὶ θυμῷ ἑτοῖος.

Διὰ τί σοὶ Ἰπισκέπη;

Διὰ τίνα αἰτίαν πιστῶν χρόνον ἡμᾶς σοὶ
Ἰπισκέπη;

Ὅτι σεωβέη, ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἐφ' ἡμᾶς
σοὶ ἦλθες;

τί διεκώκυσε σε συχνὸν ἤδη χρόνον πρὸς
σίειαν πρὸς ἡμᾶς;

οὐκ ἐξέλω.

οὐκ ἐξέλω Διὰ ἀχολίας.

οὐκ ὑπῆρξέ μοι ἀχολία.

εθέλησε μὲν, ἀλλ' ὅσοι ἐδόθη μοι ἐξέ-
στία.

οἱ ἀχολίαι, αἷς ἐμπεπλεγμένῳ ἦν,
σοὶ εἶασαν ἀσπαζομένη σε.

δέχομαι μὲν τὴν ἀπολογία σου, ἀλλὰ
Ἰπὶ ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ, ἵνα μὴ πλεονάκεις
αὐτῇ χρήσῃ.

ἡ ἀπολογία σου δικαιοτέρα ἐστὶν ἢ βελοί-
μιον αὐτῆς, καὶ γὰρ ἡ νόσος αὐτῆς ἐχρήσθη.

Ἰπὶ ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ ἀποδέχομαι τὴν
ἀπολογία σου, εἰὰ τὸ παραλελειμμένου
πυκνῶς ὁμιλοῦν ἀναπληρώσεως.

τὸ σωμα

FAMILIARIA.

Oratione nihil polliceor, sed re praestabo
quicquid est amici sinceri, & ex animo be-
nevolentis.

Cur non visis.

Propter quam causam tandem nos non
invisis?

Quid accidit, quod tam longo tempo-
re ad nos non accesseris?

Quid obstitit, quò minus jam diu ad
nos veneris?

Non licuit.

Non licuit per occupationes,

Non fuit mihi otium.

Volui equidem, sed non data est mihi
facultas.

Negotia quibus implicatus eram, non
patiebantur, ut te salutarem.

Accipio tuam excusationem, sed hae
lege, ne saepius utaris?

Excusatio tua justior est, quàm vellem,
siquidem morbus fuit in causa.

Hac lege accipio excusationem tuam,
si quod neglectum est, crebris alloquijs com-
penses.

F a

Set

CO LLO QV IA.

Τὸ συμβεβηθός.

τὸ πρῶτον ἀπέβη βέλτιον τῆς δόξης.
πλεόν ὁ εὐτύχαιον ἢ αὐτὸ ἐτόλμησα εὐχεσθαι.
πάν τὸ πρῶτον ἐκβέβηκε καὶ τὴν ἄχην.

Χάρις. (σην.)

Χάριν σοι εἶχω εἰς ζωὴν μεχρὶ αὐτῆς, μεγάλη
ὑπερταύτης τῆς ἐνεργείας σου ἵσχυρόν
χάριν μόγις δύναμαι ἀποδοῦναι ἑδαιμάως.
ὅτι τὸ ἐμὸν πρῶτον σοὶ μελεῖ, ἀγαπῶ σε
καὶ χάριν ἔχω.

πασῶν τῶν ἐνεργειῶν, αἷς μὲν πολλὰς σὺ,
ἐνεργήσῃς με, αὐτὴ ἡδίστη τυγχάνει σοὶ.

Ἀπικρυσίς.

Μήζων ἐστὶν ἡ φιλία ἡμῶν, ἢ ἵνα σὺ ἐμοί,
ἢ ἐγὼ σοὶ ὑπὲρ τινῶν ἐνεργειῶν ὀφείλω
χάριν ἔχῃ.

εαυτὸν ἐνεργεῖ ὁ φίλον ἐνεργεῖται.

ὁ φίλον εὐπειῶν, σὺν ἐνεργεῖται, ἀλλὰ
λαδανίζῃ.

εἰ μετ' ἀληθείας ἀποδέχη τὴν εἰς σὲ
ὑπάρχουσαν ἐνεργείαν με, καὶ ὡς πλεονάκις.

Α Λ Λ Ο Σ.

ἀρίστος
δὲ πῆσι

ἡ σήμερον οἶκος

δῆμος

FAMILIARIA.

Successus.

Res successit opinione melius.

Plus impetravi, quam ausus fuisssem

Res omnis cecidit ex sententia. (optare.)

Gratia.

Gratiam tibi & habeo & habiturus
sum, quo ad vivam, maximam.

Pro isto tuo beneficio pares agere gratis
as vix possum, referre nequaquam.

Quod meum negotium tibi cordi est,
amo te, habeo gratiam.

Ex omnibus beneficijs, quae tu plurima
in me contulisti, hoc est longe gratissimum.

Responsio

Maior est nostra necessitudo, quam ut
vel tu mihi, vel ego tibi pro ullo beneficio
debeam gratias agere.

Sibi benefacit, qui amico benefacit.

Qui bene meretur de amico, non dat
beneficium, sed faenerat.

Si ex animo probas officium in te mea-
um, fac ut are saepius.

Alius.

Prandebis

Cænabis } hodie domi.

COLLOQUIA.

δὲ μετὰ ^[πενθερῶ, πενθερᾷ] γαμβρῶ, κηδεστῆ. ^[συναριστῶν.]
^[ἰσάτω.] ^[σιωδῆπνεῖν.]

εἰς τὴν αὔριον εἶσε ^[ἄριστον] ^[δειπνον] καλέσθαι

δέομά σε, αὔριον μετ' ἐμοῦ ^[αριστῶν.]
^[δειπνεῖν.]

δέδωκα μὴ οὐδὲν ἀμείνω.

ὡς οὐδὲν ἀμείνω δεδοίκα.

ἔλευσμά, εἰ ἔξεσται.

ἀλλὰ δεδωκα, μὴ σὺ οἴσθ' εἰ μὴ.

Διὰ τί; τίνα ἔνεκα; Διὰ τίνα αἰτίαν
τί κωλύει σε εἰσελθεῖν;

τότε μὲν ἐμοὶ οἴκοι κρητέον ἐστὶ.

αὔριον μοι ἐξελθεῖν σὺν ἔξεσται.

αὐτὸς μὲν πότε ^[συναριστῶν]
^[συνδειπνῶν] ἵνα εἰς αὐτὸν μὲν

οὐδὲν ἀμείνω ἰσάτω.

οὐχ οἴσθ' εἰ μὴ ἐπαγγέλλεσθαι.

ἔλευσμά, ὅταν ἐκατέρω ἡμῶν δόξη
μάλιστα εἶναι ἀρμωστῶν.

ἀλλὰ ἐγὼ σε κατέχω, ἄλλο σε ἴσως πο
ρευσόμενον.

μάλλον δὲ ἐγὼ σε δεόμεθα.

ἀλλὰ

FAMILIARIA.

Oportet me apud

}	socerum	}	prandere.
	socrum		
	generum		cœnare.
	affinem		
consulem			

In crastinũ igitur te ad

}	prandiũ	}	voco.
	cœnam		

Oro te ut cras mecum

}	prandeas.
	cœnes.

Timeo ne non possim.

Vt possim metuo.

Veniam si quidem licebit.

Sed metuo, ne non queam.

Quare? Cur? Propter quam causam.

Quid obstat, quò minus possis venire?

Tuncquidem mihi domi manendum est.

Cras mihi exire non licebit.

Ipse tunc

}	compransores	}	aliquos expecto.
	concœnatores		

Non possum polliceri.

Nequeo promittere.

Veniam, ubi utriq; nostrum videbitur esse commodissimum.

Sed ego te detineo, aliò fortassis iturũ.

Imò ego te, opinor.

COLLOQVIA.

ἀλλὰ αὐριον λαβὴ μακροτέρων ὀμιλήσομεν
 αὐριον πλείω φλυαρήσομεν.
 ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ ἐξέρωσο.
 ἐν τῷ μεταξύ φρόνιζε, ὅπως ὑγιαίνης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΣΤΙΓΜ

χαίρειν τῆς ἐπιπόδου ἕνεκα.

Ματθαῖο καὶ Λυκάς.

Μ. συχαίρω σο. } εἰς πατριδα ἀνάστροφαν
 } τῆς ἐπιπόδου εἰς πατριδα.

Α. καὶ ἐγὼ σοὶ ζῶντι, ὦ Ματθαῖε.

Μ. ἀνάστροφας ἡμῖν πότιρ καὶ μακρο-
 πτερ, ἢ ἐτύχαιες ὦν.

ἀπῆλθες } ἀπώγων } ἐπιπόδου } μακροπέγων }
 } ἀγλήρ } ἡλθες } ἀγλήρ }

Α. βελοίμεν αὐτὸ μᾶλλον ἐπανελθεῖν σοφῶς
 πρὸ καὶ ἐλλογμῶτερ.

Μ. συχαίρομεν καὶ σοὶ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς, ὅτι
 ζωὸς καὶ εὐροσ ἡμῖν ἀπεσάθη.

Α. ἐβῶ ἐναλλάξ ἡδονῆ, ὅτι σῶ ὦν ἡμᾶς
 σώσας εὐρον. (λόντως.)

ὅτι σε ἡγαθήντονα εὐρον, χαίρω ὑπερβαλ.

Μ. τί σιμῆναι ἐκείνη ἢ ὠχρότης; τί ἰσχυρότης;
 τί αἰ ἐν τῷ μετώπῳ ἔνυδες,

FAMILIARIA.

Sed crás latius confabulabimur.
Crastinodie plura nugabimur.
Interim cura, ut valeas.

FORMVLA GRATVLAN.
di de reditu.

Matthæus & Lucas.

M. Gratulor tibi ^{in patriam reverso.}
de reditu in patriam.

L. Et ego tibi superstiti, Matthee.

M. Redijsti nobis ^{obesior & procerior solito.}

Ab ^{barbatus.}
^{prolixam bar-}
ijsti ^{imberbis} } redijsti } ^{bam habens.}
^{pulchra barba}
^{instructus.}

L. At equidem malle[m] redire prudentior
& doctior.

M. Gratulamur & tibi & nobis, quod vi-
vus & valens nobis restitutus sis.

L. Ego vicissim letor, quod incolumis vos
incolumnes offenderim.

Quod te salvam repererim, vhe-
menter gaudeo.

M. Quid sibi vult ille pallor? quid macis
es? quid in fronte ruga?

F. 5

Qua

COLLOQUIA.

Α. οἴη ἢ τύχη, ποιαύτη ἐστὶ καὶ τῷ σώματι;

Μ. ἀργίγε κακῶς πρὸς τῆς; (χέσις.)

ἀργίγε σοι ἀγνές τι σωέβη?

Α. καὶ πρὸς ἐδέια χρόνον ἢ τύχη. Φιλικῶς εἶ-
χε πρὸς ἐμε, ὅμως ἐδέπατέ μοι μάλλον,

Μ. συναλγέω σοι. (ἢ νῦν ἦν αντιᾶτο,

λυπᾶμαι διὰ τὴν συμφορὰν σου,

ἀλλὰ τί τῶν κακῶν ἐστὶ;

Γ. πάντα τὰ χεῖματα ἐν ἀνάγῃ.

Μ. ποῦ, ὦ φίλτατε;

Α. ἐν τῷ θαλάτῃ βαλτικῇ, ἐκ Κιμβρίας
εἰς Γερμανίαν πλεύσων.

Μ. σὺν ἀδελφόν ἔν, ὅτι ἀδιαλείπτως προσεύ-
α.

ἐδέπτε ἀπεδομότερον. (χου?)

Μ. ὁμολογεῖς πικραρῶν ἀληθῆς εἶναι τὸ λε-
γόμενον; ὁ μὴ εἰδῶς προσεύχεσθαι, μαθεῖ-
τω πλεῖν?

Α. ὁμολογῶ. Ἐγὼ τὰ ἐργα πείραν ἔλαβον.

Μ. καλῶς ἔχει, ὅτι αὐτὸς ἡμῶν ζωὸς ἐξέ-
καλύμβησας. (γῆσσι.)

βέλπιον ἐστὶ τὰ χεῖματα, ἢ τὴν ζωὴν ναυα-
οῦρας ἔν τῷ παιδείαν, καὶ τὴν ἀρετῶν

ἀσφαλέσειεν πλεῖστον ἔσων, τὸν μηδὲ ἀφαι-
ρεθῆναι δυνάμειον; μηδὲ βδερύονται τὸν
βασίζοντα.

καλῶς

FAMILIARIA.

L. Qualis fortuna, talis est & corporis ha-

M. Nunquid malè tecum agitur? (bitus.

Nunquid tibi aliquid acerbi accidit?

L. Etsi nullo ferè tempore fortuna mihi fa-
vit, tamen nunquam mihi magis, quàm
nunc, adversata est.

M. Doleo vicem tuam.

Dolet mihi calamitas tua.

Sed quid istud mali est?

L. Univerſa pecunie naufragium feci.

M. Vbinam, cherissime.

L. In mari Baltico ex Dania in Germaniis
am navigaturus.

M. Non dubium igitur est, quin diligens
ter oraveris.

L. Nunquam diligentius.

M. Fateris igitur verum esse quod dicitur:

Qui nescit orare, discat navigare?

L. Fateor, nam re ipsa expertus sum. (tasti.

M. Benè habet quod ipse nobis vivus ena-

Melius est pecunia, quàm vitæ jaclu-
ram facere.

Vides igitur doctrinam & virtutem
tutissimas divitias esse, quæ nec eripi possunt,
nec gravant circumferentem.

Pub-

COLLOQUIA.

Μ. καλῶς σὺ μὲν φιλοσοφεῖς, ἀλλ' ἐν τῷ
μεταξὺ ἐγὼ λυποῦμαι.

ἀσπάζεοθι δι' ἐτέρου.

ἀσπάζε σὺς γονεῖς μὲν.

ἀσπάζε τὸν ^[ὕπατον, πιμδρα] _[πειθερὸν κηδεσὴν] παρ' ἐμῶν.

Ποῖ βαδίζεις Νικόλεως;

ἔθυσ τῆς πατρίδος.

εἴθι πρὸς ὀλίγον, ἔστιν ὅ σοι Ἰππικαίτιον.

ἀλλὰ πεζῶ ὄυχ ἀρμότιφ Φορβίον.

ὅτι Ἰππικήσω σοι μέγα βάρ.

τί δὲ ποῦτό ἐστι;

ἵνα πάντας ὄντ' διδασκάλους, καὶ ὄντ' οἷα
κείους μὲν, ὄντ' ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ροσοχικῇ,
παρ' ἐμῶν Φιλικῶς ἀσπάση.

εἴ μηδὲν ἄλλο Φορβίον Ἰππικαίτιον, πλὴν
ἀσπασμοῦς, ῥαδίως ἀνακρίσω.

ἐγὼ δὲ, ἵνα μὴ ἀμύδι ἔτοπιῆς, εὐχο-
μῶ σοι χεῖρὸν τῆς ὁδοῦ σου σωαικέλωθον
εἶναι.

ὅ, πὶ σὺ εὐχη, χροῖται.

χεῖρὸν γὰρ ἔχων σωοδίτιω, κατὰ πάντων
κινδύων ἐξαρκεύτως πετήχισμει.

ἢ ὡ οἶδα.

ΠΑΡΑ-

FAMILIARIA.

L. Pulchrè tu quidem philosopharis, sed interim ego dolore angor.

Salutare per alium ?

Saluta parentes meos.

Saluta } [Consulem]
 } Pastorem } meo nomine, vel
 } Socrum } meis verbis.
 } Affinem }

Quò vadis Nicolae ?

Recta in patriam.

Resiste paulisper, est quod tibi mandem

Sed pediti non convenit sarcina.

Non imponam tibi magnum onus.

Quid autem rei est ?

Vt omnes Praeceptores, & familiares meos in Academia Rostochiensi, meis verbis amanter salutes.

Si nihil aliud sarcinae imponis praeter salutationes, facile perferam.

Ego autem, ne gratis istud facias, precor, ut Christus tibi comes itineris sit.

Quod precaris, faxit Deus.

Si enim Christum itineris comitem habuero, contra omnia pericula me satis munus esse scio.

F O R.

COLLOQUIA.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
ΤΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΣΑΙ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΗΓΙΕΙΑΣ.

Γεώργιος, Λεκάς.

Γ ΟΥΧΙ ΥΓΙΑΝΕΙΣ? Λ. ΕΙΣΘΡΑ Τ' ΠΡΩ-
τωπον. Γ. Διὰ τί ἔμαλλον τον ἔσ-
ρον κελεύεις? ἄρα γε νομίζεις με
εἶναι ἰατρὸν? ὅτι ἐρωτᾷ εἰ υἰαίνεις, καὶ γὰρ
τὸ πρῶτωπον αὐτὸ μδετυρεῖ σε καλῶς ἔχης
τὸ σῶμα, ἀλλὰ πῶς σε αὐτῷ ἀρέσκεις? Λ. τὸ
σῶμα μὲν εὖ ἔχει, ἡ ψυχὴ δὲ κακῶς Διὰ τί
κείται? Γ. εὖ μὲν υἰαίνεις, ὅτι τοτὸ μέρθ
νοσῶν. Λ. ἔτις ἔχει τὰ ἐμὰ. τὸ μὲν σῶμα
ἡγιαίνεις, ἡ δὲ πῆρα ἀδθενῆ. Γ. ραδίως
παύττω τὴν νόσον ἰάσεται ἡ μήτηρ. πῶς
ἔχθικας ἔως ἄρτι? Λ. πικίλω, ὡς τὰ
τῶν θνητῶν ἐστὶ. Γ. οὐχὶ αἰεὶ εἶχες καλ-
λῶς? Λ. κάλλιστε, δοξα τῷ θεῷ. ἐγὼ
θεὸς δίδοντθ Διὰ παντὸς αἰεὶ τῶ χρόνῳ
ἐρρωμύθθ ἔτυχον ὦν. μέχρι τῶ νῦν σου
νεβη μοι υἰαίνεις? Γ. δοτω θεὸς τῶτο εἶναι
νοσσηχὲς καὶ ἰδίον, ἡδὲ μδθθ τῶτο πυνθ
θάνομα

FAMILIARIA.

FORMVLÆ IN-
TERROGANDI
de valetudine.

Georgius, Lucas,

Vales ne? L. Contemplare vultum. G. Quin magis lotium iabes? An me putas medicum? Non rogo an valeas, nam facies ipsa loquitur te bellè valere, sed quomodo tibi placeas. L. Corpus quidem bellè habet, sed animo male est. G. At non valet, qui ista parte laborat. L. Sic habent res mee. Corpus valet, sed agrotat crumena. G. Facile isti morbo medebitur mater. Vt valuisti huc usq. ? L. Variè, ut sunt res mortalium. G. Fusti ne semper prospera valetudine? L. Prosperrima. gratia Deo. Ego Dei beneficio perpetuò bellissimè valui. Hactenus bona valetudine fui. G. Faxit Deus ut istud sit perpetuum ac proprium. Lotus istud au-
dis

CO LLO QV I A.

ἴσχυομαι συγχαίρω σοι. δόξα τῷ θεῷ. χάρι-
 ριν ἔχω τῷ θεῷ. Ὁ χαριστῶ τῷ θεῷ ὡς διώμα-
 ρη μαλιστα. ἀλλ' ἔθεντο τῷ μεταξὺ γρονῶ
 σοι σιωβῆ ἀβελητον; Λ. ἔθεν πολλῶ ὅτι
 τῆς ὀμιλίας τῆς ὑμετέρας ὅτι ἐξῆν ἀπο-
 λαύειν.

Ἀρρώστως ἔχην.

Γ. μὴν ἐρρώμηθ' εἶ; Λ. λαλοῖμι
 αὐ ὅτι ἐρρώμηθ' εἶμι κατά πάντα. ὅτι
 πῶσ' ἔχω τὸ σῶμα. ὅτι εὖ ἀράκημι
 τὸ σῶμα, ὡς εἶπα. ἀράκημι κατά τὸ
 δοκῆν τῷ θεῷ. ἐτέρως ἢ βυλοῖμι αὐ.
 ἔτω ἀράκημι τὸ σῶμα, ὡς εἶπασι,
 οἷς πρὸς ὅτι ἰατρὸς πρῶτα ἐστὶ. Γ. μὴ
 γήοιτο. ἀηδὲς τι λέγεις. πρὸς σε ἴατρον.
 γρη σε ἀδρωδῶς ἀρακῆσαι. μεγάλως
 ψύχως σε κατὰ τῆς νόσθ' ἔχην δὴ. πολὺ
 βοηθεῖ ἐν τῇ δυσυχίᾳ ψυχὴ ἀραθῆ.
 τινὴ νόσθ' ἐλήφθης; τίς νόσθ' κατέλα-
 βε σε; πῶς νοσήματι πρὸς ἐπίπετος; πῶς
 νοσον ἀδυνῆς; Λ. ὅτι οἶδα, καὶ ἀρὰ τῆ-
 πο νοσῶ ἴπισφαλέςτερον. Γ. ἀλητεύεις, ὅρα
 θῶς λέγεις. πρῶτον μὲν γὰρ πρὸς τὴν ὑγείαν
 ἐστὶ, τὸ τὴν νόσον γνῶναι ἔθεντο σιωβῆκευσι
 ἰατρῶ, Λ. πολλοῖς μὲν. Γ. ἢ ἀπὸ κείνοντα. Λ.
 ὁ μὲν

FAMILIARIA.

dio, Gratulor tibi, Gratia Deo. Gatiam habeo Deo, Gratias ago Deo quantas possum maximas. Sed nihil interim tibi molestiae fuit? Nihil, nisi quod vestra consuetudine frui non licuit.

Malè valere.

G. Rectè ne vales? L. Vellem quidem. Non valeo per omnia. Vt cunq; valeo. Non admodum benè valeo corpore. Vt soleo. Valeo ut Deo visum est. Secus quàm vellem valeo. Vt solent, quibus cū medicis res est. G. Avertat Deus, Rem mihi peracerbam narras. Bono sis animo oportet. Virum te praestes oportet. Forti infractoq; animo contra morbum esto. Muleum iuvat animus in re mala bonus. Quo morbo teneris? Quis te morbus tenet? Quid habet morbi? Quo morbo laboras? L. Nescio, & ideo laboro periculosius. G. verum dicis. Rectè dicis. Primus enim ad sanitatem gradus est novisse morbum. Nullum ne consulisti medicum? L. Multos equidem. G. Quid respondent? L. G. Alius

COLLOQVIA

ὁ μὲν ἀρνείται, ὁ δὲ λέγει, ὁ δὲ βεβλεύεσθαι
 δεῖν οἰεῖται, ἐν δὲ τῷ μεταλαίπωρον εἶναι
 ἐμονοῦσι. Γ. πόσῳ χρόνῳ ἐσίν, ἐξ ἧς πονή-
 ρως ἔχεις, πόσον χρόνον ἐνόσησας; Λ. οὐκ ἔα
 ἡμέρας, μικρὰ δεῖν ὅλῳ ἤδη μὲν ἐστὶ τρεῖς
 τέσσαρες, ἢ πέντε μῆνας ὅλας ἀρρῶσθαι δεῖ
 κατὸν μῆνα τῆτον κάμνω. ὅλον ἤδη ἔτῳ
 ἀρρῶσθαι. Γ. πῶρα τίονοι μὲν ἔχω τὴν νόσον ἐγὼ
 νεώτα οἰκείαν. μῶν ὑδρωψὶ ἐσὶ; Λ. ἀρνέου-
 ται. Γ. μῶν δυσεντερίαι; Λ. οὐκ οἶμαι. Γ.
 μῶν πυρετὸς; Λ. πισεύω εἶναι. Γ. ποῖός ἐστι
 πυρετὸς; πότερον συνεχῆς ἢ ἀμφοημερῆς,
 ἢ τριτῆ ἢ πεταρτῆ; Λ. νομίζω νέον
 εἶναι τῆς πυρετῆς εἶδος, ὡς ἐν τῷ νυκτὶ πολλάκι
 νέαι γίνονται νόσοι, πρῶτον ἀγνωστοί. Γ.
 ἀλλ' ἄλλοις ἦν τῶν παλαιῶν. Λ. ἔτιως ἀρέσκει
 τῷ θεῷ τὰ νέα ἀμαρτήματα νέοις νοσήματα
 κολάζοντι. Γ. πόση ἡμέρα ἀνατρέχει τὸ
 ἀλγηκεῖ; Λ. πόση ἡμέρα λέγεις; μᾶλλον
 ἢ καθ' ἑκάστην ἡμέραν πλεονάκει, ἢ ἔυρη-
 πῳ. Γ. ὡς κακῶς δελυκῶς πόθεν ἐπεσπᾶσθαι
 τὸ νόσημα; πόθεν νομίζεις τῆτον τὸ κακὸν
 εἶναι; Λ. οὐκ οἶμαι. Γ. ἀλλ' οὐκ εἴωθας τὸ σῆτον
 εἶναι δφσιδαίμων, ὡς ἐνησιεῖα σεαυτὸν διπλοῦ
 σφύχης. Γ. οὐκ ἦν δφσέβηα, ἀλλὰ διπλοῦ
 οὐ γὰρ

Alii
 In h
 G.
 hoc
 mon
 me
 gro
 me
 to.
 fam
 G.D
 Nu
 feb
 tia
 feb
 ex
 fat
 nos
 Q
 na
 pu
 tra
 col
 vj
 pu

FAMILIARIA.

Alius negat, alius deliberandum censet.
In hoc consentiunt omnes memiserum esse.
G. Quantum temporis est, quod te malum
hoc corripuit? Quam pridem habet te hic
morbus? L. Octo dies. Fermè integer jam
mensis est. Tres quatuor aut quinq; inte-
gros menses malè habet. Decimum jam
mensem laboro. Integrum jam annū egro-
ro. G. Adnitendum censeo, ne morbus fiat
familiaris. Num est hydrops? L. Negant.
G. Num disenteria? L. Non arbitror. G.
Num febris? L. Credo esse. G. Qualis nā est
febris? Continua ne, an quotidiana, an ter-
tiana, an quartana? L. Opinor novam esse
febris speciem, ut nunc novi subinde morbi
exoriuntur ante hac incogniti. G. At plus
satis erat veterum. L. Ita est visum Deo
nova peccata novis morbis punienti.
Quoto die recurrit dolor? L. Quoto die
narras imo quotidie sæpius, quàm Euris-
pus. G. O malum abominandum? unde con-
traxisti morbum? Unde suspicaris hoc esse
collectū mali? L. Ex inedia. G. At non soles
vsq; adeo esse superstitiosus, ut te jejuni-
o maceres. L. Non erat religio, sed inopia.

G 2 Non

COLLOQVIA.

ἔδωκε τροφή. ἐκ ψύχης γνέσθαι οἰσ-
 μω. ἐκ μήλων ὠμῶν τὴν τῆ οἰσοφάγῃ
 ὠμότητα ὑπάρχειν ἠγῆμα. Γ. Φυλάτῃς
 μὴ ἐξ ἀμέτρων καὶ ἀκαθάρτων πρὸς τὰ γευμα-
 ματα σφραγῆς ἔστω κακὸν Ἰππασία, ἢ ἐκ
 πρὸς ἀμέτρων, ἢ ἐκ μέθης. ἀλλὰ διὰ τί ἐπεὶ
 ρακαλαῖς ἰατρὸν τίνας; Λ. δέδια μὴ θάπτον
 τὴν νόσον ἀξάνη. ἢ θεραπεύση. Βοβῆ-
 μα μὴ αὐτὴ φαρμάκων πρὸς διδῶ. Γ.
 αἰ γὰρ ἐλέσθαι πινά, ὡς ἀδελῶς πιστεύεις
 αὐ. Λ. εἰ γὰρ θανεῖν, βελομα μὲν μάλλον
 ἀπαξ τελευτᾶν, ἢ ποσάτοις φαρμάκοις
 ἐκτραχῶθαι. Γ. φρόντισον ἔν, ὅπως αὐτὸς
 σεαυτῷ ἰατρὸς τυγχάνῃς ὢν. εἰ ἀνδρὶ ἰα-
 τρῶ ἀπίστῃς, εὐχομαί σοι τὸν θεὸν ἐοῖ ἰατρῶ
 μέρῃ εἶναι. εἰσὶν οἱ ἐνδυσάμφοι ἐδῆτα
 μοναχῶ, αἰετῶ ῥώθησαν. Λ. τὸ αὐτὸ ἴσως
 συμβέβηκεν αὐ, εἰ λεοντῆν ἐνδεδυμῶσι αὐ
 ἦεν. ἀλλὰ ταῦτα τὰ ἀπίστῃσι ἔδεν συμφρα-
 ρει. Γ. πιστευσον ἔν, ἵνα αὐ ἀβιώσης. ἄλλοι
 πινὲς ἀπηλλάχθησαν τῆς νόσῃ, ποιησάμενοι
 πινιτῶν ἀγίων ὑποσχέσεως. Λ. ἀλλὰ ἔδεν ἐστὶ
 μοι πρὸς οὐδ' ἀγίους συμβόλαιον. Γ. ποιῶν ἔν
 σὺ τὴν χειρὸν, ὡς αὐτὸ πιστεύεις, αὐτὴ τὴν τῆ
 ὑγιᾶς χάριν. Λ. ἀλλ' ἐκ οἶδα, εἰ χάρις ἐστὶ.
 Γ. πῶς

Non
 tum
 est st
 mod
 ris t
 re, a
 sis m
 bum
 pro
 dus
 mon
 tot
 igit
 fidis
 dici
 Mo
 rass
 fem
 duc
 sca
 pat
 cur
 Ch
 um

FAMILIARIA.

Non enim dabatur cibus. E frigore natum arbitror: E crudis malis contracta est stomachi cruditas, G. Vide ne ex immodico, aut intempestivo studio conciliaris tibi hoc mali, aut ex potatione largiore, aut ex ebrietate. Sed cur non accersis medicum? L. Timeo ne citius morbum augeat, quam curet. Metuo ne pro remedio venenum det. G. diligendus est igitur, cui tuto fidas. L. Si moriendum est, malo semel mori, quam tot pharmacis excarnificatus. G. Fac igitur, ut ipse tibi sis medicus. Si disfidis homini medico, precor ut sit tibi medici vice Deus. Sunt qui induti veste Monachi convaluerunt. L. Idem fortasse evenisset, si leonis pelle tecti fuissent. Verum ista diffidenti nihil conducunt. G. Fide igitur, ut reviviscas. Alij morbo levati sunt, nuncupatis alicui divorum votis. L. At ego cum divis non paciscor. G. Proinde tu à Christo, cui fidis, pete sanitatis beneficium. L. At ego, an beneficium sit, nescio. G.

G. 3

Att.

COLLOQUIA.

Τ. πῶς ἔχει χάρις ἐστὶ, τῆς νόσου ἀπαλλαγῆναι;
 γῆναι? Λ. ἐπιότε τελευτῶν βέλτιόν ἐστι. ἐγὼ
 δὲ τῆ Χρηστῆ μηδὲν δέομαι, πάλιν ὅτι αὐτῶν
 αἰσῶν ἢ. Γ. ὡσεβῶς σὺ μὲν φιλοσοφεῖς.
 ὅτι μὲν γὰρ αὐτῶν τὸν θεὸν αγαθὰ τὰ πρὸς
 τῶν τοῦ βίου ἀναγκῆα. ἀεὶ προσθεῖνας
 δεῖ τὸ κύριον εἰς θελήσει. πνευματικὰ δὲ
 καὶ αἰώνια ἀγαθὰ, ἀνευ ὁμολογίας τῶν θεῶν
 ὄχι κεῖται πρέπει. ἀλλὰ ἐρῶσο, ὦ φίλε Λεωνό
 κῆ. Λ. ἐρῶσο εἰς τὴν αὔριον καὶ σὺ, ὦ φίλ
 ειτε Γεώργι.

ἌΛΛΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Γ. Οὐχὶ ἐγχετό σοι αὐτῆ ἡ ὁδοιπορία ὡς
 τυχεῖς καὶ χεῖσιμῳ? Λ. ἐγχετο μετρίως,
 πάλιν ὅτι οὐδεὶς τόπος ἀκινδυνῶς ἐχέει ἀλλὰ
 εὐδὲ λησιῶς. Γ. πεζὸς ἢ κῆς, ἢ ἵππευς? Λ. τὰ
 μὲν πεζῆ πρὸς τὰ ἵμαξα, τὰ ἵππων
 τὰ ἵππων. Γ. πῶς ἐχέει τὰ τῶν ἐν γαλλίᾳ βελγί
 κῆ? Λ. στασιαστικῶς. πολλά μὲν κῆ πολέμων
 ἀπέλασέν. Γ. ἀλλὰ ταύτῃ εἰσώμεν. ἔδεν
 γὰρ ἡμῶν καὶ τὰ ἄρῃ τὰ δὲ σὺ πῶς ἐχέει? Λ.
 εὖ καλῶς, κάλλιστα. Γ. οὐχὶ καλῶς πρὸς ἄ
 τῆς? Λ. κάλλιστα, ὀτυχεῖσται.

Γ. οὐχὶ

FAMILIARIA.

An non beneficium est, liberari morbo? L.
Nonnunquam mori felicius est, Ego autē
à Christo nihil peto, nisi quod optimum sit.
G. Pie tu quidem Philosopharis. Cum enim
petimus à Deo bona ad hanc vitam ne-
cessaria, semper addendum est, Domine
situ vis, Spiritua!ia autem & aterna bo-
na sine vlla conditione à Deo petenda sunt.
Sed vale vii Luca. L. Vale in crastinum &
tu, carissime Georgi.

Alius Dialogus.

G. Fuit ne tibi hoc iter faustum &
commodum? L. Sic satis, nisi quod nihil
vsquam tutum est à latronibus. G. Pedes
advenis, an eques? L. Partim pedestri
itinere, partim vehiculo, partim equo,
partim navigio. G. Quo in statu sunt res
Belgica? L. Sanè turbulento. Magna
bellorum mina sunt. G. Sed haec omitta-
mus. Nihil enim nobis cum Marte. Tuas
res quomodo habent. L. Bene. Pulchrè,
optimè. G. Nonne benè tecum agitur? L.
Optimè, felicissimè.

G. Noma

COLLOQUIA.

Γ. ἔχι' ὀτυχεῖς; Λ. μάλλον δὲ δυστα-
 χῶ, τὰ μὲν ἐμὰ χεῖρον ἔχον ἢ δυνάτατα. Γ.
 οὐκ ἐάλωκας; ὅπως ἐθήρευες; ἔχι' σωέβη ἢ
 λεία, ἢ ἐπεβέλευσας; Λ. ἐθήρευον μὲν, ἀλλὰ
 τῆς Ἀρτέμιδος ὀργιστομένης. Γ. οὐδεμίαν
 ἐλπίς λοιπή ἐστὶ; Λ. ἐλπίς μὲν πολλή, τραύ-
 μα δ' ἔδεν. Γ. ὁ ὕπαιτ' ἔδεμίαν ἐλπίδα
 δεικνύει; Λ. ὅλας ἀμάξας, ὅλας νῆας, ἀλλὰ
 πρὸς τούτοις ἔδεν. Γ. ἔδεν ἐπὶ ἐπεμψ-
 ψε; Λ. ὑπέχετο μὲν δαψιλῶς, ἀλλ'
 οὐκ ἐπεμψεν ὀβολὸν ἔδεναι. ὑπιοχνεί-
 ται μὲν πολλὰ λόγῳ, ἔργῳ δὲ ἔδεν ποιῆναι.
 Γ. χεῖρον γὰρ πῶς ψυχρῶ τῆ ἐλπίδι τρέφει.
 Λ. ἀλλὰ παύτη ἢ πιάνετα ἢ κριλία. Γ. Διὰ
 ἔτο δὲ πρὸς τὸ ὄδοι πορεύειν ἐτύχανες ὡς
 ἑπιτηδαιοτέρῳ, ἔδεν φορτίον ἐν τῇ ζώνῃ
 ἔχων. Λ. ὁμολογῶ, καὶ ἀσφαλέςτερον, ἔδε-
 να γὰρ ὅπλα μάλλον ἐλεύθερα τῶν ληστῶν ἐ-
 στί. ἀλλ' ἐγὼ μάλλον αὐβλοίμην καὶ τὸ
 φορτίον καὶ τὸν κίνδυνον. Γ. οὐδέν σε ἀφήρηται
 ἐν τῇ ἐδῶ; Λ. μῶν ἐμῶ; ἢ ἀφερήσῃ ἀθρόωτα
 γυμνῶ; οἱ δὲ ἄλλοι μάλλον ἐφοβῶντο με.
 ἐξῆν ὁμοί γυμνῶ ὀδιστρῶ Διὰ ὅλης τῆς ὁ-
 δῆς ἄδον καὶ πεινῶν. Γ. πῶς ἐνὺν βαδίζεις;
 Λ. ἄθλια

FAMILIARIA.

G. Nonne prospero fortunæ statu uteris? L. Imo maximè adverso. Res in pe-
jori statu esse non potest. G. Non cepisti,
quod captabas? Non contigit prada, quam
venabaris? L. Venebar equidem, sed iras-
ta Diana. G. Nihil reliquum est spei?
L. Spei permultum, sed rei nihil. G. Con-
sul nihil ostendit spei? L. Tota plaustra,
totas naves, sed præterea nihil. G. Nihil
adhuc misit? L. Promisit quidem largi-
ter, sed ne obulum quidem misit. Pro-
mittit quidem multa verbis, sed re præ-
stat nihil. G. Ergo spe alendus est ani-
mus. L. Sed hac non saginatur venter.
G. Ideo autem cras ad iter expeditior,
quod nihil esset oneris in zona. L. Fac-
teor, atque etiam tutior. Nulla enim
sunt arma certiora adversus latrones.
Sed ego matim & onus & periculum.
G. Nihil ne tibi ademptum est in via?
L. Mihine? Quaeso quid eriptas nudo?
Alys citius periculum erat à me. Licuit
mibi vacuo viatori per totum iter cane-
re & esurire. G. Quo autem nunc abis?
G. s. L. Rea

COLLOQUIA.

Α. Ἐθὺ τῆς οἰκίας, ἀσπασόμεθα τὴν γυναι-
κα, καὶ οὗτοι γονεῖς, πολλὰ ἤδη χεῖρον ἔχοντες
ρωμύας, Γ. ἄχορμή, σε πάντα ἐκεῖ εὐρεῖν
ἠδέα. Λ. αἴθε τῆτο βέλοιο θεός, ἔδεν κεινόν
σημβέβηκεν ἐν τῷ μεταξὺ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡ-
μῶν; Γ. ἔδεν, πολλὰ ὅτι ἄρῃσης τὸν οἶκον Ἰπία
δοσιν εἰληφότα. καὶ γὰρ ἡ ἀλέκτρις σε ἔπι-
κέ σοι ὦν καλόν. Λ. καλῶς λέγεις, αὐτὴ ταύ-
της τῆ ἀγγελίας διδωμί σοι δῶρον ταύτῃ τὴν
καὶ νῦν ἀγαθήκην ἐν λαοποικία νεωστὶ κομι-
ψῶς τυπωθεῖσαν. Γ. καλόν, μὰ τὸν θεόν,
ἀ ἀγγέλιον. ἐστὶ μοι τῆτο τὸ δῶρον ὡς ὅτι
ἠδισον, σκέψομαι δὲ ὀπίθην σίποτε χαρμῆ
ἀξίαν ἀποδῆναι δωηθῶ. Λ. ἐξ ἀρκύντως
αὐτὰ ποδεδωκέναι νόμιζε, εἰ ἀγαπήσης.

ἌΛΛΟΣ.

Γ. ἔχι κεινὰ πνα ἐκ τῆς πατρὶδος
κομίζεις; ἔδεν κεινόν παρὰ τῶν ἡμετέρων
Φάρις; ἵνα κεινὰ ἀγγελίας; Λ. κεινὰ
μὲν πολλὰ, ἀληθές δὲ ἔδεν. τὸσαῦτα μὲν
ψεύδη φέρω, ὅσα μόλις μία ναῦς ἄγοι.
Γ. ἀποφορτίζε ἔν ὡς τάχιστα, ἵνα μὴ ὑ-
πὸ τηλικέτῃ τῷ μέγεθος φορτίου ἀπόλη.

FAMILIARIA.

L. redi à domum, salutaturus uxorem & parentes jam diu non visos. G. Precor ut illic offendas omnia lata. L. Utinam ita velit Deus. Nihil interim extitit novi domi nostrae? G. Nihil, nisi quod reperies auctam familiam. Nam tua gallina peperit tibi pulchrum ovum. L. Bene nuncias. Pro hoc nuncio do tibi munus, videlicet novum Testamentum Lutetia recens eleganter excusum. G. Pulchrum, ita me Deus amet, Evangelium. Est mihi hoc munus longè gratissimum. Dispiciam unde possim hoc donum pensare. L. Abunde te pensasse puta, si boni consuleris.

Alius.

G. Nihil ne novarum rerum ex patria adfers? Nihil novi à nostris portas? Quanam nova nuncias? L. Nova per multa, at nihil veri. Tantum mendaciorum adfero, quantum vix una navis vehat. G. Exonera igitur te quàm primum, ne succumbas tanto oneri.

L. Ni-

Ε ΟΛΛΟΟΥΝΙΑ,

Α. οὐδεν ἔχω, πλὴν ὅτι ἐν τοῖς κερείοις, καὶ
 ἀμάξαις, καὶ ναυσὶ θρυλλεῖται. Γ. τί, οὐχὶ ἢ
 πατρὶς ἡμῶν τῶ λοιμῶ ἐλευθέρῳ ἐστὶ; Α. ἔχ
 ὅλως. ἀλλὰ συνεχῆς ὥσπερ ἐστὶν. ἐπίστευε γὰρ αἰτί-
 ησι. πάλιν δὲ παροξύνεται. Γ. οὐχ ἄλλοις ἢ
 κακῶν, ὅπως πόλεμοι ὧν τυγχάνει. Α. ἦν μὲν
 εἰ μὴ ἄλλως αὐτὸ ἐδόκει τῷ θεῷ. Γ. ἀνάγκη αὐτῷ
 τίθισται δείων εἶναι. Α. πάντων ἐκεί ἐνδία ἐστὶ,
 πλὴν τῶν χειλιωτάτων στρατιωτῶν. Γ. ὅπως
 εἰ σροπῶται κυρτεύεσσι, ἐκεί οὐδὲ τῶν ἀγίων
 ἱερῶν, οὐδὲ τῶν μυσῶν φείδονται. Α. ὁρθῶς
 εἶναι καὶ σοφῶς ὁ λέγων Ξενοφῶν φησὶ. εἰρήνη
 ἡ δοκεῖ μέγα ἀγαθόν εἶναι τοῖς ἀνθρώποις
 πόλεμοι μέγα κακόν, ἀλλὰ οὐ κατέξω σε
 πλείονα χρόνον, ἐν ἑτέροις κηροῖς ἀλλὰ
 πλείονων πειρησόμεθα τὴν σωσσίαν, ὅποτε ἐὰν
 κατέρω ἔσται Ἰππότηδον, νῦν ἄλλοσέ με κα-
 λῆ πρῶτα γὰρ τίνα.

Ἄλλοι ἀλόγοι.

Γ. πυνθάνομαι σε νεωσὶ τὴν πατρίδα
 Ἰπποκλέψασθαι. Α. ἐπεσκεψάμην. πῶς
 λυεὶ γὰρ χρόνον αὐτῶν γονεῖς οὐχ ἐωρε-
 κεν. ὥσπερ ἐδυνήθην πλείονα χρόνον φέρειν
 τὴν τῆς πατρίδος καὶ τῶν φίλων πόθον. Γ.
 ὄσπερ

FAMILIARIA.

L. Nihil habeo, præter ea, quæ in tonstrinis, in vehiculis, & in navibus jactantur.

G. Quid, est ne patria nostra immunis à pestilentia? L. Non omnino, sed perpetua non est: aliquando remittit sese, deinde recrudescit. G. Nonne satis erat malorum ubi pestis grassatur? L. Erat quidem, nisi aliter visum esset Deo, Annonæ caritatem istuc esse oportet. L. Omnium rerum illic inopia est, præterquam sceleratorum militum. G. Vbi milites dominantur, ibi nec sacris templis, nec Musis ipsis parantur. L. rectè igitur & sapienter Xenophon inquit: Pax videtur hominibus esse magnum bonum, bellum verò magnum malum. Sed non te remorabor diutius. Alias latius colloquemur, cum erit utriusque commodum. Nunc aliò me vocant negotia quedam.

Alius Dialogus.

G. Audio te patriam nuper revisisse. L. Revisi. Diu enim parentes meos non videram. Non poteram diutius ferre patriæ & amicorum desiderium. G.
Pie

COLLOQVIA.

Διοσεβῶς ἐπιήσας. Φιλαῦθρωπῶ τυχῶν
 νης ὧν, ὁ ταῦτα ἐνθυμῶμαι. ἅπαντες γὰρ
 σφόδρα σέργοντες πλὴν χώραν, πλὴν ἡμᾶς
 θρέψασαν καὶ φύσασαν. ἀλλ' ἄγε, πῶς ἐσ
 καὶ ἐώρακας πάντα ἔχοντα. Λ. πάντας
 καὶ πάντα μεταβεβλημένα εἶδος
 καὶ εἰς ἄλλον ἐλθεῖν κόσμον. ἔτη δέκα μόλις
 ἀπεγρόμην, ὅτε ἄλλως ἅπαντα θαύ-
 μασα, ἢ Ἐπιμυίδης ὁ τῶν ὑπῳδῶν ἄρ-
 χων, μόλις πελευτῶν ἀνεγερθεὶς. Γ. ποῖ
 τίς ἕτος ἐστὶ μῦθος; Λ. λέξω δὲ, εἰς χολήσῃ
 ἐστὶν ἀκέρῃ. Γ. ἔδεν ἐμοὶ ἡδίου ἔσαι. Λ. ἔδραν
 ἐν σὺν περὶ κεφαλῶν μοι ἴθεομαι κέλυε.
 Γ. ὁρθῶς ὑπέμνησας, καθήκον γὰρ ἔσται
 ὡς ψευδολογίας. Λ. μυθολογοῦσιν οἱ ἰσο-
 ρμοὶ περὶ Ἐπιμυίδου πρὸς Κριτίως, ὅς μόλις
 νῶς περὶ πλείστατον ἔξω τείχεος περὶ ὄμο-
 νῶς, ἐπέδῃ δὲ τὸν ὑπερὸν συνεχῆ σπή-
 λαὸν πὶ ἐμβαλὲς ἐκάθευδε, πρὸς ἀφῆκον
 πρὶ ἐπὶ ἔτη ἑξήκοντα διετέλεσε. Γ. ἀλλ'
 ὁ τυχεῶς ἔπραξεν ὁ Ἐπιμυίδης ὁ ταῦτα
 λάτῃα ἐαυτὸν ἀναλαβῶν. πολλοὶ μὲν
 τῶν ἐλλογιμῶν ἔπειτα ἀναγέρονται ἐκ τῶν
 ἐυπνίων ἐαυτῶν. ἀλλὰ πρᾶτῃς ἀξίως ἀνα-
 ἄρως ποιητῶν. ἔμμε ἐν τῷ ψευδολογεῖν. Λ.
 ἐπιε

Ριδ
 Διο
 ἀμο
 δι
 offe
 τα
 νι
 fuer
 Epi
 ται
 ista
 ανα
 lam
 Red
 me
 me
 lam
 sub
 dat
 qua
 som
 Epi
 rea
 scu
 dig

FAMILIARIA

Piè fecisti, Humanus es, qui ista cogitas.
 Ducimur enim omnes admirabili quodam
 amore eius regionis, qua nos aluit & edi-
 dit. Sed dic queso, quonam in loco illie
 offendisti omnia? L. Universa nova: Mu-
 tata omnia. Videbar mihi in alium ve-
 nire mundum. Vix dum decennium ab-
 fueram, non secus omnia mirabar, quam
 Epimenides somniatorum princeps, vix
 tandem expergefactus. G. Quenam est
 ista fabula? L. dicam equidem, si vacat
 audire. G. Nihil fuerit jucundius. L. Sela-
 lam igitur cum pulvino mihi poni jube. G.
 Rectè admones, nam sedens commodius
 mentieris. L. Fabulantur historici de Epia-
 menide quodam Cretensi, qui de ambua-
 landi gratia solus urbem egressus, cum
 subita pluvia vi compellente in quana-
 dam speluncam ingressus obdormisset,
 quadraginta septem perpetuos annos
 somnum continuerit. G. Sed bene cum
 Epimenide actum est, qui tandem ad se
 redyt. Multi docti nunquam expergis-
 scuntur à suis somnijs. Sed facis ut Pöeta
 dignum est. Perge igitur mentiri. L.
 Epimeo

COLLOQUIA.

Επιμυίδης οὖν ἀνεγερθεὶς, ὅτε τῶν ἀσηλαΐων
 περὶ οὐρανῶν, πείσασκεν ὅτι πάντα μετα-
 βεβλημένα τὰς ὑλαστικὰς ὀχθὰς, ὅτι πάντα
 μὲν, τὰ δένδρα, ὅτι ἀγροὺς, ὡς δὲ σωτήριως
 εἶπεν, πάντα κρινά. βασιζων οὖν εἰς τὴν πό-
 λιν ἔρωτᾷ, ἀγαθῶν αὐτῶν χρόνον πινά,
 οὐδὲ ἐγὼ οὐδένα, οὐδὲ ὑπό τινος ἐγνώσθη.
 ἄλλο γὰρ τῶν ἀνθρώπων πείβλημα, οὐδὲ τὸ
 αὐτὸ πείσωπον, ἢ λέξις μεταβλήθη, οἱ τρεῖς
 ποι ἀγάφροισι. οὐδὲ θαυμάζω τῶν τῶν Ἐπι-
 μυίδῃ μετὰ πᾶντα ἔτη συμβεβηκέναι, ἐπεὶ
 δὲ μικρὰ δὲ ἐμοὶ τὸ αὐτὸ σιμῶν, τὰ ὀλίγα
 ἔτη τῆς πατρίδος ὅτι ἀπογομάρω. Λ. Ἰγόνειο
 σὲ οὐχὶ βίβωσι μὲν ἀμφοτέρω, καὶ ἀγαθὴν
 τῆς ὀπασσῆν γῆρα, καὶ νόσῳ, καὶ συμφορῶν
 τῶν πλεμῶν ἐκνευρομῶν. Γ. αὐτῶν
 τῆ ἐπὶ τῶ ἀνθρωπίνῳ βίβω κωμωδία.
 τὰ θνητὰ τῶ αὐτῶ, οὐδὲν ἐσ-
 τῶ τῶ μὲν.

FAMILIARIA.

Epimenides igitur somno solutus, è spelunca prodit, circumspicit, mutata videt omnia, sylvas, ripas, flumina, arbores, aëros, breuiter nihil non novum. Accedit ad urbem percontatur, manet illic aliquandiu, neque novit quenquam, neque à quoquam agnitus est. Alius homini cultus, nec idem vultus, mutatus sermo, diversi mores. Neque miror hoc Epimenidi post tantum annorum evenisse, cum mihi idem propemodum evenerit, qui pauculos annos abfuissem. G. Quid uterq; parens, vivuntne? L. Vivunt ambo, & valent utcumq; senio, morbo, denique bellorum calamitate confecti.

G. Hæc est humana vite comædia.

Tales sunt res humane, ut
in eodem nihil duret
statu.

H

D I A

ΔΙΑΛΟΓΟΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΝ

ΕΝ ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

συσδλω ὀρθῶς Δίχα

πώτην.

Μαθητῆς καὶ Διδάσκαλος.

Μ Επιθυμῶ, ὦ διδάσκαλε φίλτατε
πε, σιωπῆως περὶ σε συνιθαίε
σαι, ἵνα τρέσῃν χεῖ τῶ πει τὸ
χεῖματα σπυδλω ὀρθῶς, εἰά γι σοι χρο
λη καὶ ἱκανος χροῖ ὅ γρηται. Δ. χρονον σὺ
μὲν ἐθήρευσαι, ὦ νεαίσκε, μάλιστα ἐπιτή
δρον. πρὸς τούτοις δὲ, τῶτον τὸν ὀλευθερον
καὶ καλὸν πῆθον σε τῶν ἐμῶν μεγίστων ἀχου
λιῶς αὐ πρελίμεων ἀσμύως. διότις ἀφῶ
μυροι τῶ φροιμιάξεσαι, ἵνα καὶ τῶ φύσιν
σε ἀκρεβεσερον γνω, καὶ ἐγώ σοι τῶ ἐμῶ
ἄνοιαν τῶ πρὸς σε μάλλον ἐπιδείξω, ἐμὲ
πρὸ ἐκάσων, ἃ εἶδεναι ἐφέλεις, ἀπλῶς ἐ
ρώτησον. Μ. ὀσεβῶς καὶ καλῶς ποιῆς
ὦ διδάσκαλε ἐμδοξότατε, πεσαύτα πρῶτα
ματά με ὀμυρῶς παιδεύειν ἐπε ὀκνῶν.
πρῶτον μὲν ἐν περὶ σε πρῶτα βέλομαι,
ἔτ

DIALOGVS
DE RATIONE
STVDIORVM RE-
ctè instituenda.

Discipulus & Praceptor.

D Cupio, mi carissime praceptor,
breviter ex te audire, quae sit
ratio studiorum rectè institu-
enda, si modo tibi est otium,
& tempus his rebus commodum. Prae-
ceptor. Tempus tu quidem, adolescens,
captasti commodum. Deinde tuum il-
lud liberale & honestum desiderium vel
maximis occupationibus meis anteferrem
libenter. Quare ommissa longiore prae-
fatione, ut & ingenium tuum melius co-
gnoscam, & tibi meam erga te benevo-
lentiam magis probem, me de singulis re-
bus, quas scire cupis, simpliciter interro-
ga. Discipulus. Pie & honestè facis,
carissime Praceptor, quòd me de his tan-
tis rebus benevolè erudirè non grava-
ris. Primum itaque ex te scire cupio
H 2 quis

DE RATIONE.

ὅτι τὸ χεῖρον τῆς πρὸς τὰ χεῖρα ματα τὰ ἡμέτε-
ρα ἀποδοῆς τέλει ἐστίν, εἰς ὃ, ὡς ἄν εἰς σκό-
πον, ἀπαντας τοὺς ἡμετέρας σὲ μαθεῖν πάντας
σπουδαίην δὲ. Δ. ἄσχημόνως σὺ μὲν πρὸς
τουτοῦ ἐρωτήματι πρὸς ἀρχαῖα ποιῆ, γινόντες
γὰρ τὸν σκόπον, πρὸς ὃν βλέπομεν. ῥᾶον καὶ

Δύο εἶδη τὰ πρὸς τὸν σκόπον ἐξαίρετα εἶσι. Δύο δὲ
θρόνου ἐστὶ τὸ ἀνθρώπου κυριώτατα καὶ μάλιστα
πρώτον. πρώτοντα ἀγαθὰ, οἷς πάντων ἄλλων ζώων
τὰ ἀγαθὰ, πρὸς ἑαυτὸν, ὄντες καὶ ὁ λόγος. τούτων ἀκρι-
βῶς τε καὶ ὀρθῶς ἐκπονηθέντων οἱ ἀνθρώποι
ἐμόνον τῶν ἄλλων ζώων, ἀλλὰ ἀλλήλων
διαφέρουσι. πρὸς ἑαυτὸν πρὸς τὰ
χεῖρα ματα ἀποδοῆς εἰς δύο πρῶτα ἐγγύτατα

Δύο εἶδη περὶ
εἰ τὰ
χεῖρα ματα
τα ἀποδοῆς
τέλη. Ἐφανερώς πράγματα ἀγαθὰ ἐξηγεσθῆναι,
ἡμῖν αὐτοῖς παρασκευασθῆναι. Μ. εἰ
ταῦτα δύο τὰ τέλη παρὰ τοῖς λογογράφοις
σπουδαιότερον ὡρισθῆναι ἀναγινώσκεται
Λ. μάλιστα. Περικλῆς μὲν γὰρ παρὰ θεοῦ
κυδίδη.

RECTE STUDENDI.

quis nam precipuus studiorum nostrorum
finis sit, ad quem, velut ad scopum, omnes
nostri discendi labores, referri debeant.

P. Rectè tu quidem ab hac questione ordi-
ris. Intellecto enim scopo & meta ad quam
tendimus, facilius etiam media, rectà ad
istam metam ducentia, eligere poterimus.

Duae autem sunt propriae & precipuae Ho-
minis dotes, quibus reliquo animantium
generi antecellit, RATIO ET ORA-

TIO. His studiosè & rectè excultis, homi-
nes non solum ceteris animalibus, verum
inter se alij alijs hominibus præstant. Dis-

rigenda igitur sunt STVDIA Litera-
rum ad hosce duos fines proximos & im-
mediatos, ut RATIONEM sapien-
tia, seu cognitione Dei, naturæ, legum,
& virtute excolamus; & ORATIO-
NIS purè ac perspicuè res bonas
explicantis, facultatem nobis compare-
mus.

D. Extant ne hi duo studis-
orum nostrorum fines apud autores
brevioribus verbis descripti? P.

Maximè. Pericles enim apud Thucy-
didem

Duae Ho-
minis præ-
cipuae do-
tes.

Duo studiorum fines.

DE RATIONE

κευδίση πωτόμως καὶ ἀκρεβῶς περὶ παρορσία
υῖ, Γνωστικὰ θεόντα, καὶ ἐρμηνεύει ταυτα.
Λακκιανὸς δὲ, σικεστικῆ διώμιον ἐρμηνευσι

Σοφία.

τικῆν δὲ καλεῖ, τὰ τέτα, Σοφίαν καὶ λογισ-
τητα. Μ. τί δὲ σοφίαν ὀνομάζεις? Δ. σο-
φίαν ρηθῆ, ὡς τὰ θεῖα γράμματα λαλεῖ, ὡς
νομοζομῶν τὴν ἀληθειῶν τῶ θεῶ, καὶ τὰς
ἄλλων χρημάτων ἀγαθῶν γνῶσιν, μεμνηγε
ρῶν τῆ πρὸς τὸν θεὸν ὁσεβείας. ἀρρε

Λογιστής.

αὐτῶν δ' ἵ μὴ γνῶσαι τὸν θεόν, μηδὲ πείθε-
σθαι αὐτῶ. Μ. τί δὲ ἡ λογιστής ἐστὶ? Δ.
τὴν λογιστικῆ Πλάτων πρὸς Ἰσχυράωνος ὅτι
εἶζεν τὸ πρὸ θεῶ κεχαριστῶν λέγειν διώμα
αὐτῶ. ἡς τὰ πρὸ τῶ ἰσχυρῶν τῶ λθ ἄπει
τες αἰθροποι τὰς πράξεις ἑαυτῶν συντάξιν ὅ
φείλασιν, ὅπως θεὸς ἂ κησῆς ὁρθῶς ὅφ' ἡ-
μῶν γινώσκηται τε καὶ θυραπύνηται, α. πρὸς
ἐν κορυθ. ι. Πρά κα εἰς δόξαν θεῶ ποιῆται.
διότι ἐν τῆς ἡμετέρας πρὸ τῶ γράμματα
πε σπῆσαι, καὶ ἐν πάσης ὅλε τῶ βίῃ πράξ-
ξασιν, ἀεὶ τῶτον τὸν ὠφελιμώτατον καιόντα
περὶ ὀφθαλμῶν Ἰθεξ δ' ἰ ἀρχιὸν ἀπάντων

Τελοῦ τῶ
πρὸς ἡ
μῶν.

ἢ τῶ λθ ποιῆ θεόν. ἐξω τριχαρῶν τίλος τῶ πόνων
τῶ μετέρων, ἡ σοφῆ καὶ λογιστικῆ ὁσεβεία. Μ.
θεομῆ

RECTE STUDENDI.

cydidem breviter & rotundè nominat,
Scire quæ oportet scire, & ea posse eloqui.

Lucianus autem appellat, rerum cognitio-
nem, & facultatem disertè eas explican-
di, id est, Sapientiam & Eloquentiam.

Quid autem vocas sapientiam? P. Sapientiam,
ut sacra litera loquuntur, nominamus
veram noticiam Dei, & aliarum rerum
bonarum conjunctam cum vera pietate
erga Deum: Stultitiam vero, ignoratio-
nem Dei, & inobedientiam erga Deum.

Sapientia

Discipulus. Quid autem est eloquen-
tia? Præceptor.

Eloquentiam gravissi-
mè Plato definit, DEO GRATA DI-
CERE POSSE. Nam ad hunc ulti-

Eloquend
tia.

imum finem omnes homines suas actiones
referre debent, ut Deus conditor rectè
à nobis agnoscat & colatur 1. Cor. 10.

omnia ad gloriam Dei facite. Quapro-
pter & in studiis nostris, & in totius vi-
tae actionibus, semper in conspectu esse
hac utilissima regula debet: Exordium

rerum fac & finem Deum. Sit igitur fi-
nis studiorum nostrorum, SAPIENS

Finis stu-
diorum no-
strorum.

ET ELOQUENS PIETAS. D.

H 4. Die

RECTE STUDENDI.

Dic queso, ex quibus doctrinis Sapien-
tia illa, & Eloquentia, potissimum pe-
renda sit? P. Sapiencia seu recto ius-
dicio de rebus cognitione dignissimus, ^{Sapientia}
mentem hominis instruunt Theologia, & ^{Vnde pe-}
Philosophia, quae scientiam legum seu pra-
ceptorum de moribus, Historias, quae ex-
empla legum suppeditant, cognitionem
naturae rerum, & Mathematica complecti-
mur. D. Ad orationem aliorum in-
telligendam, & ad nostram rectè for-
mandam, quid precipue requiritur? P.
Orationem in sapientum & eloquentium
autorum scriptis, sacris & prophanis, ^{Gramma-}
rectè intelligere, docent Artes dicen- ^{tica.}
di, Grammatica in primis linguae Las-
tinae, & Graecae & Ebraeae. Quarum
LINGVARVM monumentis cum praes-
cipuae artes & historiae contineantur,
COGNITIO earum velut Ianua &
CLAVIS est, qua ad DOCTRINAM
RV M scientiam aditus aperitur. ^{Ad oratio-}
stram verò orationem rectè formandam, ^{nem.}
praeter

DE RATIONE.

ὅς θῶς

μορβῶ-

σαυ αἰαγ-

κῆα.

χωρὶς τῶν τῶ λέγειν τεχνῶν καὶ φύσις Ἰππια
τηδία, καὶ τῶν συγγραφέων ἐκλογίμων
αἰάγνωσις τε καὶ μίμησις, καὶ ἡ τῶ λέγειν
καὶ γράφειν ἀσκησις συνεχῆς, μάλιστα
αἰαγκῆα ἐστὶ Μ. ἐπειδήπερ δὲ τὰ τῶν
τῶ λέγειν τεχνῶν παραγγέλματα ἔτιλος
τῆς κρείττης πρὸ γράμματα ἀσθεῆς ἐστίν.
ἀλλὰ ὄργανον μόνον, ὦν, ἐν τῆς μεγίστης
τέχνης, τῆς τῆς τῆς σοφίας καὶ τῆς λογισ-
τητῆς μεγάς συλλαβῆσις καὶ τὸν βίον αὐ-
θροπνον κυβερνήσις καὶ διασωζήσις,

Πόσον χρό-

νον πρὸς

ταῖς ἔλε,

γιν τέχνας

διατρέι-

βην δεῖ.

ἡμῖν πρὸς δεῖ, ὡς περ ἐπὶ πρὸς ἐν τῶ διδάσκων
διαλεγόμενον μέμνημα, πρὸς σε πρὸς ἐν τῶ
Ἰππια, πόσον χρόνον πρὸς ταύτας τέχ-
νας διατρέιθων δεῖ? Δ. καλῶς με ἰστέ-
μνησις, ὡς νεανίσκος, ἔμει γὰρ πρὸς ὅλον
τὸν βίον ἐν τῶ παρασκευάζων τὸ τῆς δια-
λεκτικῆς καὶ ῥητορικῆς ὄργανον, κατα-
τρέβων, ἀλλὰ σὺ μεμαθυότας τὰ
παραγγέλματα πρὸς τὸ καλῶς φρονεῖν
καὶ λέγειν αἰαγκῆα ὄντα (ἂ μὲν,
εἰάμε δὲ φιλομαθῆ νεανίσκω πρὸς
καθηγητῶν ἔχων συμβαίνῃ, ἐν τῆς ἐνός
ἔτους διδάσκειναι ῥαδίως οἰάτ' ἐστὶ)
ταχέως

τοῖς

RECTE STUDENDI.

præter dicendi artes, Natura idonea, & scriptorum eloquentium lectio, atque imitatio & dicendi ac scribendi exercitatio assidua in primis necessaria est. Discipulus. Cum autem dicendæ artium præcepta non finis studiorum nostrorum sint, sed instrumenta tantummodo, quibus in summis illis artibus, quæ sapientia & eloquentia fontes continent, & vitam humanam gubernant ac reguntur, nobis opus est, ut te aliquando inter docendum differere memini: Ex te scire cupio, quantum temporis artibus istis tribuendum sit? Præceptor. Rectè me mones adolescens. Non enim tota ætas in Dialecticæ & Rhetoricæ instrumentis comparando absorberi debet: Sed cognitio præceptis ad rectè de rebus iudicandum & dicendum necessarijs (quæ, si fidelis monstrator studioso adolescenti contingat, intra unum annum percipi & cognosci facile possunt) statim

Rectè fore mandam quæ necessaria sint.

Quantum temporis artibus dicendis discendi tribuendum sit.

DE RATIONE

ταχέως πρὸς τὸ κράτιστον τῶν τεχνῶν, τῶν
 τῶν σῶσεων ἐχόντων, βαδίζον, καὶ τῶν τῶν
 παραγγελμάτων ἀσκησιν προστιθέναι δεῖ.
 Μ. ποιῶν ἴσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις τῶν τεχνῶν
 ἢ μηχανικῶν, ἔτι καὶ ἐν ταῖς πρὸς τὰ
 γράμματα σπουδαῖς, νομίζεις τῶν χρησῶν
 καὶ ἀσκησιν τεχνήτας ἐξεργάζεσθαι; Δ.
 μάλισσα, ἄλλωστε ἐκ φύσεως οὕτω ἀμυστοί,
 καὶ διδάσκαλοι χρησιμοί, ἢ κυβερνήτης
 πρὸς, καὶ τῆς ἀσκήσεως ἐμπειροί, πα-
 ραγῶνται. Μ. τὴν τῆς πρὸς τὰ γράμματα
 σπουδῆς τέλος δηλωθέντων, ὅμως τῶν σο-
 φῶν καὶ ἐλλόγιμον ἀσέβητον εἶναι ἐλεξάμενος,
 ἢ πρὸς τούτοις ποιητέον; Δ. πρῶτον μὲν
 κατὰ τάξιν νομιμον, ἢν καθηγητῆς πρὸς
 τὴν καὶ τῆς ἐμπειρίας τετυχηκῶς δείξει,
 δεῖ τὰς τέχνας, τὰς τῶ βίῳ χρησίμους,
 μαθεῖν, καὶ ὡς ἀπὸ κλίμακῶν, ἀπὸ
 τῶν κάτω ἄνω τὰς ἀνω μεταβαίειν.
 Μ. ἴσως οἱ πάλαι σοφοὶ τὰς
 του ἕνεκα οὕτω πίτλους ἐν ταῖς σχολαῖς
 διατάξαν, καὶ αὐτὰς τὰς τῶν
 τεχνῶν διένειμαν, ἵνα δηλαθὴ ἐκάστος ὡ-
 σπερ εἰς πύξαις κοσμίως διηρημένως,
 ἴφει

Ἡ χρησῶν
 καὶ ἀσκη-
 σιν ἀναγ-
 κῆρα.

ῥητῆρῶν
 τὰς τέχ-
 νας μα-
 θεῖν δεῖ.

Οἱ ἄνθρωποι
 ἐν σχολαῖς
 ἀπὸ τῶν δι-
 αταγ-
 μένων.

RECTE STUDENDI.

Statim ad summam Artium, quae rerum doctrinam continent, progrediendum, & Exercitatio praeceptorum adiungenda est. Discipulus. Ergo ut in ceteris artibus mechanicis, ita in studijs doctrinarum, iudicas solum & artifices, qui faciat, usum esse? Praeceptor. Maxime, praesertim si natura idonea, & Magister boni iudicij, seu gubernator exercitationis usu peritus & fidelis accedat. Discipulus. Constituto igitur FINE studiorum, quem sapientem, & eloquentem pietatem esse dixisti, quid porro agendum est? Praeceptor. Primum ordine certo, quem fidus & usu peritus praceptor monstrabit, artes vitae necessariae discendae, & velut per gradus scalarum ab inferioribus ad superiores transeundum est. Discipulus. Fortasse eo consilio sapiens Antiquitas Gradus in Scholis instituit & Artes ipsas distinxit, ut videlicet singulas velut in classes suo loco distributas, ordine

Vfus & exercitatio necessaria.

Ordine certo artes discendae sunt.

Gradus in scholis cur instituti sint.

DE RATIONE.

ἔφεξῆς καὶ ἀκρίτως μαθαίνην ῥᾶον οἰνεῶς
 τρεῖς διωηθῶσι, Δ. καλῶς συ μὲν Φρο
 νῆς. ἀδύατον γὰρ κατὰ Σειοφῶντα, πολλὰ
 τεχνάμενον αἰθῆραποι, πᾶσι καλῶς ποι
 οῦν καὶ σφῶς παννὸς τῆς Πλάτωνος νό
 μεθ, ὁ ἕκαστον τῶν πολιτῶν μίαν τέχνην
 μόνον μαθεῖν, καὶ ἄλλας διδάσκειν κελῶ
 σαν ἢ τινα οὐκ τέχνην οἱ νεανίσκοι κατὰ
 τὸ πρῶτον πᾶσι πηδαγωγῆς μαθαίνην
 πρῶτον πᾶσι, τῶν δὲ ἀπὸ τῆς ἐξ ἑνὸς βί
 βλίας λόγου, τῆς μεθοδικῶς τῆς τέχνης
 πειραχῶν, ἢς ῥητὸς ποπυς μερζοιδίω,
 δηλαῖται, μαθεῖται μηδὲ ἐν τῷ μεταξὺ
 χρόνῳ. ἄλλα τῆς αὐτῆς ἐπιδοσεως βι
 βλία εἰσοργήσωσαν, πρὶν αὐτὸ ἢς ἀκρῶ
 θῆ μνήμην πηθῶσι. Μ. ὅσα πρὸ τῆς
 τῶν τεχνῶν πειραχῶν καὶ κεφα
 λαία ἐξ ἑνὸς μένον βιβλία, πεπηγδευ
 μέως γεγραμμένου, μαθεῖν διελέχε
 ρῆς, τῶν πεποιητῶν πασι ἐπιληθεύω. νῦν
 δε πᾶσι τῆς τῶν ἑδοκίμων συγγραμ
 μάτων ἀναγνώσῃ πηνητέον ἐστὶ, παρὰ
 σου πηθῶσα Ἰπιδυμῶ. Δ. ἐν τῷ τὰ
 συγγραμματα ῥησῶς ἀναγνώσει (ὡς
 πρὸς

Ἐξ ἑνὸς λό
 γου, βι
 βλία πᾶ
 τῶν τεχνῶν
 κεφα
 λαία μα
 θεῖται.

Προσθήκη
 πρὸς τὴν
 ἀρχὴν

οὐκ
 ἔστι
 συ
 γρ
 αμ
 ατῶν
 ἀνα
 γνῶ
 σῃ
 πρὸ
 τῶν
 ἑδοκίμων
 συγγραμ
 μάτων

RECTE STUDENDI.

ordine & tempore conveniente, facilius
 & rectius percipere juvenilis aetas pos-
 sit. Præceptor. Recte sentis. Nam,
 impossibile est, ut quis multa simul fa-
 ciat, & eadem rectè, ut verissimum
 Xenophon dixit. Et sapientissima lex
 est Platonis, que unumquemque civem,
 unum tantummodo artem discere & pro-
 fiteri jubet. Quare quamcunque ar-
 tem adolescentes de consilio Præceptoris
 discere instituent: eam initio ex VNI-
 COTANTUM LIBELLO, qui erudita
 methodo summam artis in locos certos di-
 stributam explicet, cognoscant: nec al-
 ios interea eiusdem argumenti libellos
 in manus sumant, priusquam illum edi-
 dicerint. Discipulus. Quæ de summis
 artium, ex unico tantum libello metho-
 dicè conscripto, discendis, differuisti,
 illa mihi omnia probantur: Nunc porro
 quid mihi in lectione bonorum Autorum
 præcipuè agendum sit, ex te audire cus-
 pio. Præceptor. In lectione Autorum
 ut de

Ex unico
 tantum li-
 bello sum-
 mæ artium
 discenda.

DE RATIONE.

κρινέ τις
 πρὸς Φίλο
 σοφικῶς.

περὶ τῆς ἀπερδαιίας ἀκροάσεως, καὶ τῆς οἰε
 κείας ἐπαναλήψεως, ἧς ἐδαμῶς ἀμελητέ
 ον, ὅτι εἶπὴν μέγα συμφέρει, κρινέ τις
 ἀγὰ ἀξίως ἀνεμομύρας ἔχει, πρὸς οὓς
 ἀπαντα, τὰ ἐν τῇ συγγραφέον ἀσυνείδη
 τῷ ἀγαθῷ ὑπερέχοντα καὶ ἀξιολογημονευ
 τα ἀπαντᾷ, δεῖ παρασημεῖν, καὶ ὡσπερ εἰς
 ῥητῶν πᾶξιν ἀνεμένει. Μ, ἀλλὰ ταύτη
 τῇ παραμένει σε περὶ τῆ ἀθροίστη κρινέ τις
 πρὸς ἐν βιβλίῳ, τὸ τῆ Πλάτωνος ἐν Φαί
 δρω εἰσπνεῖσθαι δοκεῖ, δηλῶν ὅτι τὰ γεράμα
 ματα ληθῆναι καὶ ῥαθυμίαν μᾶλλον, ἢ
 μνήμην καὶ διδαχὴν, ἐν τῶν μαθόντων
 ψυχῶν παρέχει. μέμνηται καὶ σε ταύ
 τῶν πρὸ γνάμην πλάκεις ἀγὰ σώματ
 ἔχοντα. Τοσοῦτον ἕκαστος εἰδέναί οἰέομαι,
 ἔχ ὅσον ἐν τοῖς βιβλίοις γεγραμμένον
 φυλάττει, ἀλλ' ὅσοντις εἰς ἀκρεβῆ μνή
 μην ἐθήκε, καὶ ὅταν τὸ πρᾶγμα καὶ γρη
 σις ἀποητῆ, πρὸς ἄλλου ἔχει. Δ, ταῦτα μὲν,
 ὡς λέγεις, ἔτις ἔχει. ἀλλ' ὅμως ὅσοι ἀ
 ποκρίνομαι, ἔχον τυχαῖα. καίτις ὅσα
 μὲν ἕκαστος μεμνηῖσθαι καὶ εἰδέναί ἐθέλει.
 ὅσοι εἰς τα χαρτία, ἀλλὰ εἰς τὴν ψυχῶν
 ἐγγεγρα

RECTE STUDENDI.

ut de diligenti auscultatione, & privata Instituendi Loci communes Philosophici.
repetitione, quae nullo modo negligenda
est nihil dicam, utilissimum est, LOCOS
COMMUNES, certo ordine distribu-
butos habere, ad quae omnia, quae in le-
ctione Autorum insignia & cognitione
digna accurrunt, annotentur, & velut in
classes certas digerantur. D. Sed
huic tuae admonitioni de colligendis in
certum librum Locis communibus, di-
ctum Platonis in Phaedro refragari vides-
tur, quod monet, literas & scripta obli-
vioni & desidia magis occasionem, quam
memoriae & doctrinae praesidium adfer-
re. Memini etiam de crebris usurpas-
re sermonibus hanc sententiam: Tantum
unusquisque se scire existimet, non quan-
tum in libris scriptum adseruat: Sed
quantum memoria fideliter tenet, &
ubi res ac usus postulat, promptum ha-
bet. Praeceptor. Vera quidem sunt, quae
dicis. Sed tamen habeo, quod responde-
am. Et si illa, quae quis meminisse & sci-
re cupit, non chartis, sed animo inscri-
bere.

DE RATIONE.

Φῆναι δὲ, ὅμως οὗτοι οἱ μνηστοὶ καὶ ἱστοικοὶ
ροὶ τῶν ἰσθμῶν πίπτων, πρὸς τὸ μνημονεύειν ὅσοι
πρῶτον ἀεὶ γνομεν, ἢ ἐμάθημεν, μέγας ἄν
φελῶσι, καὶ ὡς ὁ πρῶτον ταμιεὺς ἐστίν, ἔξ
ἧς πείσῳς βέλπει πρᾶγματα, ἔνθα μάλιστα,
καὶ ὁμοιότητος, καὶ ἰσορείας, καὶ τὰ ἄλλα τα
πιαυτά, ὅτε πρὸς τὴν ἑλπίδα κινῶνται. ἢ
γράφειν δὲ, πρὸς ἀείζουσαν φιλομαθεὶς
τῶν νεανίσκων δυνήσονται. Μ. πρὸς τῆς μνη
μης ἔνθα Πλάταρχος τῆς παιδείας ταμιεὺς
ὄνομάζει, ἡ εἰδέναι περὶ τῆς Δ. ἀριστος
Φύλαξ καὶ ἱστοικός τῆς παιδείας ἢ μνημη
ἐστίν. ἐν δὲ τῷ Ἰπικισμῶσι πάντῳ καὶ τῷ
συνεχῆ τῆ ἐκμαθῆν πῶς αὐτῶν σπείζου,
ἐκάστης ἡμέρας οἱ πρὸς φιλοσοφίαν ὄντες ἔρη
τὸν χρόνον ἀνατρέβαν ἐφείλασι. Μ. πρὸς
δὲ τῆς τῆ μνημονεύειν τέχνης, πρὸς ἧς Σίμ
μονίδειον τὸν Χίον, καὶ ὑπερὸν ἄλλας πινὰς
παραγέλλεται παραδεδοκέναι ἀκέρω, ἡ
λέγει; Δ. εἰ καὶ ὁμολογῆται τῶ μνημῶ
βοηθῆσαι τῇ Δαίτῃ, καὶ τῇ σώματι
δυσία καὶ τόπω ἀψόφω, καὶ χρόνῳ ἐως
θινῶ, καὶ σημεῖοις ἔρητοις ὅμως βέλπει
καὶ ἀκερβεστάτη τῆς μνήμης τέχνη ἐστίν
τὸ πᾶν

ἢ μνήμη
Φύλαξ τῆ
παιδείας.

ἢ τῆ μνη-
μονεύειν
τέχνη.

ἢ βέλπει
καὶ ἀκερβ

De
lo
re
su
e
ti
cu
di
re
m
u
P
er
co
m
ty
sc
qu
no
di
ju
ne
C
m

RECTE STUDENDI.

Bere debet: tamen hi indices & thesauri
locorum ad recordationem eorum, que ante
tea legimus, aut didicimus plurimum pro
sunt, & velut instructum penu sunt,
ex quo copiam optimarum rerum, sententiarum,
similitudinum, historiarum &c.
cum de re aliqua dicendum aut scribendum
est, depromere studiosi adolescentes
possunt. Discipulus. Quid igitur de
memoria, quam eruditionis promptuarium
Plutarchus nominat sciendum est?

Præceptor. Præcipuus custos & thesaurus
eruditionis est MEMORIA, cui ex-
colenda, & assiduo ediscendi labore for-
manda, singulis diebus certum tempus
tribuere singuli studiosi debebunt. Dis-

cipulus. De arte autem memoria, de
qua Simonidem Chium, & postea alios
nonnullos certa quedam præcepta tradi-
disse audio, quid dicitis? Præceptor. Etsi
juvari memoria dicta, & bona valetudine,
& loco silenti, & tempore matutino,
& notis certis &c. constat: tamen Ars
memoria omnium optima & certissima est,

Memoria
custos eruditionis.

Ars memorie.

Ars memoria.

DE RATIONE.

Βεσότη τὸ πολλὰ καθημέριον ἐκμαθεῖν, καὶ ταῦτὰ
 τῆς μνήμης συνεχῶς ἐξ ἀρχῆς ἀναλαβεῖν, καὶ ἅμα
 μὴς τέχνης καὶ πρὸς τὸν βίον. εἰ μὲν γὰρ τῆς μνήμης
 ἀμυλῶσιν οἱ μαθόντες, καὶ δόλια, ἢ σχολῆς,
 ἢ ῥαθυμία, ἢ τευφῶς αὐτῶ ἐκνευ-
 εῖσωσιν, ἔχῃ τὸν κενὸς καὶ μάταιος ὁ τῶ
 μαθεῖν πᾶν ἔργον, ἢ εἰ μὲν εἰς ὕδωρ γράφωσιν,
 ἢ εἰς ψάμμον ἀπείρωσι. διόπερ ἐν πᾶσι
 πρώτων καὶ πάντων ἀνάγκη μέρων τῶ πρὸς
 τὰ γράμματα ἀποδάξιν εἶναι νόμιζε, πῶ
 τῆς μνήμης συνεχῆ καὶ συχνῶ ἀσκησιν,
 καὶ τὸν τῶ πολλὰ ἐκμανθάνειν πόνον. μετὰ
 δὲ πῶ τῆς μνήμης ἐργασίαν, ἣν μάλιστα
 τῆς συνέσεως φύλακα εἶναι εἶπω, καὶ πῶ
 πρώτων καὶ πάντων πασιν ἀνάγκη τῆς
 ἀληθινῆς παιδείας ὄργανόν εἶναι, ἢ αὐτοῦ
 ἢ τῶ γράμματα καὶ συνεχῆς τῶ γράφειν ἀσκησιν,
 φησὶ ἀσκησιν πρὸς μίμησιν καὶ ιδεῶν τῶ σφῶς, καὶ
 σφῶς αὐτοῦ φανερώς, καὶ ἰσχυρῶς λεγόντων
 δαῖα καὶ ἀπεπληρωμένη. ὡσπερ ἐν ὁ Ἀπελλῆς,
 συνεχῆς, ὅσῳ τις ἐδὲν τῆς εἰαυτῆς τέχνης ἐξερῶσιν
 ἀναγῶσιν, ὡς πῶ τῆς ἡμέρας ἀποβολῶ πενθῶν,
 καὶ λέγειν εἶωθε, σήμερον ἐδεμίαν γράμματα
 ἤραρον. ἔτις οἱ ἀποδάξιν πᾶσι νεαῖσιν
 ἐδεμίαν ἡμέραν εἰσπυσι παρελθῶν.
 ὡς ἢ

RECTE STUDENDI.

multa assidue ediscere, & mandata m^e
moria sepe repertere, ac ad usum trans-
ferre. Si enim memoriam negligent dis-
centes, & otio, desidia, torpore aut deli-
cys enervari sinent, non minus inanis &
supervacaneus discendi labor erit, quam si
in aqua interea scriberent, aut arena semina
mandarent.

quam
omnium
optima &
certissima
sit.

Quare unam ex precipuis & maxi-
me necessarijs studiorum partibus esse
statuas, frequentem & assiduam me-
moria exercitationem, & multa edi-
scendi laborem. Post culturam memorie,
quam dixi potissimum rerum cognitio-
nis seu sapientie custodem esse, precipu-
um & maxime necessarium vera &
solida eruditionis instrumentum, est
STILI exercitatio diligens & assidua,
ad imitationem ac formam eorum, qui
prudenter perspicue & eleganter locuti
sunt, directa. Ut igitur Apelles, quo-
ties nullum suae artis opus fecisset, velut
deplorans jacturam diei, dicere solebat.
Nullam hodie lineam duxi: Ita studiosi
adolescentes nullam diem elabi sinant, in

Stili exera-
citatio di-
ligens &
& assidua,
necessaria.

DE RATIONE.

ἐν ἣ ὄσα Ἰπποκράτους ἢ λόγῳ μέρῳ, ἢ ὡδῶν ἡ
νοσῶν συνπιθῆσαι, πρὸς ταῦτα πῶς γραφικῶς
ἀσκησὶν ἕαν τὰ ὠφελιμώτατα τῶν παρὰ σκευῶν

Ἐπιναλή ὑάσση τε ἔσθλη ἰατρικὴν παιδείαν ὄργανα, ἢ
ψῆς, ἔξου γὰρ ἐπιναλή ψῆς ἢ ἔξουσις ἐπίδασθαι δια-
πύσης, λέξῃς ἢ μελετῆς χολαστικῆς περὶ τέλθωσιν,
Διαλέξ ὄσα ἔστιν ὅπως ἐ(τα θεῶν τὸν πόνον ἡμῶν ὄλθα
ξῆς, Μεε γέντο) ἢ σιώσεις, ἢ ἢ δ' ἰατρικῆς ἢ γραφῆς δυα-
λέτεις, ἔ- ναμῖς ἢ ἐν δόξῃ ἢ λόγῳ ἢ ἡμετέρῃ τέλθω
δα ἰατρ ἢ ἔργων ἡμῶν εἶναι ἐλέξαμεν ἀπολαθῆσθαι.
ροξῶν. ὄσα πάντων δὲ τῶν ἐρημικῶν ῥαδῶν κακῶν

Φιλομα
θῆς χολ
λαστικός
τίς.

μαθῆν ἔστιν, ὅτι ἢ φιλομαθῆς χολαστικός
ἔστιν, ὅστις ἀλόγως καὶ ἀπάντως πρὸς τὰ
γράμματα σπασδαζῆ, καὶ καθ' ἡμέραν πῶς
οὐδ' ἔχολῆ ἀσθγνώσης ἀκοιλῶς ἀκρο-
αῖται, καὶ πάντα τὰ τῶν καθηγητῶν ῥήματα
συρῆραπῆς, καὶ ῥαψωδίας μακροῦς συστω-
ρευῆ, ἢ ἐκάστης ἡμέρας πολλὰς σελίδας αἰσῶ
γνώσκῃ, καὶ ἀπὸ πολλῶν συγγραφέων
ᾠδῶν ἀναπαύ. ἀλλ' ὅς τὸ πρῶτον τὸ τέλθω ἢ τὸ
σκοπῶν, αἰς ὅτῳ πρὸς τὰ γράμματα σπασδῆν
σωτήριον δεῖ, σωεπῶς περὶ ὅσα. εἴτα δὲ τὰ
πρὸς τὸ Ἰπποκράτους τῶν ἔργων ἢ τέλθω ἀναγ-
καῖα, ἢ ἐνεχόντας περὶ αὐτῶν μὲν ταῦτα, ἐν τῶν
πῶς παρὰ σκευῶν ἔστιν ἢ φυλατῆν ἐν τῶν ἡμῶν
καὶ σπασδῆ.

σ
τ
λ
ν
τ
I
c
f
a
ε
ν
c
si
n
q
e
u
z
το
m
pr
fin
eli
C

RECTE STUDENDI.

qua non vel epistolam, vel orationis partem, vel versus aliquot connectant. Ad hanc Stili exercitationem, si utilissima paranda & confirmanda doctrinae instrumenta, videlicet repetitiones & examina, item, Disputationes & Declamationes scholasticae accesserint, non dubium est, quin Deo fortunante labores nostros rectè judicandi, & dicendi ac scribendi facultas, quam initio huius sermonis nostri, finem studiorum nostrorum esse diximus, secutura sit.

Repetitiones, Examina, Disputationes, Declamationes, non sunt negligendæ.

Diligens Scholasticus quis sit.

Ex omnibus autem, que dicta sunt facile vides, quod diligens Scholasticus non sit, qui in studijs sine certa ratione & ordine vagatur, qui omnes in Schola lectiones quotidie sine iudicio audit, omnia dictata excipit, & rapsodias prolixas coacervat, vel quotidie magnum numerum paginarum perlegit, & per multos ac varios auctores grassatur. Sed qui primum finem & metam, ad quam dirigenda sint studia, prudenter prospicit: Deinde media, ad finem illum assequendum necessaria, rectè eligit. Postea in Medijs illis parandis & tuendis prestat intentionem animi,

DE RATIONE

καὶ σπουδῶν, καὶ μελέτῳ, καὶ συνεχείῳ,
καὶ πόνον ὑπομῶν. ἀλλ' ἐξερκεντικῶς νῦν
εἰρηται πρὸς τούτων. Εγὼ μὲν, ὅσα πρὸς τῶν
ἐρθῶς μαθητῶν καὶ ἑθύνων τῶν πρὸς τὰ
γράμματα σπουδῶν, ἅμα μὲν παρὰ αὐτῶν
δρῶν τῆς παιδείας ἀληθῶς πτυχιότων, παρὰ
εραδοθέντε μέμνημαι, ἅμα δὲ ἰδίᾳ ἐμπειρίᾳ
καὶ συνεχεῖ τῶν μαθητῶν χρησὶ γνωσθέντα ἔχοντα
κα, τούτων σοὶ ἀσμελῶς καὶ πιστῶς μετέδω-
κα, τὰ δὲ θεῶν εὐχομαι, ταῦτά σε τὰ μέγισ-
τα ὠφελήσῃ πικρῶν. Μ. ὅσα σὺ, ὡ διδά-
σκαλε, πρηέσαστε πρὸς μὲν τῶν τέλῶν τῆς
ἐν τοῖς γράμμασι σπουδῆς, καὶ πρὸς τῆς τῶν
μαθητῶν τάξεως, καὶ πρὸς τῶν κεφάλαι-
ων τῶν τεχνῶν ἐξ ἑνὸς βιβλίου, μεθοδι-
κῶς γεγραμμένων, μαθεῖν, καὶ τῶν κοινῶν
πόπῶν σπουδῆν, καὶ πρὸς τῶν μνημῶν ἀ-
σκήσαστε, καὶ πρὸς τῆς ἀσκήσεως γραφικῆς,
καὶ πρὸς τῆς ἐπαναλήψεως, καὶ ἐξετάσεων, ἐπὶ δὲ
πρὸς τοῖς πρὸς τῶν διαλέξεων καὶ μελέτῳ
λαστικῶν, συνεχῶς καὶ εὐχημόνως διελέχ-
θης, ταῦτα ἕτως ἡδέως ἀκήκοα, ὥστε ἐλπί-
σω ἐκείνα μὴ μόνον ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ τοῖς
ἄλλοις οἷς τούτων μετὰ δὲ μάλιστ' ἀ-
πανοίσειν. Ἐπιστάτω δὲ ὅτι πῶς διδασκάλους

τοῖς

RECTE STUDENDI.

curam, vigilantiam, assiduitatem & laborem. Sed de his quidem hactenus. Ego quae de ratione discendi & studijs rectè instituendis, partim à doctissimis viris tradita esse memini partim propria experientia, & assiduo usu discendi cognita habui, ea tibi libenter & fideliter impertivi, quae ut tibi magno usui sint, Deum toto pectore precor. Discipulus. Quae tu, colendissime Praeceptor, de fine studiorum nostrorum, de ordine certo discendi, de summis artium ex uno aliquo libello methodicè scripto discendis: de colligendis Locis communibus: de excolenda memoria: de exercitatione Stili: de repetitionibus & examinationibus: item de Disputationibus & Declamationibus Scholasticis, prudenter & graviter differuisti, hac tanta cum voluptate audiui, ut sperem illa non solum mihi, sed & pluribus alijs, cum quibus ipsa communicare decrevi, utilissima fore, cum autem sciam, Praeceptoribus

I 5, qui

DE RATIONE.

σοφίης τῆς ἀληθινῆς κρινωνήσασθαι, ἵνα
σὺ ῥῶσθαι μὴ καὶ μίσητος εἶσι ἀλλ' ἤσαιο.
τὸν θεὸν τὸν παντὸς ἀγαθὸν καὶ παιδείας σωτήρα
εἰς αἴτιον ὄντα, ὡς δυνάμει μαλιστα ἰκε-
τεύω, σοι ἀξίαν χάριν, ὣν ἔδωκέ μοι ἱερω-
σας, διδάσκειν, καὶ σοὺ πάντας ἡμῶν ὡς
θεώλου, καὶ βοηθεῖν, καὶ πάντας ἡμῶν δια-
δάσκειν τε καὶ κυβερνᾶν, ἵνα τὰ χεῖρῶ
παχασμῶν, καὶ τῆ Ἐκκλησίας αὐτῆς
καὶ ἡμῶν αὐτοῖς σωτήρα μανησάνωσθαι
μῶν καὶ διδάσκωμεν,
Ἄμην.

Τέλος τῶν Διαλόγων.

RECTE STUDENDI.

qui veram sapientiam nobis impertiunt,
parem honorem & pretium à nobis referre
non posse, Deum fontem omnis boni &
doctrinae salutaris toto pectore oro, ut tibi
pro tuis in me amplissimis beneficijs
cumulatè gratiam rependat, & labores
nostros gubernet & adjuvet, & nos om-
nes doceat & regat, ut Christo grata,
& Ecclesiae ipsius, ac nobis ipsis salu-
taria discamus & doceamus

Amen.

Finis Colloquiorum.

IN ORATIO-
NEM CLARISSIMI VIRI,
D. IOHANNIS POSSELI.

EPIGRAMMA.

Maxima pars hominum non cernit,
quomodo vivat:
Cum vixit, primum vivere discit
homo.

Maxima pars iuvenum non cernit, quo-
modo discat:
Discere discit, ubi se dedicisse negat.
Lex divina pie nobis sit regula vite,
Regula discendi ritè, sit ordo bonus.
Hæc quem perspicuis pingens oratio signis
Auro est digna, Cedro digna, pro-
banda Scholis.

Iohannes Frederus D.

DE RATIONE
DISCENDAE AC DO-
cendae linguae Latinae &
Graecae,

ORATIO

JOHANNIS POSSELIÏ.

V M multa sapienter
à majoribus nostris
inventa atq; instituta
sunt, tum nihil præcla-
rius, quàm quod in
publicis hisce congres-
sibus non solum idoneis hominibus,
honestæ vitæ ac eruditionis testimonia
tribui, sed etiam de rebus bonis oratio-
nes haberi voluerunt, quibus auditis,
juvenes partim de suscipienda & ingre-
dienda studiorum ratione, rectè erudi-
rentur, partim ad amorem literarum &
virtutis excitarentur, partim spontè cur-
rentes exacuerentur. Non enim ad
ostentationem eloquentiæ aut doctrinæ,
oratio

DE LINGVA.

orationes nostras recitamus: Sed ut imperator bonus & industrius instructa acie, tyronibus certa quædam pugnandi præcepta dat, perterritos à timore deducit & paratos ac fortes milites ad strenuè pugandū hortatur: Ita nos in hisce conventibus & imperitiores docere, & languentes excitare & paratos ac pleno gradu ingressos, ad verum decus inflammare solemus. Hi fines cum nobis in dicendo propositi sint, non dubiam est, quin omnes sapientes viri, cum multos alios veteres & honestos mores, cum hos scholasticos gradus & spectacula Promotionum, in quibus de eiusmodi bonis rebus disserimus, magnifaciant, colant, & omnibus modis ornanda ac conservanda esse putent.

Cum autem mihi hoc tempore officij ratio dicendi necessitatem imponat, & Encomia hominum præstantium, ac rerum, omnium consensione laudatarum, Item *negotiorum* & adhortationes

LATINA ET GRÆCÆ

tationes utiles ab alijs, qui eloquentia valent, sæpe hic recitatae sint, breviter iudicare decrevi, qua ratione Lingua Latina & Græca commodè discenda & docenda sit. Hoc argumentum, etsi oratorem plenum atque perfectum requirit: tamen cum non tam verba & actio dicentis, quam res, quæ dicuntur spectanda sint, dicam de hac materia, illa, quæ partim ipse longo rerum usu, partim aliorum prudentum hominum iudicio ac testimonio edoctus, vera esse, & cum re ipsa congruere, iudicabo. Ac à vobis, Clarissimi viri, & studiosi iuvenes, amanter peto, ut me, quod vestra sponte facitis, benignè attenteque audiaut. Perficiam enim, Deo iuvante, ut me de re tam vili & necessaria, non omnino ineptè aut perperam dixisse fateamini.

Locus, de
cilitatis.

Primum autem mihi videtur de tempore, quo pueri in scholas Latinas ducendi, & qui labores ipsis imponendi sint, Deinde de exercitijs scribendi, & rati

Partitio
propositi
onis in
quatuor
membra.

DE LINGVA.

& ratione emendandi scripta, Postea quando Græca proponi, & quo ordine & modo illa tradi debeant, Postremà de exercitijs Græcis, esse dicendum.

r. Mem-
brum.

Pueri literis adhibendi sunt anno ætatis sexto vel septimo, si omnino fieri potest. Tunc enim ingenia, non planè stupida & tarda, ad percipiendam doctrinam idonea sunt. Et simul ac latina legere noverunt, præponenda sunt illis octo partes Orationis, ex puerili aliquo libello, compendiosè scripto, & assuevant ad ediscenda paradigmata Declinationum & Conjugationum, & Vocabula Rerum ex Compendio Hadriani Iunij, aut simili libello, cujus Germanica versio cum puerorum idiomate congruat. Quorsum enim attinet, pueros, pueri more, verba non intellecta reddere, & eos inutili labore onerari? His addatur Cato, & similia dicta sententiosa, ex proverbijis Salomonis & Syracide, propriè & Latinè redditis, (hi duo enim Autores, omnes Gnomes

LATINA ET GRAECA

Gnomologos scriptores & rerum bonitate, & figurarum venustate longè superant, quæ pueris propriè & perspicuè explicentur, in cuius repetitione singulae voces examinentur, ut & partes Orationis probè novisse, & exactè Nomina & Verba inflectere pueri discant.

In his cum annum vnum aut alterum exercitati sunt, proponenda est illis Grammatica Latina, breuiter & nervosè summam artis continens, quæ assiduè tractanda, inculcanda, & exemplis ex probatis autoribus desumptis, illustranda est. Neque in his præceptis nimis diu magister immorabitur, ut & quidem aliquando fit, & ego memini, in quadam Schola, integro quinquennio Grammaticam ad finem perductam esse, cum industrius præceptor sex mensium spatio eam facile absolueret possit. Neque propter aliquos hebetes & stupidos, alij bonæ indolis pueros negligendi sunt. Sæpè enim magis
K stri vna

DE LINGVA.

stri vna & eadem opera multis, iisque
diversi progressus discipulis, inservire
volentes, alios, bono ingenio præditos,
remorantur & impediunt. His igitur,
qui jam superiorem classem ascenderunt,
Epistolæ Ciceronis, & similia scripta
proponenda sunt.

**Refutatio
opinionis
quorundam:**

Ut autem pueri non nimis diu in
discendis præceptis Grammatices des-
tinendi sunt: Sic damnanda & explos-
denda est illorum sententia, qui libera-
lia ingenia labore ediscendi præcepta,
non oneranda, sed Linguam Latinam
lectione bonorum autorum tantum dis-
cendam esse dicunt. Etsi enim præ-
cepta & Regulæ Grammaticæ ad rectè
loquendum & scribendum non suffici-
unt: tamen propter maximas & neces-
sarias causas, diligenter, & accuratè disci
debent.

**Gramma-
ticæ præcep-
ta accu-
ratè discen-
da sunt.**

**Quid se-
cundæ clas-
sis pueris
in explica-
tione auto-**

Et quia his pueris, quos secundæ
classis auditores nomino, non tam sæ-
pientiæ seu rerum, quàm orationis for-
mandæ

LATINA ET GRAECA.

in mandata causa, Autores proponuntur, ^{rum præcia}
 præceptor ut singulari diligentia vim ^{puè indi-}
 & significationem, ac pondera verbo- ^{candum sit}
 rum, item similibus seu Synonymorum
 differentias, phrasas, compositionem,
 & similem effingenda orationis ratio-
 nem, pueris monstret, operam dabit.
 Quod quò rectius & commodius fieri
 possit, ostendat in scriptis Ciceronis,
 quæ locutiones à materna lingua discea-
 dant, quomodo hanc vel illam senten-
 tiam germanicè explicaremus, item in
 quibus vernaculam linguam imitemur,
 in quibus verò non: ut hac ratione las-
 tinitatem à germanismis separare, &
 purè & eleganter latinè loqui & scribe-
 re, ac Ciceronis scripta imprimis amare,
 pueri discant, memores dicti Quintilian-
 ni: Ille sciat se multum profecisse, cui Ci-
 cero valdè placebit:

Ante omnia autem cavendum est,
 ne sine discrimine scriptores prælegan-
 tur, & pueri varia & multiplices Auto-
 rum auditione turbentur. Constat enim
 plerosque Autores: non solum toto

Non variis
 autores
 pueris prop-
 ponendi.

K 2 oratio-

DE LINGVA.

orationis genere ; sed etiam vocibus & loquendi modis inter se dissimilimos esse.

Quod multi boni viri hoc nostro tempore, qui magnum laborem & studium in scientia aliqua præclara & utili posuerunt, priuentur tamen vera illa gloria, quòd non literata oratione, ea quæ tenent, vel proferre, vel literis mandere possint, nulla alia causa est, quàm infelicitas primæ ætatis, quæ aptis lectionibus & necessarijs exercitijs, ad Linguam Latinam informata non est.

Capnionis
dictum.

Audio doctissimum virum Iohannem Capnionem interrogatum, cur hoc tempore homines non tam docti essent, quàm temporibus Ciceronis & Quintiliani, respondisse, illos tunc habuisse paucos libros, eosque bonos, quos diligenter & assidue legendo sibi familiarissimè cognitos fecissent, nunc autem se obruere homines varietate & copia librorum. Si verè cogitare volumus, non omnino errauit Capnion. Nusquam enim est, qui vbique est. Et qui

LATINA ET GRAECA.

qui, quò destinavit, peruenire vult, vanam sequatur viam, non per multas vagetur: non ire istud, sed errare est, ut verè & sapienter Seneca dixit. Quare ex plosa è ludis puerorum præcipuè Autosum multitudinem, vnum genus sermonis idque optimum proponatur, in quo tantisper detineatur, dum omnia purè & latinè proferre, & auctoris vim ac elegantiam loquendo & scribendo vtcunq; exprimere possint. Et tum ad alios veteres & recentiores scriptores ruto admittentur, quos non minori cum vtilitate quam iudicio, pervolutabunt.

De exercitio latinè loquendi hinc non dicam. Sciunt enim viri docti & sapientes, id omnino necessarium esse, & sine magno discentium incommodo negligi aut omitti non posse. Qualia autem exercitia pueris proponenda sint, paucis indicabo, si prius, quibus virtutibus ludimagistri & pædagogi præditi esse debeant, dixerò.

Primum necesse est, eos, qui alios

K 3 vtiliter

Exercitium
um Latine
loquendi
in Scholis
necessarium.

DE LINGVA.

utiliter erudire volent, Latine doctos esse: & vias ac rationes docendi expeditissimas tenere: & humanitate ac facultate delectandi & excitandi pueros valere.

Quomodo enim potest alios docere qui ipse purè & emendatè loqui non potest, nec id ipsum loquendo & pronunciando præstare, quod à suis discipulis requirit?

Deinde cum maximam vim habeat ad felicem in studiis progressum, via & ratio docentis, prudens magister omnia dextrè & explicatè proponet, & discipulos in illis, quæ proposita sunt, utiliter exercebit, id autem, quomodo fieri debeat, suo loco clarius ostendemus.

Quantum verò Humanitas præceptoris & alacritatis & amoris erga bonas literas adfert, tantum sævitia & crudelitas teneros & imbecillos animos frangit, & à studiis deterret. Quare meminerint Præceptores, se erga discipulos, ut erga filios, affectos esse oportet.

LATINA ET GRÆCA,

tere nec vel nimia austeritate, vel plagis,
vel diris execrationibus, igniculum il-
lum à natura datum, extinguere, sed po-
tius comitate paternâ excitare, & inflama-
mare debere.

Neque verò hæc ita accipienda
sunt, quasi pueri ignavi & contumaces
debita pœna coercendi non sint, aut vir-
gis in Scholis omnino non sit utendum,
ut quidem nonnulli existimant. Nam
ut prius & φιλόσοφος pater educat li-
beros suos, non solum per νοθεσίαν
seu doctrinam, sed etiam per παιδείαν,
hoc est, per assuefactionem, quotidias
na exercitia, exempla, & tempestivas
castigationes (nam hæc quatuor appella-
tione disciplinæ continentur) & me-
mor dicti Salomonis: Pater qui par-
cit virgæ, odit filium suum: pueros pe-
tulantes ferula cædit, eamque in conspe-
ctu liberorum collocat, ut semper in-
currens in oculos, eos in disciplina re-
tineat, & lasciviam coerceat: Ita fidei
præceptorum, qui parentum vicarius est,

K 4 & eos

DE LINGVA.

Virgæ &
opportuna
castigatio,
nes, ex
Scholista
li non pos
sunt.

& eorum partes sustinet, in institutione
discipulorum iisdem mediis utendum
est, quare nec virgæ, nec aliæ opportu
næ animadversiones, ex Scholis tolli
aut debent aut possunt. Est enim mea
tus poenarum velut ἐργασίας, & cu
stos officij ac diligentia discipulorum, si
ne quo, maximè in hac delira mundi
senectâ, cum mores juventutis ad ni
miam ignaviam & contumaciam incu
buerunt, florens illa ætas in officio re
tineri non potest. Sed in omnibus mea
dus seruandus est, & ira removenda,
cum qua nihil rectè fieri, nihil confide
rari potest.

II. Mem
brum. De
exercitijs
scribendi.

Sed jam ad id, vnde digressus sum,
reuertar. Primum scribendi exerci
tationis genus est, puero illa, quæ in
Cicerone observanda esse audivit, tem
poribus, personis, locis, rebus etiam
nonnihil commutatis, Germanicè red
dita proponere, quæ ad imitationem
Ciceronis in Latinum sermonem con
vertat.

Ratio

LATINA ET GRAECA.

Ratio autem emendandi scripta
omnium optima & simplicissima est ^{Ratio es}
non præceptoris arbitrio, sed ipsius ^{mendandi} Ci
ceronis iudicio, pueri compositionem ^{scripta.}
emendare, illiusque epistolam vel iocum,
ex quo scribendi argumentum
desumptum est, velut exemplar & speculum,
in quo videat, quid suo labori
desit, ei proponere. Nihil autem per
niciosius studiis Linguae Latinae acci
dere potest, quam quod pueri ne
glecta omni imitatione, à suis magistris
magis, quam à Cicerone ipso, & si
milibus autoribus bonis, latinam
discere coguntur. Accedit eo quod
illa sæpe præceptores pueris vertenda
præscribunt, quorum vel appellatio
nes vel loquendi modos, nunquam
antea audiverunt, imò quæ ipsi præda
gogi, quomodo rectè & propriè red
denda sint, ignorant. Quare ante
omnia cavebit Præceptor, ne pue
rum vel scribere, vel loqui permit
tat, nisi istis modis & rationibus,
quas non à se, sed ab optimis autoribus

DE LINGVA.

bus didicerit. Quod si tale argumen-
tum propositum est, cuius exemplum
integrum in Autore non extat, vt nec
semper extare potest, emendator illud
ipsum argumentum, quod discipuli tra-
ctarunt, proprijs verbis & phrasibus
præclare retextum & elaboratum, illis
proponat, in quo, sicut & in Cicerone,
cernant, quid suo scripto desit, & quan-
tum ab illa forma discrepet.

Secundum
exercitiij
genus.

Deinde vbi aliquandiu in hoc exer-
citio versati sunt, & in eo aliquid profe-
cerunt, ad maiora deducendi sunt, &
curandum, vt Ciceronis scripta facilio-
ra, & præcipue Epistolas, ad verbum
à Præceptore germanico sermone red-
ditas, non inspecto exemplari, suo Mar-
te latinè vertant, quæ ad eundem, quem
dixi, modum, emendandæ sunt. Quod
si assidue fit, non dubium est, quin fa-
cile pueri ad purè & eleganter scriben-
dum assuefiant. Vt enim, cum in
sole ambulamus, etiamsi ob aliam cau-
sam ambulemus, tamen coloramur :
Sic

LATINA ET GRAECA

Sic fieri non potest, qui cum hoc modo puer exercetur, eius oratio assiduo illo usu & consuetudine coleretur, & puritatem ac suavitatem quandam Ciceronianam redoleat.

Tertium exercitij genus est, orationem latinam alijs verbis latinis, & Ciceroni vsitatis, exprimere. Verum id exercitium non ad hos pueros, sed ad perfectiores, & eos magis, qui characterem orationis effingere, quam qui latinè tantum loqui & scribere discunt, propriè pertinet.

Vt autem hæc scribendi exercitia diligenter & fideliter colenda sunt: sic & Latinè loquendi exercitatio, de qua paulo ante dixi, nequaquam negligi debet. Quod quò rectius fieri possit, custodes seu covecxi constituendi sunt, qui & juniores Teutonicè loquentes, & grandiores vel Germanismis, vel Solecismis, vel denique Barbarismis vten-
tes, annotent, & ad magistrum deferant, à quò justa poena afficiantur. Vs

truma

Tertium] genus.
m. 118
ob. m. 118
m. 118
m. 118

Exercitium
latinè lo-
quendi
qua ratio-
ne colen-
dum sit.

DE LINGVA.

trumque enim exercitium, latinè scribendi & loquendi, in latinis scholis vigere debet, vel alterum ab altero separari potest. Nam vt prudentis & industrii informatoris est, illa quæ singulari studio observanda, exercenda & imitanda sunt, puero indicare & proponere: sic is eadem, non solum scriptione, sed etiam locutione, imitabitur.

III. Mem
brum. de
studio Græ
ca linguæ.

Dixi de ratione servanda in instituendis pueris in lingua Latina, vsque ad annum ætatis vndecimum, aut duodecimum: restat nunc, vt de ratione tradendæ & discendæ lingue Græcæ, breuiter disseram.

Cui pauci
mediocrem
Græcæ lin
guæ notici
am conse
quantur.

Quòd pauci nostrum mediocrem aliquam Græcæ linguæ cognitionem consequuntur, vel quòd studium eius nobis perdifficile videtur, nulla alia causa est, quàm quod aut serius hoc studium suscipimus, aut si suscipimus, frigidè in eo versamur, nec eo ordine & modo, quo decet, in eo progredimur

LATI NA ET GRAECA.

mur. Ut autem in omnibus alijs rebus, rectè, tempestiuè & feliciter perficiendis: sic & in discendis literis Graecis, ordo conveniens omnino necessarius est.

Quare ubi ab anno ætatis sexto **Vocabula**
vel septimo, vsque ad annum vndecimum **Graeca.**
in Latina lingua, ea, qua dixi, ratione, pueri exercitati sunt, (his enim sex annis, nisi planè tardi & indociles sunt, Linguam Romanam vtcunque discere possunt) Graeca vocabula ex Euangelij, vt vocant, Dominicalibus, ipsis proponantur, quorum quotidie aliquot ediscant, recitent, & octavo quoque die illa, quæ præterita hebdomade didicerunt, ab initio repetant. Ut enim liberalia ingenia facilimè res bonas arripiunt & addiscunt: sic eadem ipsis facile excidunt, si non diligenti & assidua repetitione inculcentur. His paradigmata Declinationum & Coniugationum Graecarum addantur, in quibus certis diebus exercendi sunt.

In

DE LINGVA.

**Euangelia]
Græca.**

**Formanda
tempora
Verborum.**

**Græca
Syntaxis.**

**Gramma-
tica Græca
diligenter
discenda.**

**Qui Auto-
res his di-
scipulis
proponen-
di sint.**

In hoc studio cum annum consum-
pserunt, Euangelia Græca, non inspec-
ta versione latina, interpretari jube-
buntur, Et quia hujus classis auditori-
bus nunc Grammatica Græca integrè
proponitur. Non solum in Nominum
ac verborum inflexionibus, sed etiam
in temporibus verborum Actiue, Passi-
væ & Mediæ vocis formandis, ac Re-
gulis Græcæ Syntaxeos præcipuis &
maximè necessariis cum vno aut altero
exemplo ediscendis, operam ponent.

Diligenter autem & accuratè, ut
dixi, hisce pueris Grammatica Græca
ediscenda est, quam qui tenet, sciat se
maximam partem molestiæ, quæ in dis-
cenda hac lingua suscipienda & perfe-
renda est, devorasse.

Proponi autem quatuordecim, quin-
decim vel sedecim annorum adolescen-
tulis debent: Isocratis oratio ad De-
monicum & Nicoclem, & illa, quæ
Nicocles inscribitur, Plutarchi Pæda-
gogia

LATINA ET GRÆCA

gogia, faciliores & lepidiores Dialogi
Luciani, & Fabulæ Aesopi, ex quibus
præter verborum copiam, phrasas &
variarum rerum appellationes, ma-
gnam sapientiæ partem de gubernandis
consiliis, actionibus & moribus, sine
ullo tædio tenera ætas discere potest. Et
quia varietas delectat, ac voluptatem
parit, Græca Poëmata, cujusmodi sunt,
Aurea Carmina Pythagoræ, Phocylides,
& postea Hesiodus, ac quidam libri Ho-
meri, lectioni oratorum admiscendi
erunt.

His auditoribus, singulis septi-
manis breve argumentum latinum pro-
ponendum est, quod ad imitationem
Isocratis, Demosthenis, & similium
Autorum, in Græcum sermonem con-
vertant. Nam ut in Latina Lingua opti-
mos quosque autores & legimus & imi-
tamur: Sic & in Græca idem facere,
& nostram orationem ad Græcorum
autorum sermonem effingere debe-
mus. Nec imitandi sunt, qui ex
Dictionario, vel Synonymis Græcis,
epistola

III. Mem-
brum: De
exercitijs
Græcis;

DE LINGVA.

epistolas græcas, aut versus confarcinare solent.

Debet etiam huic, de quibus dixi, discipulis, liber aliquis Epistolarum Ciceronis, qui & facilior & elegantior videbitur, proponi, quem ordine Græcè vertant, & præceptori certioris exhibeant. Hoc enim si fecerint, eadem opera puritatem latini sermonis & Græcam linguam addiscent.

Ratio
emendan-
di Græca
scripta.

Loquantur
Græcè.

Emendandi autem hæc scripta via expeditissima est, primum vitia, si quæ sunt, comiter indicare, & vel ipsum Autorem, ex quo argumentum scribendi depromptum est, vel præceptoris elaboratam versionem, quam cum sua conferant, ipsis ob oculos ponere. Ad hoc utile exercitium, & illud accedere debet, ut certis quibusdam horis nihil aliud ipsis loqui liceat, nisi Græcè. Ut enim in Lingua Latina, sic & in Græca, illa quæ puer audiuit, non solum scribendo, sed etiam loquendo ad usum transferre debet.

Neque

LATINA ET GRÆCA.

Neque est quod quisquam vereatur, ne pueri difficultate quadam aut
obscuritate, à studio hujus Linguae des-
terreantur. Nam ut ipsi natura peregrina-
narum linguarum amantes sunt, easque
facile addiscunt: sic nulla alia lingua ju-
cundior est, nec suaviore sono auribus
illabitur, quàm Græca. Quare ut res
quies suave condimentum laboris est, ut
Græcum dictum, ἡ ἀνάπαυσις, τῶν πόνων
ἄρτυμα ἐστίν, monet: Ita Græcarum lite-
rarum studium reliquis discendi labori-
bus non modo tædium nullum adfert,
sed eos etiam jucundiores reddit, &
quadam oblectatione ac voluptate tan-
quam sale perspergit.

Occupatio.

Græcæ
linguæ
suavitas.

Quod autem de Græcæ Linguae stu-
dio ejusque exercitijs hætenus dixi, non
ita intelligendū est, quasi interea latinæ
lectiones prorsus omittendæ aut sepon-
endæ, vel etiam Musica, Arithmetica,
& initia Dialecticæ & Rhetoricæ,
his grandioribus non vna tradendæ
sint. Debet enim simul ac Latinæ Lin-
guæ fundamentum jactum esse, utris-
que usque

Alia occupa-
tio.

DE LINGVA.

Linguae Latinae & Graecae studium debet simul in Scholis florere.

usque Linguae Latinae & Graecae, studiū unum simul in scholis florere & dominari. Maximè cum hæc Linguarum inter se collatio tantas habeat opportunitates, ut utramque hoc modo & citius & facilius simul, quam alteram separatim pueri discere possint. Vt enim Latina Lingua sine Graeca non intelligitur: sic nec Graeca sine Latina explicari & tradi potest. Cæteræ etiam artes, quarum modò mentio facta est, cum recreationis, tum utilitatis & necessitatis causa, simul cæteris latinè & Graecè discendi laboribus admiscendæ sunt.

De exercitijs illorum, qui ætate & doctrinæ maiora provectiores sunt.

Debent autem illi, qui ætate & eruditione profectiores sunt, illustres autorum locos, insignes narrationes & historias, ex Graeca Lingua in Latinam, & ex Latina in Graecam vertere.

Regula in versione observanda.

Sed meminerint studiosi, in convertendis à Graeca Lingua in Latinam, & contra scriptis, non semper verbum ex verbo exprimendum esse, sed dandam esse operam, ut si quid abhorreat,

à con

DE LINGVA.

ea parte Timæi Platonis, cui respondet
diligenter & attentè inter se conjun-
gent, conferent, & cum primum ali-
quid scire græcè cæperint, ad imitan-
dum sedulò sibi proponent; quod si fe-
cerint, non modo elegans dicendi ge-
nus, quod apud Ciceronem perpetuum
est, discent, sibiq; comparabunt: sed
etiam Græca facilius intelligent, & dis-
sertius explicabunt.

Obiectio,
& eius re-
futatio.

Sed fortè obijciat aliquis, & esse &
fuisse nonnullos, qui serò admodum,
cum quidem ætate provecti essent, pri-
mum literas discere cœperint, & tamen
illos in utraq; lingua præclaros progres-
sus fecisse. Fateor esse ingenia quædam
eximia atq; illustria, quæ celeriter, quod
docetur, arripiant, & brevi tempore
multum proficiant, Sed hoc adjungo, ut
horum exempla confirmant dicta, τῷ
ἔρωτι πάντα περίμα, amor omnia pervia
sunt. item διὰ καρτερίας καὶ φιλοπονί-
ας ἕδεν τῶν ὄντων ἀγαθῶν ἀσάλωτον πῆρ
Φυκε, Tolerantia & industria nihil in re-
rum natura bonorum est, quin acqui-
ratur.

LATINA ET GRAECA.

ratur: Item, Labor omnia vincit impro-
bus? Sic nemo illis exemplis ad excusandam
ignaviam suam & negligendam discendi
occasionem, abuti debet. Non enim cuivis
contingit adire Corinthum. Ac quemadmodum
heroica facta sunt supra regulam, & mediocres
homines intra metas regulæ manere debent: ita
nemo debet temerè talia præstantium
hominum, quibus per fortunam vel alias
causas, citius literas attingere non licuit,
exempla imitari, & occasionem, si quæ
datur in pueritia discendi literas & linguas,
negligere, maximè cum ars sit longa, vita
autem brevis, vt verissimè Hippocrates initio
suorum Aphorismorum inquit.

Quid? quod natura ipsa sic hominis
vitam dispertivit, vt prima ætas lin-
guæ, media eloquentiæ, postrema vsui
& communi vtilitati tribueretur: quam
si tanquam ducem sapientissimum se-
quemur, puer ab incunabilis, vsque ad
annum decimum quartum aut decimum
sexum, linguis & politioribus literis ins-

Argumen-
tum à nat-
tura sum-
ptum.

L 3

forman-

DE LINGVA.

formandus erit. Ita poterit postea ea studia suscipere & tractare, quæ ipsi emolumentum & honorem, Ecclesiæ verò & Reipublicæ utilitatem immensam pariant. Sed dolendum est, hunc ordinem à natura præscriptum, & omnium sanorum hominum iudicio approbatum, multis modis, turbari. Nam vel præceptores sive ignorantia, sive ignavia, sæpe iustum instituendi ordinem non servant vel adolescentes sine pennis, ut in proverbio est, volare volunt, & neglectis linguis ac humanioribus disciplinis, ad superiores artes, Theologiam, Iurisprudentiam, vel Artem Medicam, se conferunt: vel præpostero ordine incedentes, in Linguarum studiis, sine suo & aliorum hominum fructu, consenescent. Quod ne fiat, magistri periti & ad docendum idonei, liberalibus stipendiis conducendi, & Scholis præficiendi sunt, ex quibus, qui puro ornatoque sermone, superiora studia illustrare, exornare & propagare possint, emitantur, quod, ut ego quidem arbitror, rectè & commodè fieri

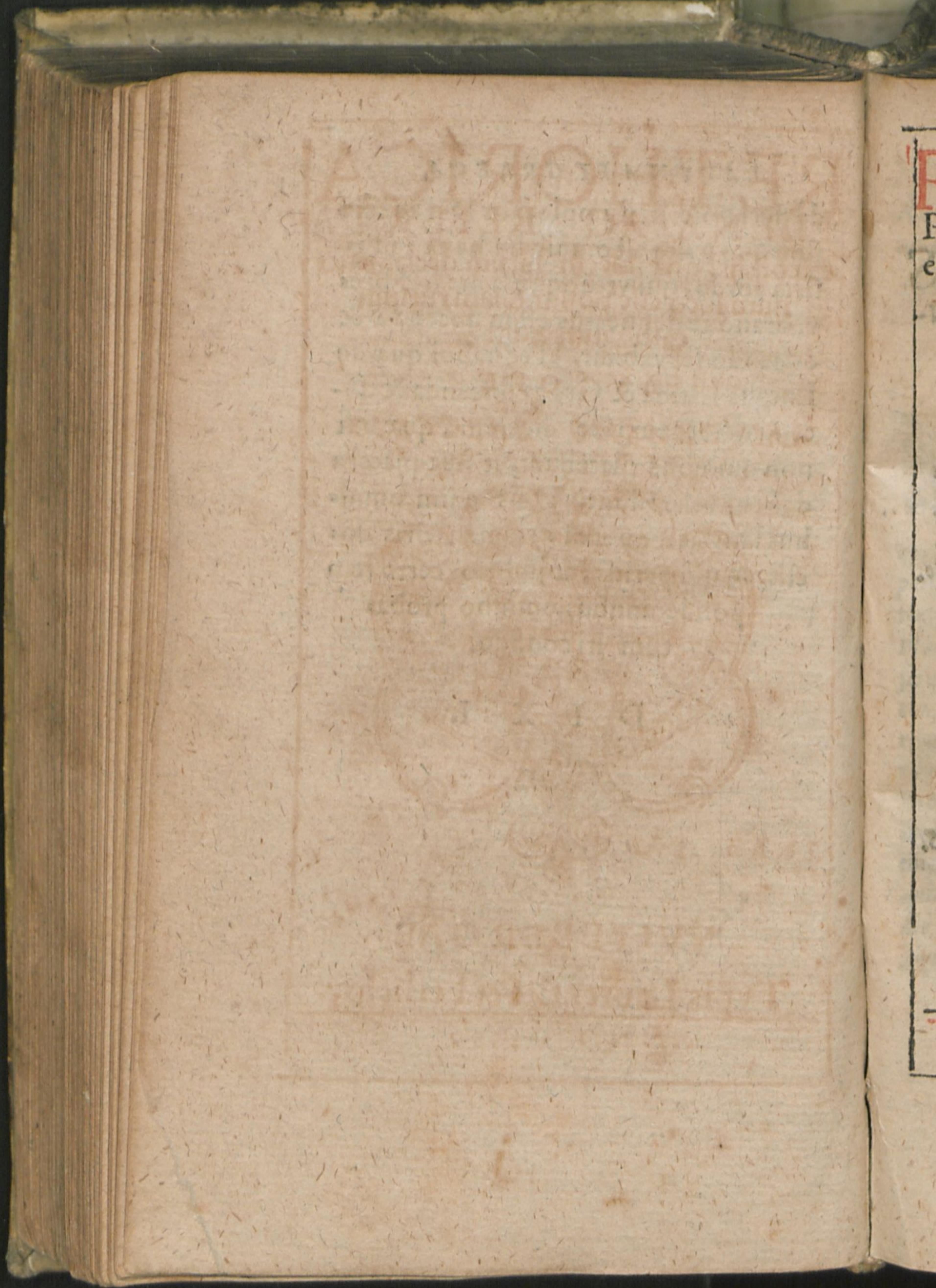
Incommoda ex
malâ institutione
proveni-
entia, qua
ratione vitari pos-
sunt.

LATINA ET GRÆCA

de fieri poterit, si implorato Dei auxilio
sine quo irrita est omnis humana indu-
stria, ordo, qui utcumque à me hac bre-
vi oratione delineatus est in docendo &
discendo servabitur. Hæc habui, quæ de
Lingua Latina & Græca discenda & do-
cenda, hoc tempore dicerem, quæ etsi
non omnibus placebunt, ut nec placere
debent vel possunt, (Quis enim omni-
bus satisfacere potest?) tamen viris do-
ctis, & usu peritis, ac iudicio certo rem-
ponderantibus, omnino probas-
tum iri confido.

D I X I,

Pa 4238

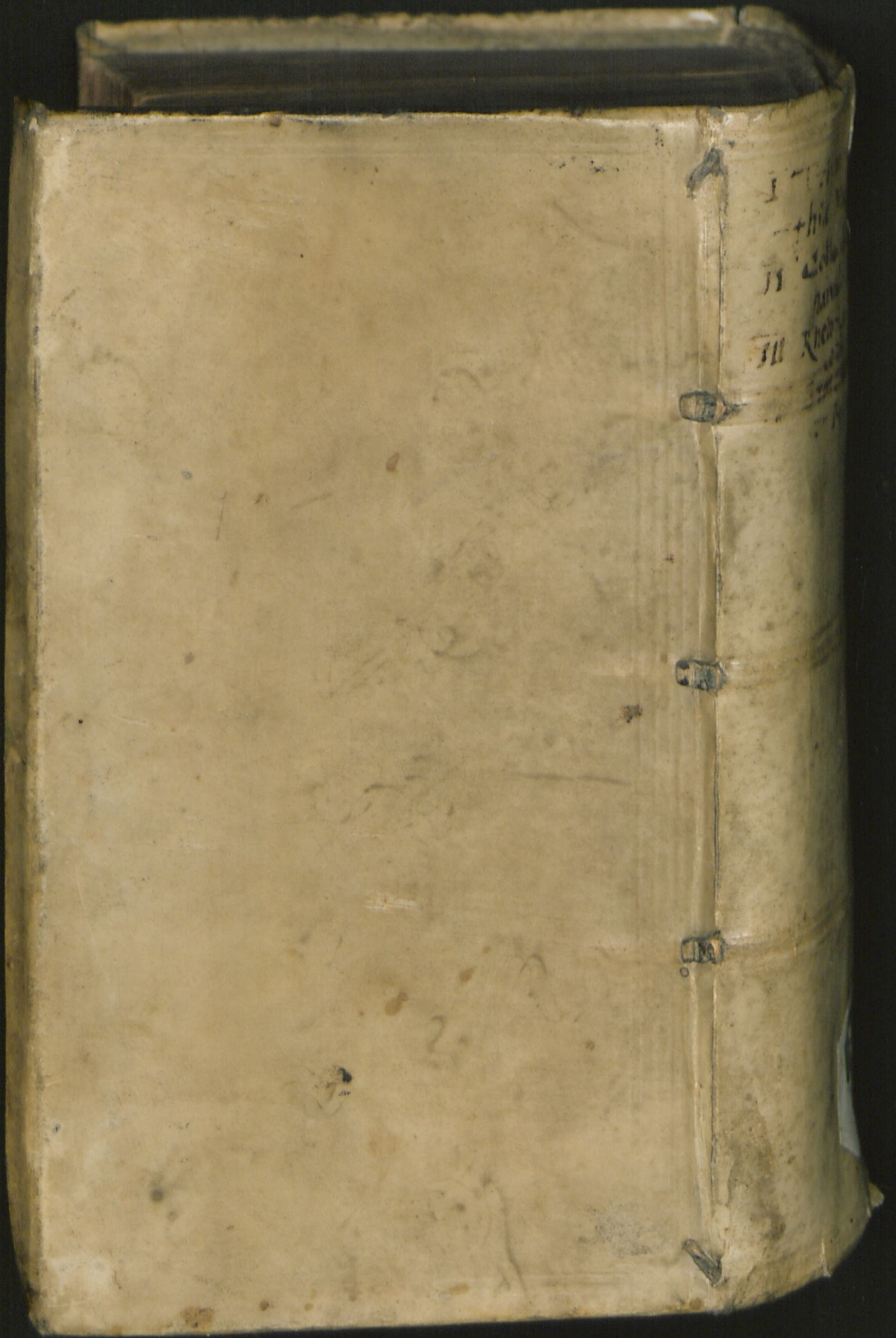
ULB Halle

3

004 966 546

Pa 4238

I
+ h
II
III

B/3343

ΟΙΚΕΙΩΝ
ΔΙΑΔΟΓΩΝ ΒΙ-
ΒΛΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ
καὶ ῥωμαϊστὶ
FAMILIARIVM COLLO-
QVIORVM LIBELLVS
GRAECE ET LATINE.

auctus & recognitus.
Accessit & utilis Dialogus de ratione studio-
rum recte instituenda.
Item Oratio de ratione discendæ ac docen-
dæ linguæ Latinæ & Græcæ.

Autore
IOHANNES POSSELIO.

VVITEBERGAE
Excudebat Zacharias Lehmann, M. D. XCIII.

